

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1901

ΘΑΙΣ

Μυθιστόρημα ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ. — Μετάφρασης Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ.

Πρὸ δὲ ὄλιγων ἔτῶν, δταν ἐζητήθη ἀπὸ μίαν γαλλικὴν ἐφημέρδαν ἡ γνώμη τῶν Γάλλων συγγραφέων καὶ ποιητῶν πρὸς ἀνακήρυξιν ἐνὸς πρίγκιπος τῶν γαλλικῶν γραμμάτων, σχεδὸν παμψηφεῖ ὑπὸ δλῶν, ἀνευ δισταγμῶν πολλῶν, ὑπεδείχθη καὶ ἔχρισθη ὁ Ἀνατὸλ Φράνς. Πρὸ πολλοῦ ἀλλως τε καιροῦ ὁ Λεμαλτρὸν εἶχεν ἀνακηρύξει μάγον τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, *magicien des lettres françaises*, καὶ ὁ τίτλος αὐτός, μολονότι διλιγώτερον πορφυροῦς ἀπὸ τὸν πρῶτον, ὑποθέτομεν δτι ἐμπρέπει καὶ περισσότερον εἰς τὸν συγγραφέα τῆς Θαΐδος.

Δὲν ἔχόμεν νὰ καθορίσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν «Παναθηναίων» τὸ τάλαντον τοῦ Φράνς, ἀφοῦ ἡ μετάφρασις τοῦ πανθομολογουμένου ἀριστουργήματός του — πρώτη μετάφρασις ἐκτεταμένου του ἔργου εἰς τὴν Ἑλληνικήν, — ἔρχεται νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ὀλόκληρον τὸν Γάλλον ἀριστοτέχνην εἰς τὸ Ἑλληνικὸν δημόσιον.

Τὴν φράσιν αὐτῆν, τὴν ὥποιαν προφέρομεν ἀρχόμενοι τοῦ μυθιστορήματος, — τὴν προσωνυμίαν τοῦ μάγου, — θὰ τὴν προφέρη, ἐλπίζομεν, καθε ἀναγνώστης μετὰ τὴν τέλευταίν τοῦ ἔργου γραμμήν.

Περισσότερον παρὰ εἰς κάθε του ἔργον, τωάντι, εἰς τὴν Θαΐδαν ἡ Φράνς ἐσκόρπισε μὲ ἀφειδίαν ὅλα τὰ δῶρα τῆς φιλοσοφίας του, ὅλα τὰ δῶρα τῆς εἰρωνείας, ὅλα τὰ δῶρα τοῦ κωμικοῦ καὶ μολαταῦτα μελαγχολικωτάτου φασοῦ, μὲ τὸν ὥποιον βλέπει τὰς διηγεκεῖς τραγῳδίας καὶ τὰς διηγεκεῖς κωμῳδίας, τὰς ὥποιας ἡ φύσις καὶ τὸ μοιραῖον ἀενάως παιζουν μαζύ μας. Καὶ κατὰ εὐτυχῆ σύμπτωσιν ἐπίσης, ὅλη ἡ ψυχὴ ἡ Ἑλληνική, τὴν ὥποιαν ἐλάτρευσεν ίδιαιτέρως ὁ Φράνς, — καὶ τὴν ὥποιαν εἰς τοὺς Κορινθιακοὺς Γάμους διὰ πρώτην φορὰν ἔξυμνησεν, ὅλος ὁ χρυσοῦς εἰδωλολατρισμός, τοῦ ὥποιου ὁ συγγραφεὺς εἰνε τέκνον, ὅλη ἡ θρησκεία τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῶν μαρμαρίνων θεῶν τῆς πατρίδος μας, — ἀντιτιθέμενα πρὸς τὴν ἀσχημίαν, τὴν στειρώσιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀσκητισμοῦ τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, — ἀναλάμπουν εἰς τὰς σελίδας τῆς Θαΐδος, ἡ ὥποια εἰνε τὸ κατ' ἔξοχὴν Ἑλληνοποτισμένον βιβλίον τοῦ Φράνς.

Καὶ θὰ ιδῆτε εἰς τὴν ιστορίαν αὐτὴν ἐνὸς μόναχοῦ, προσπαθοῦντος νὰ σαγηνεύσῃ εἰς τὴν θρησκείαν μίαν ἀμαρτωλήν καὶ αὐτοσαγηνευομένου εἰς τὴν ἀμαρ-

τίαν, ὅτι ὁ Φράνς ἔχει τὸ δῶρον νὰ ἔκτυλίσῃ γύρω πάσης ἀπλῆς ιστορίας τὴν ιστορίαν τοῦ σύμπαντος καὶ τὴν ιστορίαν τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, καὶ ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς Θαΐδος διεκτραγωδεῖ ἀκόμη τὴν ιστορίαν τοῦ αἰωνίου μυστηρίου τῆς γυναικός, καὶ τὸν οἰστρον ὁ ὄποιος συμπαρασύρει εἰς τὸν στρόβιλον τῆς ἀγάπης τὰ πλάσματα, καὶ ὅτι συμβολίζει ἀκόμη τὴν τραγῳδίαν τῆς ἀδύναμίας μας, ἡ ὅποια μᾶς δένει τὰς χειρας εἰς πᾶσαν πτήσιν πρὸς τὸ ίδινον.

Αλλὰ τί νὰ εἰπῃ κανεὶς εἰς τόσον στενὸν χώρον διὰ τὸ δύο ἔργον καὶ διὰ τὴν ποιητικὴν καὶ τὸ μῆψις τοῦ Γάλλου συγγραφέως. Δὲν θὰ ἡδυνάμην ποτὲ νὰ δώσω ἀκριβῆ ιδέαν τῶν εὑρημάτων τῆς εἰρωνείας, τῶν εὑρημάτων τῆς φιλοσοφικῆς παρατηρήσεως, τῶν βαθειῶν περιγραφῶν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὰς ὁποίας δίδει ὁ Φράνς. "Αλλως τε δόλον τὸ τάλαντον τοῦ συγγραφέως συνίσταται εἰς μίαν λεπτότητα αἰθεριώδη, τὴν ὁποίαν πᾶσα χριτικὴ ταράσσει καὶ καταστρέφει. Συμβαίνει μὲ τὸ τάλαντον τοῦ Φράνς, τὸ ἔλεγχο κάπου, δ.τι συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἴριδόχοντιν τῶν χρυσαλλίδων, δ.τι συμβαίνει μὲ δόλα τὰ πράγματα τὰ φευγαλέα, μὲ δόλα τὰ πράγματα τὰ ἐξαρτώμενα ἀπὸ πολυπλόκους συνδυασμοὺς χρωμάτων, δ.τι συμβαίνει μὲ τὰς πολυσυνθέτους ἀποχρώσεις τῶν ἀνθέων καὶ τοὺς πολυσυνθέτους ἥχους τῶν δασῶν, διὰ τὰ ὅποια νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ φύσις ἔχει τελεῖ τοὺς συνδυασμοὺς δόλους καὶ τὴν καλαισθησίαν της, βάζει δόλα της τὰ δυνατά, καταναλίσκει δόλην της τὴν συνθετικὴν δύναμιν, ὅπως προσεγγίσῃ εἰς τὸ ὑπερφυσικόν.

Τὰ βιβλία τωρόντι τοῦ Ἀνατὸλ Φράνς καὶ περισσότερον δὲλων τὴν Θαῖδα τὴν αἰσθανόμεθα μᾶλλον ὡς ναρκωτικὸν ἥδυ, ὡς ἄγνωστον ἀρωματικόν, ὡς μακρινὴν δύσιν, τῆς ὑποίας τὰ γεύματα φευγαλέα, ἀερώδη—ὅλα εἰς ἀποχρώσεις καὶ εἰς λεπτότητα, δῆλα εἰς ἀντανακλάσεις καὶ σκιάς, διαφεύγουν γρωστῆρχ καὶ γραφίδαι καὶ εἶνε μολαταῦτα ὑπέροχα καὶ εἶνε μεθυστικὰ καὶ εἶνε ἀλησμόνγητα.

Ἡ Θαῖς ἄλλως τε μὲν ἑλληνικὸν ἔνδυμα, τὸ ὅποιον προσεπάθησα νὰ καταστήσω δόσον τὸ δυνατὸν ὄμοιό- τερον καὶ πιστότερον μὲν τὸ γαλλικὸν ἀμύμητον ἔν- δυμά της, εἶνε ἐδῶ δύπως σᾶς δώσῃ πλήρη ιδέαν του
Ανατὸλὴ Φοάδυς.

N. ΕΠ

A'

Ο . Α Ω Τ Ο Σ

Εκεῖνον τὸν καὶρὸν ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη ἀπὸ
ἀσκητῶν. Ἀπειράριθμοι καλύβαι, κτισμέ-
ναι μὲ κλαδία καὶ μὲ χῶμα ἀπὸ τὰς χειρας τῶν
ἀναχωρητῶν, εὑρίσκοντο ἐσπαραγένεται εἰς τὰς δύο

δχθας τοῦ Νείλου εἰς κάποιαν ἀπόστασιν ἡ μία
τῆς ἄλλης οὔτως ὥστε οἱ κατοικοῦντες νὰ ζουν
μονωμένοι καὶ μολαταῦτα νὰ βοηθοῦνται ἐν
ἀνάγκῃ μεταξύ των.

ἘΕΔῶ 'κ' ἐκεῖ οὐφοῦντο ἐκκλησίαι ὑπεράνω τῶν καλυβῶν μὲ τὸ σῆμα τοῦ σταυροῦ εἰς τὴν κορυφὴν των, καὶ οἱ μοναχοὶ ἐσύναζοντο ἐκεῖ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας διὰ νὰ παρεύρισκωνται εἰς τὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων καὶ νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς λειτουργίας. Ἡσαν ἐπίσης καὶ οικήματα εἰς τὴν δυτικὴν τοῦ ποταμοῦ, δηπου οἱ κοινοβούται, κλεισμένοι ἔκαστος εἰς ἔνα στενὸν κελλίον, δὲν ἐσύναζοντο παρὰ μόνον διὰ νὰ αισθανθοῦν καλλίτερον τὴν μόνωσιν.

Ἄναγωρηται καὶ κοινοβούται ἔξων μὲ στεργήσεις, δὲν ἔτρωγον παρὰ μόνον μετά τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ ἐγένοντο ἀντὶ πάσης τροφῆς τὸν ἄρτον τῶν μὲ δόλιγον ἄλας καὶ δόλιγας ρίζας ὑστερώπου. Τινὲς ἔξι αὐτῶν ἐβυθίζοντο εἰς τὴν ἀμμον καὶ ἔξελεγχον ὡς καταφύγιον σπήλαιον ἢ τάφον καὶ διήρχοντο ζωὴν ἀκόμη παραδοξοτέραν.

"Ολοί ἔζων ἐν ἀποχῇ." Εφερον τὸ ράσσον καὶ τὴν καλύπτραν, ἐκοιμῶντο ἐπὶ τοῦ ξηροῦ χώματος μετὰ μαρκάς σύπνιας, προσηγόρισαν, ἔψαλλαν καὶ ἔξετέλουν, οὕτως εἰπεῖν, καθημερινῶς ἀριστουργήματα μετανοίας. "Εχοντες ὑπ' ὅψιν τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα, ἤρνουντο εἰς τὸ σῶμά των ὅχι μόνον τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ἵκανοποίησιν ἀλλα καὶ τὴν καθαριότητα ἀκόμην ἐκείνην, ἡ ὥποια κατὰ τὰς ιδέας τῆς ἐποχῆς ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητος. Έθεώρουν δτι αἱ ἀσθένειαι τοῦ σώματός μας θεραπεύουν τὰς ψυχάς μας, καὶ δτι ἡ σάρξ δὲν δύναται νὰ στολισθῇ ἐνδιοξότερα κοσμήματα ἀπὸ τὰ ἔλκη καὶ τὰς πληγάς.

Καὶ οὕτως ἐπραγματοποιεῖτο τὸ ρῆμα τῶν προφητῶν, οἱ ὄποιοι εἶπον: «Ἡ ἔρημος δι! ἀνθέων καλυψθήσεται». Ἀγγελοί δύοιοι μὲν ἡεανίας ἤρχοντο ὡς ταξειδῶται: μὲ βακτηρίαν εἰς τὰς χειρας διὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς ἔρημίτας, ἐνῷ καὶ δαιμονες, μεταμορφουόμενοι εἰς ζῷα ἢ αἰθίοπας, ἐπλανώντο γύρω τῶν ἔρημιῶν προσπαθοῦντες νὰ τοὺς ἐμβάλουν εἰς πειρασμόν. «Οταν τὸ πρωὶ οἱ ἔρημίται ἐπήγγαιναν νὰ γεμίσουν τὰς ὑδρίας των εἰς τὴν πηγήν, ἔβλεπαν βῆματα σατύρων καὶ κενταύρων ἀποτυπωμένα εἰς τὴν ἀμμού.

Θεωρουμένη ύπὸ τὴν ἀληθῆ καὶ πνευματικὴν αὐτῆς ὅψιν, ἡ Θηβαῖς ἦτο ἐν πεδίον μάχης, ὅπου εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ πρὸ πάντων τῆς νυκτὸς διεξήγαγον ἔνα θαυμάσιον πόλεμον ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ κόλασις.

Οι ἀσκηταὶ μανιωδῶς προσβαλλόμενοι ἀπὸ

λεγεώνας κολασμένων ὑπερηφανίζοντο μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἀγγέλων διὰ νηστειῶν, μετανοίας καὶ καταπονήσεων. Κάποτε ὁ σκωλῆξ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν τόσον σκληρᾶς τοὺς κατέτρωγεν, ὥστε ὡρύοντο ἀπὸ τὸν πόνον καὶ οἱ κλαυθμοὶ τῶν ἀπήντων ὑπὸ τὸν κατάστερον οὐρανὸν εἰς τὰ μιαουλίσματα τῶν πεινασμένων ὦνται. Τότε ἀκριβῶς οἱ δαίμονες παρουσιάζοντο εἰς αὐτοὺς προσλαμβάνοντες μορφὰς γοντευτικάς. Διότι μολονότι οἱ δαίμονες εἶναι ἐκ φύσεως δυσεἰδεῖς, ἐνδύονται μολαταῖτα κάποτε φαινομενικὴν καλλονήν, ἢ ὅποια μᾶς ἐμποδίζει νὰ τοὺς διακρίνωμεν. Οἱ ἀσκηταὶ τῆς Θηβαΐδος μὲ τρόμον ἔβλεπον εἰς τὰ κελλία τῶν εἰκόνας ἡδονῆς, ἀγνώστους καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς διεφθαρμένους τοῦ αἰώνος, ἀλλ᾽ ἐπειδὴν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τοὺς ἐφύλαττε, δὲν ὑπέκυπτον εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα ἀναλαμβάνοντα τὴν πραγματικήν των μορφὴν ἔφευγον κατηργηγμένα καὶ μανιώδη εἰς τὴν πρώτην λάμψιν τῆς αὐγῆς.

ριὰ τῶν. 'Αλλ' ὁ Παφνούτιος ὑπεβάλλετο εἰς τὰς αὔστηροτέρας νηστείας καὶ πολλάκις ἔμενε ἐπὶ τριήμερον ἀσιτοῦ· ἐφόρει πηλήκιον ἐν τριχὸς ἀδροτάτης, ἐμαστίγωνεν ἔωντὸν πρωῒ καὶ ἐσπέρας καὶ ἔμενε πολλάκις χαμαὶ μὲ τὸ μέτωπον ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα. Οἱ εἰκοσιτέσσαρες μαθηταὶ του, κτίσαντες τὰς καλύβας των πλησίον τῆς Ιδικῆς του, ἐμιμοῦντο τὰς στερήσεις του. Τοὺς ἡγάπα τρυφερῶς ἐν Κυρίῳ καὶ τοὺς προσεκάλει διηνεκῶς εἰς μετάνοιαν. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνετο ὁ διάκονος Φλάβιος, ὃστις ἐγίγνωσκε τὰς γραφὰς καὶ ὠμίλει μὲ δεξιότητα. 'Αλλ' ὁ θαυμασιώτερος μαθητὴς τοῦ Παφνούτιου ἦτο νεαρός χωρικὸς ὄνομαζόμενος Παῦλος καὶ ἐπιλεγόμενος ὁ Ἀπλοῦς ἔνεκα τῆς ἀπείρου του ἀφελείας. Οἱ ἀνθρώποι τὸν πειρεγέλων διὰ τὴν ἀθωότητά του, ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸν ηύνοιε ἀποστέλλων εἰς αὐτὸν ὅπτασίας καὶ χαρίζων εἰς αὐτὸν τὸ δάρον τῆς προφητείας.

'Ο Παφνούτιος ἡγίαζε τὰς ὥρας του διδάσκων τοὺς μαθητάς του καὶ ἀσκητέων. Πολλάκις ὡσαύτως ἐμελέτα τὰ ιερὰ βιβλία καὶ ἔζητει

Οἱ γηραιότεροι τῆς ἐρήμου ἔζετεινον τὴν κυριαρχίαν των ἐπὶ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τῶν ἀσεβῶν. Ἡ ἀγαθότης των κάποτε ἦτο φοβερά. Εἶχον κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους τὴν δύναμιν νὰ τιμωροῦν τοὺς ὑδρίστας τοῦ ἀληθιοῦ Θεοῦ, καὶ τίποτε δὲν ἤδυνάτο νὰ σώσῃ ἐκείνους τοὺς ὅποίους κατεδίκαζον. Διηγοῦντο μὲ τρόμον εἰς τὰς πόλεις, μέχρις Ἀλεξανδρείας, ὅτι ἡ γῆ ἡνοίγετο καὶ κατεβρόχθιζε τοὺς πονηρούς, τοὺς ὅποίους ἐκτύπων μὲ τὴν ράθδον των οἵ μοναχοί. Διὰ τοῦτο τοὺς ἐφοβούντο πολὺ οἱ ἀνθρώποι, οἱ ὅποιοι διῆγον κακὴν ζῶντας καὶ πρὸ πάντων οἱ μῖμοι, οἱ ἡθοποιοί, οἱ ἔγγαρμοι ιερεῖς καὶ αἱ τείχαιραι.

Καὶ ἡτο τοιαύτη ἡ ἀρετὴ τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, ὥστε ὑπέτασσε καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία. Ὅταν ἔνας ἐρημίτης ἐπρόκειτο νὰ ἀποθάνῃ, ἔνας λέων ἤρχετο νὰ σκάψῃ λάκκον μὲ τοὺς δύνα-
γάς του· ὁ δὲ ἀγίος ἀνθρώπος διαγινώσκων τότε
ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλει πλησίον του, ἐπήγανε καὶ
ἐφίλει εἰς τὴν παρειὰν τοὺς ἀδελφοὺς ὅλους.
Ἐπειτα κατεκλίνετο εὐθύμως διὰ νὰ κοιμηθῇ
ἐν Κυρίῳ.

Απὸ τὸν καιρὸν λοιπὸν ὅπου ὁ Ἀντώνιος ὑπερεκατοντούτης εἶχεν ἀποχωρήσει εἰς τὸ Κολ-
ζίγον ὄρος μὲ τοὺς ἀγαπητούς του μαθητὰς
Μακάριον καὶ Ἀνάθαν, δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν
Θηβαΐδα ὅλην μοναχὸς ὄνομαστότερος ἀπὸ τὸν
Παφνούντιον, ἵερα τῆς Ἀντινόης. Βεβαίως ὁ
Ἐφραείμ καὶ ὁ Σεραπίων διώκουν περισσοτέρους
μοναχούς καὶ διημένυν ἔξαιρέτως τὰ μοναστή-

ριά των. 'Αλλ' ὁ Παφνούτιος ὑπεβάλλετο εἰς τὰς αὐστηρότερας νηστείας καὶ πολλάκις ἔμενε ἐπὶ τριήμερον ἀσιτος· ἐφόρει πηλήκιον ἐκ τριχὸς ἀδροτάτης, ἐμαστίγωνεν ἑαυτὸν πρωὶ καὶ ἐσπέρας καὶ ἔμενε πολλάκις χαμαὶ μὲ τὸ μέτωπον ἐπάνω εἰς τὸ κῶμα. Οἱ εἰκοσιτέσσαρες μαθηταὶ του, κτίσαντες τὰς καλύβας των πλησίον τῆς ιδικῆς του, ἐμιμοῦντο τὰς στερήσεις του. Τοὺς ἡγάπα τρυφερῶς ἐν Κυρίῳ καὶ τοὺς προσεκάλει διηνεκῶς εἰς μετάνοιαν. Μεταξὺν αὐτῶν διεκρίνετο ὁ διάκονος Φλάβιος, δοτις ἐγίγνωσκε τὰς γραφὰς καὶ ὥμιλει μὲ δεξιότητα. 'Αλλ' ὁ θαυμασιώτερος μαθητὴς τοῦ Παφνούτιον ἦτο νεαρὸς χωρικὸς ὄνομαζόμενος Παῦλος καὶ ἐπιλεγόμενος ὁ Ἀπλοῦς ἐνεκα τῆς ἀπειρού του ἀφελείας. Οἱ ἀνθρώποι τὸν περιεγέλων διὰ τὴν ἀθωότητά του, ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸν ηύνοει ἀποστέλλων εἰς αὐτὸν ὄπτασίας καὶ χαρίζων εἰς αὐτὸν τὸ δῶρον τῆς προφητείας.

Ο Παφνούτιος ἡγίαζε τὰς ὥρας του διδάσκων τοὺς μαθητάς του καὶ ὀσκητεύων. Πολλάκις ὡσταύτως ἐμπέλετα τὰ ἵερά βιβλία καὶ ἔζητει νὰ εὑρῃ ἀλληγορίας. Διὰ τοῦτο, νέος ἀκόμη, ἦτο πλήρης προτερημάτων καὶ οἱ διάβολοι, οἱ ὄποιοι προσέβαλλον τόσον βιαιώς τοὺς καλοὺς μοναχούς, δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν πλησιάσουν. Τὴν νύκταν ὑπὸ τῷ φέγγος τῆς σελήνης ἐπτὰ μικροὶ θῶες ἐκάθηντο πρὸ τῆς καλύψης του ἀκλινητοὶ ἐπὶ τῶν ὅπισθιών των, σιωπηλοί, τείνοντες τὸ οὔς. Καὶ πιστεύουν ὅτι ἦσαν ἐπτὰ δαίμονες, τοὺς ὄποιους ἀνεχαίτιζε πρὸ τῆς θύρας μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀρετῆς του.

Ο Παφνούτιος ἐγεννήθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ οἱ γονεῖς του, οἱ ὄποιοι ἦσαν εὐγενεῖς, τοῦ εἶχον ἐκμάθει τὴν σοφίαν τῶν εἰδωλολατρῶν. Εἶχε μάλιστα τόσον θαυμβωθῆ ἀπὸ τὰ φεύδη τῶν ποιητῶν καὶ τοιαύτη ἥτο κατὰ τὴν νέότητά του ἡ πλάνη τοῦ πνεύματός του, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος εἶχε πνιγῆ ὑπὸ τὰ ὕδατα τοῦ κατακλυσμοῦ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Δευκαλίωνος καὶ συνεῖχτει μὲ τοὺς συμμαθητάς του διὰ τὴν φύσιν, τὰς ἴδιότητας καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὑπαρξίαν τοῦ Θεοῦ. "Εἴη τότε ἐν τῇ ἀπωλείᾳ ὅπως οἱ Ἐθνικοί, καὶ ἐνθυμεῖτο τώρα τοὺς χρόνους αὐτοὺς μὲ καταιστρύνην καὶ ποὸς τιμωρίαν του.

— "Ολον αύτὸν τὸν καιρόν, ἐσυνήθιζε νὰ λέγη
εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἔθραξα εἰς τὴν κάμινον
τῆς Φευδοῦς εὐφοροσύνης.

Μὲ τοῦτο ἐσκαμινεῖ ὅτι ἔτρωγε κρέατα ἐπιτηδείως παρεσκευασμένα καὶ ὅτι ἐσύγναζεν εἰς τὰ δημόσια λουτρά. Τῷντι μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους διήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν ζωὴν ἑκείνην τοῦ αἰλούνος του, τὴν ὄποιαν θὰ ἦτο καλλιτερον νὰ ὄνομασῃ

κανεὶς θάνατον ἡ ζωὴν. Ἀκούσας δύμας τὰ μαθήματα τοῦ ιερέως Μακρίνου μετεμορφώθη εἰς ἀνθρωπὸν νέον. Ἡ ἀλήθεια τὸν ἐνεπότισεν ὄλόκληρον καὶ ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ ὅτι τὸν εἶχε διαπεράσει ὡς ἔφος. Ἡ σπάσθη τὴν θρησκείαν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐλάτρευσε τὸν σταυρῷθέντα Ἰησοῦν. Μετὰ τὸ βάπτισμά του ἐμεινεν ἀκόμη ἐν ἕτοις μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν, εἰς τὸν κόσμον δῆπον τὸν συνεκράτουν οἱ δεσμοὶ τῆς συνθείας. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἤκουσεν ἔνα διάκονον, ὁ ὅποιος ἀνεγίνωσκε τὸ χωρίον τῆς Γραφῆς: «Τπαγε καὶ πώλησον τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ δῶσον αὐτὰ πτώχοις». Ἀμέσως τότε ἐπώλησε τὰ κτήματά του, διένειμε τὰ χρήματα εἰς ἐλεημοσύνας καὶ ἡσπάσθη τὸν μοναστικὸν βίον.

Ἄπο δέκα ἑτάν τῷρα εἶχε φύγει μακρὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν ἔθραξε πλέον εἰς τὴν κάμινον τῶν σαρκικῶν ἥδονῶν, ἀλλ᾽ ἐκολύμβα ἐπωφελῶς εἰς τὸ βάλσαμον τῆς μετανοίας. Μίαν ἡμέραν ἐνθυμούμενος κατὰ τὴν εὐσεβή του συνήθειαν τὰς ὥρας τὰς ὅποιας εἶχε ζῆσει μακρὰν τοῦ Κυρίου καὶ ἔξετάζων τὰ σφάλματά του ἐν πρὸς ἐν διὰ νὰ συλλάθῃ ὅλον τῶν τὸ μέγεθος, ἀνεμνήσθη μίαν κωμῳδὸν ὠραιοτάτην, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὸ θέατρον τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἡ ὅποια ὠνομάζετο Θαῖς. Ἡ γυνὴ αὕτη ἐπεδεικνύετο εἰς τὰς παραστάσεις καὶ παρεδίδετο εἰς χορούς, τῶν ὅποιων αἱ κινήσεις ἐπιτηδείως ὑπερβολικαὶ, ἐνθύμιζαν τὰς κινήσεις τῶν φρικτοτέρων παθῶν. Κάποτε μάλιστα ἐπετηδεύετο τὰς ἐπαισχύντων πράξεις, τὰς ὅποιας οἱ μῆθοι τῶν εἰδωλολατρῶν ἀποδίδουν εἰς τὴν Λήδαν καὶ τὴν Πασιφάνην καὶ τοιουτοτρόπως ἔφλεγε τοὺς θεατὰς ὅλους μὲ τὸ πῦρ τῆς λαγνείας καὶ δέταιν ὠραῖοι νεανίαι ἡ πλούσιοι γέροντες ἥρχοντο πλήρεις ἔρωτος νὰ ἀναρτήσουν ἀνθητὴν εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας της, παρεδίδετο εἰς αὐτοὺς εἰς τρόπον ὡστε μετὰ τῆς ἴδικῆς της παρέσυρε καὶ ἀλλαξ ψυχᾶς εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ὁλίγον ἔλειψε καὶ αὐτὸν τὸν Παφνούτιον νὰ ἐμβάλῃ εἰς πειρασμὸν καὶ εἶχε τόσον ἀνάψει τὸ πῦρ, τῆς ἐπιθυμίας εἰς τὰς φλέβας του, ὥστε μίαν φορὰν εἶχε πλησιάσει τὸν οἶκον τῆς Θαΐδος. Ἀλλ᾽ ἡ δειλία ἡ φυσικὴ διὰ τὴν ἡλικίαν του (ἥτο τότε δεκαπενταετής) καὶ ὁ φόβος ὅτι θὰ ἐδιώκετο ὡς μὴ ἔχων χρήματα, τὰ ὅποια οἱ συγγενεῖς του χάριν προφυλάξεως τοῦ ἐστελλαν μετὰ φειδοῦς, τὸν ἀνεχαίτισαν. Ὁ Θεὸς ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ του εἶχε μεταχειρισθῆ τὰ δύο ταῦτα μέσα διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸ μέγα ἔγκλημα, ὁ Παφνούτιος δύμας δὲν τὸν εὐγνωμόνει κατ᾽ ἀρχάς, διότι δὲν ἐγνώριζε τότε νὰ διακρίνῃ τὸ συμφέρον του καὶ ἐπεθύμει τὰς ματαίας ἥδονάς.

Γονυπετής λοιπὸν ἐν τῷ κελλίῳ του πρὸ τοῦ ὄμοιώματος τοῦ σωτηρίου ἐκείνου ἔύλου, εἰς τὸ ὅποιον ὡς εἰς πλάστιγγα ἐκρεμάσθη ἡ ἔξαγορὰ τοῦ κόσμου, ὁ Παφνούτιος ἥρχισε νὰ σκέπτεται τὴν Θαΐδα. Διότι ἡ Θαῖς ὅτι τὸ ἀμάρτημά του. Καὶ ἐσκέφθη πολὺ κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἀσκητισμοῦ τὰς φοιβερὰς καὶ ἐπαχθεῖς σαρκικὰς ἥδονάς, τῶν ὅποιων τὴν ὅρεξιν τοῦ εἶχεν ἐμπνεύσει: ἡ γυνὴ ἐκείνη κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ πειρασμοῦ καὶ τῆς ἀγνοίας. Μετὰ τινας ὥρας συγκεντρώσεως ἡ εἰκὼν τῆς Θαΐδος τοῦ ἐνεφανίσθη ἐν ἀπολύτῳ διαυγείᾳ. Τὴν ἐπανεἴδεν ὅποια τοῦ εἶχεν ἐμφανισθῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ὥραίσα σαρκικῶς, καὶ ἐνεφανίσθη πρῶτον ὡς Λήδα, νωχελῶς κεκλιμένη ἐπὶ κλίνης ἐξ ὑακίνθου, μὲ ἀνεστραμμένην τὴν κεφαλήν, ὑγροὺς καὶ πλήρεις ἀστραπῶν τοὺς ὄφθαλμούς, φρίσσοντας τοὺς ρώμωνας, ὑπανοιγμένον τὸ στόμα καὶ τὸ στῆθος ἐξέχοντα τοὺς βραχίονας δροσεροὺς ὡς δύο ρύακας. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐκείνην ὁ Παφνούτιος ἔτυπτε τὸ στῆθός του καὶ ἔλεγεν:

— Ὁ Θεὸς ἔστω μάρτυς μου, ὅτι ἐτάζω τοῦ ἀμαρτήματός μου τὸ ἀποτρόπαιον.

Ἐν τοσούτῳ ἡ εἰκὼν ἥλαξεν ἀνεπαισθήτως τὴν ἔκφρασιν, καὶ τὰ χεῖλη τῆς Θαΐδος καταπίπτοντα εἰς τὰς δύο τοῦ στόματος γωνίας ἀπεκάλυπτον ὄλιγον κατ᾽ ὄλιγον μυστηριώδη τινὰ θλίψιν. Οἱ ὄφθαλμοὶ μεγεθυσμένοι ἥσαν πλήρεις δακρύων καὶ λάρμασεν. Ἐκ τοῦ στήθους, τοῦ ἐξωγκωμένου ἀπὸ στεναγμούς, ἀνήρχετο πνοὴ ὄμοιά μὲ τὰ πρῶτα τῆς θυέλλης φυσήματα. Εἰς τὴν θέαν αὐτὴν ὁ Παφνούτιος ἡσθάνετο ταραχὴν νὰ εἰσδύῃ εἰς τῆς ψυχῆς του τὰ βάθη καὶ γονυκλινής ἀνέπεμπε τοισάντην προσευχήν:

— Σὺ ὁ ἐμβάλλων τὴν εὐσπλαγχνίαν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ὡς τὴν δρόσον τῆς πρωιάς ἐπὶ τῶν πεδιάδων, Θεὲ δίκαιε καὶ πολυέλεες, ἔσο εὐλογημένος. Κύριε ἐλέησον.

Ἄποστρεψον ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου τὴν ἀπατηλὴν τρυφερότητα, ἥτις ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ δός ἐμοὶ τὴν χάριν νὰ ἀγαπῶ ἐν σοὶ μόνον τὰ πλάσματα; ἀτίνα παρέρχονται, ἐν δὲ διαμένεις αἰώνιος. Ἡ γυνὴ αὕτη μὲ ἐνδιέφερεν ὡς ἔργον τῶν ἡλικίαν του (ἥτο τότε δεκαπενταετής) καὶ ὁ φόβος ὅτι θὰ ἐδιώκετο ὡς μὴ ἔχων χρήματα, τὰ ὅποια οἱ συγγενεῖς του χάριν προφυλάξεως τοῦ ἐστελλαν μετὰ φειδοῦς, τὸν ἀνεχαίτισαν. Ὁ Θεὸς ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ του εἶχε μεταχειρισθῆ τὰ δύο ταῦτα μέσα διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸ μέγα ἔγκλημα, ὁ Παφνούτιος δύμας δὲν τὸν εὐγνωμόνει κατ᾽ ἀρχάς, διότι δὲν ἐγνώριζε τότε νὰ διακρίνῃ τὸ συμφέρον του καὶ ἐπεθύμει τὰς ματαίας ἥδονάς.

σύτερον εἶναι ἔνοχος, τόσον περισσότερον τὴν οἰκτείρω καὶ κλαίω ἀναλογιζόμενος δτι οἱ διάβολοι θὰ τὴν κολάζουν εἰς αἰώνας αἰώνων.

Βυθισμένος εἰς τοιούτους συλλογισμούς εἶδε μικρὸν θῶμα καθήμενον πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ ἐξεπλάγη πολύ, διότι ἡ θύρα του κελλίου του ὅτι κλειστὴ ἀπὸ πρώιας.

Τὸ ζῷον ἐφαίνετο ἀναγινῶσκον εἰς τὴν σκέψιν τοῦ καλογήρου καὶ ἐσειε τὴν οὐράνων ὡς κύων. Ὁ Παφνούτιος ἐσταυροκοπήθη καὶ τὸ ζῷον ἐξηράνθισθη. Ἀναγγωρίζων τότε πρώτην φορὰν δτι ὁ διάβολος εἶγεν εἰσδύσει: εἰς τὸ δωμάτιον του, εἶπε βραχεῖαν προσευχήν. Ἐπειτα ἀνελογίσθη ἐκ νέου τὴν Θαΐδα:

— Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, εἶπε καθ' ἑαυτόν, θὰ τὴν σωσω.

Καὶ ἀπεκοιμήθη.

Τὴν ἐπομένην, πρωὶ, ἀφ' οὐ προσηκόπη, μετέβη πλησίον τοῦ σεβασμίου Παλαίμωνος, δστις διῆγε τὸν βίον τοῦ ἀσκητοῦ ἐκεὶ πλησίον. Τὸν εὔρεν ἥρεμον καὶ γελῶντα νὰ σκάπτη, κατὰ τὴν συνθείαν του, τὴν γῆν. Ὁ Παλαίμων ὅτι γέρων καὶ ἐκαλλιέργει μικρὸν κῆπον. Τὰ ἄγρια θηρίαν ἥρχοντο καὶ ἔλειχον τὰς χειράς του, οἱ δὲ διάβολοι δὲν τὸν ἤνωγκουν πλέον.

— Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ἀδελφὲ Παφνούτιε, εἶπε στηρίζομενος ἐπὶ τοῦ πτυαρίου του.

— Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ἀπήντησεν ὁ Παφνούτιος. Ἡ εἰρήνη ἔστω μετὰ σου.

— Η εἰρήνη ἔστω μετὰ σου, ἀδελφὲ Παφνούτιε, ἀπήντησεν ὁ μοναχὸς Παλαίμων σπογγίζων διὰ τῆς χειρίδος τὸν ἰδρῶτα τοῦ πρωστοῦ του.

— Οἱ λόγοι μας, ἀδελφὲ Παλαίμων, πρέπει νὰ ἔχουν ως μόνον σκοπὸν τὸ δοξολογίαν Ἐκείνου, δστις ὑπερσχέθη νὰ εύρισκεται ἐν μέσῳ τῶν συνεργομένων ἐν τῷ ὄντοματι του. Διὰ τούτο ἔρχομαι νὰ σου ὄμιλησω δι' ἐν σχέδιον τὸ ὄποιον συνέλασθον ὅπως δοξάσω τὸν Κύριον.

— Ο Κύριος ἡς εὐλογήση τὸ σχέδιον του Παφνούτιου ὅπως ηλόγησε τοὺς θρίαμάς μου. Κάθε πρωὶ σκορπᾷ τὴν χάριν του μετὰ τῆς δρόσου εἰς τὸν κήπον μου καὶ ἡ ἀγαθότης του μὲ βοηθεῖ νὰ τὸν δοξάζω εἰς τὰς κολοκύνθας καὶ τοὺς ὄμροπέπονας τοὺς ὄποιούς μοῦ δίδει. Ἀς παρακαλέσωμεν Αὐτὸν ὅπως μάς δώσῃ τὴν εἰρήνην, διότι τίποτε δὲν εἶνε μᾶλλον ἐπίφοβον

ἀπὸ τὰς βιαίας ἐμπνεύσεις, αἱ ὄποιαι ταράσσουν τὰς καρδίας μας. Ὁταν αἱ ἐμπνεύσεις αῦται μᾶς ταράσσουν, ὄμοιάζομεν μὲ ἀνθρώπους μεθυσμένους καὶ πειραπατοῦμεν παραπαίοντες καὶ ἐτοιμοὶ νὰ πέσωμεν ἐπαισχύντως. Κάποτε αἱ παραφο-

ραὶ αὗται μᾶς βυθίζουν εἰς ἀκατάσχετον χαράν, καὶ δστις εἰς αὐτὴν παραδίδεται ἀφίνει εἰς τὸ μολυσμένον ἀέρα τὸν βαρὺν γέλωτα τῶν κτηνῶν.

Ἡ οἰκτρὰ αὕτη χαρὰ παραπτώματα τὸν ἀμαρτωλὸν εἰς παντοειδῆ παραπτώματα. Ἀλλοτε πάλιν αἱ ταραχαὶ αὕται τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθήσεων μᾶς βυθίζουν εἰς ἀσεβή λύπην χιλιάκις ὀλεθριωτέραν καὶ τῆς χαρᾶς. Είμαι ἔνας πτωχὸς ἀμαρτωλός, ἀδελφὲ Παφνούτιε, ἀλλὰ διέγνωσα καὶ τὴν μαρτυρίαν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθήσεων μᾶς βυθίζουν εἰς ἀσεβή λύπην χιλιάκις ὀλεθριωτέραν καὶ τῆς χαρᾶς. Είμαι ἔνας πτωχὸς ἀμαρτωλός, ἀδελφὲ Παφνούτιε, ἀλλὰ διέγνωσα καὶ τὴν μαρτυρίαν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθήσεων μᾶς βυθίζουν εἰς ἀσεβή λύπην χιλιάκις ὀλεθριωτέραν καὶ τῆς χαρᾶς.

Τίποτε δὲν εἶνε περισσότερον πολέμιον τῆς σωτηρίας αἱ ἀπὸ τὴν μελαγχολίαν αὐτὴν καὶ ὁ μέγας τοῦ σατανᾶς θρίαμbos εἰνε νὰ χυνῇ ὅξειαν καὶ μαύρην θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ιερωμένων. Οὔτε κατὰ τὸ ἥμισον δὲν θὰ ἡτο ἐπίφοβος ἀν μᾶς ἔστελλε μόνον σκέψεις εὐθύμους. Ἀλλά, δυστυχῶς, ἐπιτυγχάνει ιδιαιτέρως εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀπελπίζῃ. Δέν ἐνθυμεῖσαι δτι ἔδειξεν εἰς τὸν πατέρα μας Ἀντώνιον ἐν παιδίον μελανὸν τόσον ωραίον, ὡστε ἡ θέα του ἐπροκάλει τὰ δάκρυα; Ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ὁ πατήρ Ἀντώνιος ἀπέφυγε τὰς παγῆδας τοῦ σατανᾶ. Τὸν ἐγνώρισα ὅταν ἔζη ἀκόμη μαζί μας. Διεσκέδαξε μὲ τοὺς μαθητάς του καὶ ποτὲ δὲν ἐδοκίμασε τὴν μελαγχολίαν. Ἀλλὰ ἡλίθεις, ἀδελφέ μου, νὰ μοῦ ὄμιλήσης δι' ἐν σχέδιον τὸ ὄποιον συνέλαβες. Θά με εὐνοήσῃς ιδιαιτέρως ἀν μου τὸ ἐμπιστευθῆς, ἀφ' οὐ τὸ σχέδιον αὐτὸν ἔχει ως σκοπὸν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

— Τῷ δηντὶ προτίθεμαι, ἀδελφὲ Παλαίμων, νὰ δοξάσω τὸν Κύριον. Ἐνίσχυσέ με διὰ τῶν συμβουλῶν σου, ἐπειδὴ τὰ φῶτά σου εἶνε πολλὰ καὶ ὁ πειρασμός δὲν ἐσκότισε τῆς διανοίας σου τὴν διαύγειαν.

— Δὲν εἶμαι ἀξιος νὰ λύσω τοὺς ἴμαντας τῶν σανδάλων σου καὶ τὰ ἀμαρτήματά μου εἶνε ἀναριθμητα ὡς ἡ ἀμμος τῆς ἐρήμου. Ἀλλ' είμαι γέρων καὶ δὲν θὰ σου ἀρνηθῶ τὴν βοήθειαν τῆς πείρας μου.

'Εσκέφθης κανέναν φάρμακον, τὸ ὅποιον νὰ ἐφαρμόζεται εἰς τὸ μέγα αὐτὸν κακόν;

— 'Αδελφὲ Παλαίμων, θὰ υπάγω νὰ εῦρω τὴν γυναικαν αὐτὴν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν καὶ μὲ τὴν βούθειαν τοῦ Θεοῦ. Ήδη τὴν φέρω εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν. Αὐτὸν εἶναι τὸ σχέδιόν μου. Τὸ ἐπιδοκιμάζεις, ἀδελφέ μου;

— Είμαι ἔνας δυστυχής ἀμαρτωλός, ἀδέλφε Παφνούτιε. 'Αλλ' ὁ πατήρ μας 'Αντώνιος ἐσύνθιζε νὰ λέγῃ: «Μὴ σπεύδης ποτὲ νὰ ἔξελθης ἀπὸ οἶον δήποτε μέρος καὶ ἀν εὑρίσκεσαι ὅπως μεταβῆς ἀλλαχοῦ»..

— 'Ανακαλύπτεις τίποτε πονηρόν εἰς τὸ σχέδιον, τὸ ὅποιον συνέλαβα, ἀδελφὲ Παλαίμων.

— 'Ο Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ, γλυκύτατε Παφνούτιε, ἀπὸ τὸ νὰ υποπτεύσω τὰς διαθέσεις τοῦ ἀδελφοῦ μου. 'Αλλ' ὁ πατήρ μας 'Αντώνιος ἔλεγεν ἀκόμη: «Οἱ ἰγνῆς οἱ ὅποιοι ἔξερχονται εἰς μέρος ἔηρδον εὐρίσκουν τὸν θάνατον». Τὸ αὐτὸν συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς μοναχούς, οἱ ὅποιοι ἔξερχονται ἔξω τῶν κελλίων των καὶ ἀναμιγνύονται μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς των ἀπομακρυνόμενοι τῆς καλῆς ὁδοῦ.

Εἰπὼν ταῦτα ὁ γηραιὸς Παλαίμων ἐβύθισε διὰ τοῦ ποδὸς εἰς τὸ χώμα τὸ πτύον του καὶ ἤρχισε νὰ σκάπτῃ ζωηρῶς τὸ ἔδαφος πέριξ μιᾶς συκῆς φορτωμένης καρπούς. Καὶ ἐνῷ ἔσκαπτε, μία ἀντιλόπη πηδήσασα, ἐν μέσῳ θορύβου τῶν φύλλων, τὸν φράκτην, ὁ ὅποιος περιέκλειε τὸν κῆπον, ἐσταμάτησεν ἔκπληκτος, ἀνήσυχος, μὲ τὴν κνήμην φρίσσουσαν, ἐπειτα δὲ ἐπλησίασε μὲ δύο ἀνασκιρήματα τὸν γέροντα καὶ ἀκούμησε τὴν λεπτήν της κεφαλὴν εἰς τὸ στήθος τοῦ φίλου της.

— Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἐν τῇ δορκάδι τῆς ἐρήμου, ἐπεν ὁ Παλαίμων, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν καλύβην του ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸν ζῷον, ἔφερε τεμάχιον μέλανος ἄρτου, τὸν ὅποιον ἡ ἀντιλόπη ἔφαγεν εἰς τὸ κοῖλον τῆς χειρός του.

Ο Παφνούτιος ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ σκεπτικὸς μὲ τὸ βλέμμα προστηλωμένον ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ δρόμου. "Ἐπειτα ἐπέστρεψεν ἡσύχως εἰς τὸ κελλίον του, συλλογίζομενος δσα εἶχεν ἀκούσει πρὸ ὀλίγου. Μεγάλη ἐργασία ἐγίνετο εἰς τὸ πνεῦμά του.

— Ο μοναχὸς αὐτός, ἐσκέπτετο, μὲ συμβουλεύει πολὺ ὄρθα. "Εχει μέσα του τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως. Δὲν τοῦ φαίνεται φρόνιμον τὸ σχέδιόν μου. 'Εν τούτοις θὰ μοῦ ἦτο σκληρὸν νὰ ἐγκαταλείψω ἐπὶ πλέον τὴν Θαίδα αὐτὴν εἰς τὸν δακτυμονά ὁ ὅποιος τὴν κατέχει. 'Ο Θεὸς ἀς μὲ φωτίζῃ καὶ ἀς μὲ ὄδηγῃ.

— 'Επιστρέφων εἰδὲ καθ' ὅδον ἐνα πτηνόν, συλληφθὲν εἰς πλεκτάνην τὴν ὅποιαν κάποιος κυνηγὸς εἶχε τοποθετήσει ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ ἥννόησεν ὅτι ἦτο θῆλυ, διότι ὁ ἄρρην ἴπταμενος πλησίον τῆς πλεκτάνης ἔκοπτεν ἐν πρὸς ἐν τὰ δίκτυωτὰ μὲ τὸ ράμφος του καὶ προσεπάθει: νὰ ἀνοίξῃ ὅπην, διὰ τῆς ὅποιας νὰ φυγαδευθῇ ἡ σύντροφός του. 'Ο ἀνθρωπὸς τοῦ Θεοῦ παρετίθει τὸ θέαμα καὶ ἐπειδὴ ἡ δύναμις τῆς ἀγιωσύνης του τοῦ ἀποκαλύπτει τὴν μυστικὴν αἰτίαν τῶν φαινομένων, ἥννόησεν ὅτι τὸ αἰχμάλωτον πτηνὸν ἦτο ἡ Θαίς συλληφθεῖσα εἰς τὰ δίκτυα τῆς ἀπωλείας καὶ ὅτι διὰ διὰ τὸ πτηνὸν ἔκοπτε τὴν κάνναβιν διὰ τοῦ ράμφους, οὕτω καὶ αὐτὸς θὰ διεροήγηνε διὰ ρημάτων παντοδυνάμων τὰ ἀόρατα δεσμά, διὰ τῶν ὅποιων ἡ Θαίς συνεκρατεῖτο εἰς τὴν ἀμαρτίαν. "Οθεν καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν διότι τὸν ἐστερέωνεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του. "Ἐπειτα δύως ἰδὼν ὅτι τὸ ἄρρεν εἶχε συλληφθῆ καὶ ἐκρατεῖτο εἰς τὴν πλεκτάνην, τὴν ὅποιαν εἶχε διαρρήξει, ἐπανέπεσεν εἰς τὴν ἀμφιβολίαν του.

Ο Παφνούτιος δὲν ἐκοιμήθη καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς εἰδὲ μίαν ὄπτασίαν. 'Η Θαίς τοῦ ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν. Τὸ πρόσωπόν της δὲν ἔξερφαζεν ἐνόχους ἡδονὰς καὶ δὲν ἦτο κατὰ τὴν συνήθειάν της ἐνδεδυμένη δικρανῆ πέπλον. "Ἐνα σουδάριον τὴν ἐκάλυπτεν ὄλοκληρον καὶ τῆς ἐκάλυπτε μάλιστα καὶ μέρος τοῦ προσώπου οὕτως ὥστε ὁ μοναχὸς ἔβλεπε μόνον δύο ὄφθαλμούς, οἱ ὅποιοι ἔχουν λευκὰ καὶ βαρέα δάκρυα.

Εἰς τὴν θέαν ἐκείνην δὲν ἡδυνήθη νὰ κρατηθῇ καὶ ἔκλαυσε καὶ, σκεπτόμενος ὅτι ἡ ὄπτασία ἐστέλλετο ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν ἐδίστασε πλέον. 'Ηγέρθη, ἔλαβε τὴν ὄζωδην ράθδον, σύμβολον τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἔξηλθε τοῦ κελλίου, τοῦ ὅποιου ἔκλεισεν ἐπιμελῶς τὴν θύραν, ὥστε τὰ ζῷα τὰ διαιτώμενα εἰς τὴν ἄμμον καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ ἀέρος νὰ μὴ δύνανται νὰ εἰσέλθουν καὶ μοιλύνωσι τὴν Ἀγίαν Γραφήν, τὴν ὅποιαν ἐφύλαττε παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του, καλέσας δὲ τὸν διάκονον Φλάβιον τοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῶν εἰκοσιτριῶν μαθητηριῶν του. "Ἐπειτα, ἐνδυθεὶς μόνον μακρὸν ράσον, ἔλαβε τὴν πρὸς τὸν Νεῖλον ὁδόν, σχεδιάζων νὰ ἀκολουθήσῃ πεζὸς τὴν Λιβυκὴν δύνην μέχρι τῆς πόλεως τῆς κτισθείσης ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος.

Περιεπάτει ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς διὰ μέσου τῆς ἄμμου περιφορῶν τὴν κόπωσιν, τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν. 'Ο ἥλιος εἶχε κατέλθει ἥδη εἰς τὸν ὄρίζοντα, δταν εἶδε τὸν φοβερὸν ποταμόν, δστις ἔκύλις τὰ αἰματηρά του ὄδατα μεταξὺ βράχων

χρυσῶν καὶ πυρίνων. 'Ηκολούθησε τὸ τεῖχος ζητῶν τὸν ἄρτον του εἰς τὰς θύρας τῶν μεμονωμένων κχλυθῶν καὶ δεχόμενος μετὰ φαιδρότητος τὰς ὄδρεις, τὰς ἀρνήσεις καὶ τὰς ἀπειλάς. Δὲν ἐφοβεῖτο οὔτε τοὺς ληστὰς οὔτε τὰ ἀγρία θηρία, ἀλλὰ παρέκαμπτεν ἐπιμελῶς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τὰ ὄποια εὗρισκεν εἰς τὸν δρόμον του, φοβούμενος μήπως συναντήσῃ παιδία παιζόντα πρὸ τῆς οἰκίας του πατρός των ἡ μήπως ίδῃ πρὸ τῶν φρεάτων γυναικας μὲ κυανοῦς χιτῶνας νὰ ἐναποθέτουν τὰς ὄδριας των μειδιώσαι. Τὸ πᾶν ἐνέγειρι κίνδυνον διὰ τὸν μοναχὸν καὶ κάποτε εἶναι ἐπίφοβον δι' αὐτὸν καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ ἀκόμη εἰς τὰς Γραφὰς, ὅτι ὁ θεῖος διδάσκαλος μετέβαινεν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἐγευμάτιζε μετὰ τῶν μαθητῶν του. Αἱ ἀρεταὶ τὰς ὅποιας οἱ ἀσκηταὶ κεντοῦν ἐπὶ τοῦ οὐρανού μαρτυράντες τὴν πίστεως εἶναι τόσον εὐθραυστοί δσον καὶ θαυμασταί, ἀρκεῖ δὲ κάποτε τὸ φύσημα κοσμικῆς πνοῆς διὰ νὰ θαυμάσῃ τὰ εὐχάριστα χρώματά των. Διὰ τοῦτο ὁ Παφνούτιος ἀπέφευγε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς πόλεις φοβούμενος μήπως ἡ καρδία του ἐμαλάσσετο εἰς τὴν θέαν τῶν ἀνθρώπων.

Μετὰ ἔξαχμερον πορείαν ἔφθασεν εἰς πόλιν ὄνομαζομένην Σιλσιλαίαν. 'Ο ποταμὸς ἐκεῖθεν ρέει διὰ στενῆς κοιλάδος, τὴν ὅποιαν περιστοιχίζει διπλῆς σειρὰς γρανιτωδῶν ὄρέων. 'Εκεῖ, οἱ Αἰγύπτιοι τὸν καιρὸν κατὰ τὸν ὅποιον ἐλάττευον τοὺς δαίμονας ἐλάξευον τὰ εἰδωλάτων, καὶ ὁ Παφνούτιος εἰδὲ γιγαντιαίαν κεφαλὴν σφιγγός χαραγμένην ἐπὶ τοῦ βράχου, φοβούμενος δὲ μήπως ἡ μορφὴ ἐκείνη ἐνείχε διαβολικήν τινα δύναμιν, ἔκαψε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἐπρόφερε τοῦ Ιησοῦ τὸ θόνομα. 'Αμέσως μία νυκτερίς ἐπέταξεν ἀπὸ τὸ οὖς τῆς σφιγγός καὶ ὁ Παφνούτιος ἐνόησεν ὅτι εἶχε διώξει τὸ κακὸν πνεῦμα, τὸ ὅποιον πρὸ αἰώνων εὑρίσκετο ἐντὸς τῆς μορφῆς ἐκείνης. Τότε ὁ ζῆλός του ηγέτησε καὶ, ἀρπάσας χονδρὸν λίθον, τὸν ἔρριψε κατὰ πρόσωπον τοῦ εἰδώλου. Τὸ μυστηριώδες πρόσωπον τῆς σφιγγός ἔξερφασε τὸν θαυματίου Θλίψιν, ὥστε ὁ Παφνούτιος συνέβη τινα ἀναγωρητήν. 'Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε θύρα, εἶδεν ἐντὸς τῆς καλύβης μίαν ὄδριαν, σωρὸν κρομμύων καὶ κράββατον ἐκ ξηρῶν φύλλων.

— "Ἐπιπλα ἀσκητοῦ, εἴπε καθ' ἑαυτόν. Συνήθως οἱ ἐρημιταὶ δὲν ἀπόμακρύνονται πολὺ τῆς καλύβης των, ὥστε θὰ συναντήσω ταχέως τὸν κατοικοῦντα ὁδῷ. Θέλω νὰ τοὺς πάραβειν τὸν ἀσπασμὸν τῆς ειρήνης κατὰ τὸ παράδειγμα του Ἀγίου ἐρημίτου Ἀντωνίου, δστις μεταβάτες παρὰ τῷ ἀσκητεύοντι Παύλῳ, τρὶς τὸν ἡσπάσθη. Θὰ ὄμιλησωμεν διὰ τὰ αἰώνια καὶ ισως ὁ Κύριος μᾶς ἀποστείλῃ διά τινος κόρακος ἔνα ἄρτον, τὸν ὅποιον ὁ ξενίζων θὰ μὲ προσκαλέσῃ ἐντίμως νὰ γευθῶ.

"Ἐπεται συνέχεια.

Διὰ τοῦτο ὁ Παφνούτιος εἴπεν εἰς τὴν σφιγγα:

— "Ω ζῶν, ὅπως οἱ σάτυροι καὶ οἱ κέν-

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΝΟΥΡΑΝΙΑ

ΟΥΡΑΝΙΟΙ ΓΑΜΟΙ

Μέσος στ' ουρανοῦ τὰ πλάτη
Στὴ μυστική ἀρμονία
Γροικιέται ἡ λειτουργία
Ποῦ ψάλλουν θεῖκά.

Φέγγουν χιλιάδες ἄστρα,
Λάμποντν χιλιάδες ἥλιοι
Κ' ἑκατομμύρια χείλη
Ἄνοιγονται γλυκά.

Ἄγησυχο τὸ βλέμμα
Ἡ πλειό μεγάλη φύσι
Προσμένει νὰ φωτίσῃ
Μ' ἀπόκρυφο καῦμό,

Μὲ τὰ κεριὰ τοῦ γάμου
Ποῦ σιωπηλὰ προσμένει,
Κάτι ποῦ ἔκει διαβαίνει,
Τὸν πλειό τρανὸν νεκρό.

Η ΠΑΛΗ

Τρέχω σ' αὐτὴ τῇ χτίσι
Μ' ἔνα σταυρὸν στὸν ὄμο
Κι' ὅλο ἀκλονθῶ ἔνα δρόμο
Μὲ δίχως τελειωμό.

Κάπου ἡ μεγάλη φύσι,
Κάπου καὶ μένα στέλλει,
Γίγαντα ἀλλοῦ μὲ θέλει,
Ἐρμο ζωῆφι ἐδῶ.

Μύρια σφυρίζοντν βέλη
Καὶ χάμουν τρέχει τὸ αἷμα
Καὶ γὼ γοργὰ τὸ βλέμμα
Γνοίζω καὶ γελῶ,

Καὶ μιὰν ἀξίνα πιάνω
Καὶ σκάφτω, σκάφτω, σκάφτω,
Ρόδα κομμένα θάφτω
Κι' ἀρώματα ἀκλονθῶ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Η ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΥΠΟ Ο. NEUSCHOTZ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ

Τὸ ποιητικὸν πνεῦμα τῶν 'Ρουμούνων ἔσχεν ἐξέλιξιν δῆλως διάφορον τοῦ τῶν ἄλλων λαῶν ἐν γένει. Ἐνῷ πανταχοῦ ἡ ποίησις προηγήθη τοῦ πεζοῦ λόγου, παρὰ τοῖς 'Ρουμούνοις ἀνεπτύχθη πολὺ βραδύτερον τούτου. Μέχρι τοῦ δεκάτου ἑδόμου αἰῶνος δὲν εύρισκομεν ἕχην οὔτε δημώδους οὔτε φιλολογικῆς ποιήσεως. Ἡ πρώτη δὲν ἐπέπρωτο νὰ γεννηθῇ ἡ μετὰ τὴν παλιγγενεσίαν τοῦ 'Ρουμουνικοῦ Κράτους περὶ τὰ 1850· ἡ ἄλλη δὲν εῦρεν ἡ ἔνα καὶ μόνον ἀντιπρόσωπον κατὰ τὸν ιζ' αἰῶνα, τὸν μητροπολίτην Δοσοφτέη, καὶ ἔνα καὶ μόνον κατὰ τὸν ιη' αἰῶνα, τὸν Γενακίσσα Βακαρέσκο. Σημειώτεον δὲν ὁ Δοσοφτέη δὲν διέπλασεν ἡ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν, θαυμαστὴν ἀληθῶς κατά τε τὸ ὑψός καὶ τὸν πλοῦτον τῶν παρ' αὐτοῦ πλασθεισῶν λέξεων, ἀλλ' ἀπέχουσαν πολὺ τοῦ ἔργου τοῦ ἐκλάμπρου αὐτῆς προτύπου — τοῦ πολωνοῦ ποιητοῦ Κασανόφσκη. Τοῦθ' διέπερ δὲν κωλύει ἵνα οἱ «στιχουργημένοι φαλμοί» του ὥστε ἐν τῶν περικαλλεστάτων μνημείων τῆς ρουμουνικῆς φιλολογίας. Μετὰ τὸν Δοσοφτέη ὁ βάνι Γενακίσσα Βακαρέσκο πρώτος ἔγραψε ποιήματα εἰς στίχους ρουμουνικοὺς ἐν ἐποχῇ κατὰ τὴν ὥποιαν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα κατέκλυσε τὰ σχολεῖα καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν παραδουναβίων ἡγεμονιῶν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος ἡμῶν, ἔως τοῦ 1830, κυριαρχεῖ ἡ νεοελληνικὴ σχολή, τῆς ὥποιας ἀρχηγὸς εἶνε ὁ Γιάγκο Βακαρέσκο. Τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶνε ἀσήμαντα. Ἡ γλῶσσα τῶν στίχων βρίθει ἐλληνισμῶν· ἡ φόρμα των εἶνε βαρεῖα, τὰ θέματα κοινὰ καὶ τετριμμένα. Ο μόνος ἀληθῆς ποιητής, ὁ Βασίλειος Καρλόβα, θυήσκει ἐν ἥλικια εἴκοσι δύο ἐτῶν (1831), κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπὸ τοῦ νεοελληνικοῦ πνεύματος μεταβάσεως εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν ἀναγέννησιν τοῦ ρουμουνικοῦ λαοῦ.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ποιητῶν τῆς παλιγγενεσίας ὁ Ἡλιάδης Ραδουλέσκο καὶ ὁ Καΐσαρ Βολιᾶκ ἐν Βλαχίᾳ καὶ ὁ Γεώργιος Ασάκης — πατήρ τῆς κυρίας Ἐδγάρ Κινέ — ἐν Μολδανίᾳ, προσεπάθησαν νὰ προσδώσουν νέαν αἰγλην καὶ ισχυράν ὥθησιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ποιητικοῦ

πνεύματος τῶν 'Ρουμούνων. 'Αλλ' ὅσφ μεγάλαι καὶ ἀν ὑπῆρξαν αἱ προσπάθειαι τῶν, οὐδὲν τὸ ἀληθῶς μέγα, τὸ ἀληθῶς ποιητικὸν παρήγαγον. "Ελειπεν ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου ἡ παιδικὴ ἥλικια, ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ λαοῦ διὰ τὴν φιλολογικὴν ποίησιν ἡ βάσις — ἡ δημώδης ποίησις. 'Ο Βασίλειος Άλεξάνδροι ἐσφαλμένως ισχυρίζεται ὅτι «πᾶξ 'Ρουμουνος ποιητής». Οὔτε τὸ ψυχικὸν καθεστῶς τοῦ Ρουμούνου τῶν παραχημένων αἰώνων, οὔτε ἡ διαμόρφωσις τῆς χώρας αὐτοῦ (ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Γρανσυλβανίας) ἡσαν τοιαῦται, ὥστε ν' ἀναπτύξουν καν παρ' αὐτῷ τὴν αἰσθησιν, ἡ καν τὴν ἀγάπην τῆς ποιήσεως. "Οπως ἡ φαντασία ἀπόδη παραγωγός, δέον νὰ ἐκτρέψῃ αὐτὴν ἡ περὶ αὐτὴν γραφικότης· δπως ὁ λυρισμὸς ἐκδηλωθῇ, ἀνάγκη ἐντυπώσεων ἡδεῖων καὶ εὐαρέστων. 'Αφ' ἑτέρου ὁ 'Ρουμούνος ἀγρότης — ὁ ὅποιος μόνος ἐν 'Ρουμανίᾳ ἀποτελεῖ τὸ ἔθνικὸν στοιχεῖον — ύφισταμενος τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοὺς βοιγύαρους, διεβίωσεν ἐν ἀπολύτῳ ἀδιαφορίᾳ, ἀνευ ἔθνικου ἐνθουσιασμοῦ, ἀνευ καν ἔρωτος πρὸς τὴν πατρίδα, ὑπὲρ νῆς ἔχυνε τὸ αἷμά του. Τί δι' αὐτόν, δινως αἱ νίκαι τῶν ἡγεμόνων του, διταν οὔτοι τὸν ὑπεδούλουν καὶ τὸν ἐλεηλάτουν ως ὁ χείριστος τῶν ἔχθρῶν του; 'Γιδὸ τοιαύτας συνθήκας εὐνόητον τυγχάνει ὅτι οὔτε ἡ λυρικὴ ποίησις, οὔτε τὸ ιστορικὸν βάλλισμα, οὔτε τὸ ἡρωικὸν ἔπος ἡδυνήθησαν νὰ βλαστήσουν ισχυρῶς ἐν ταῖς ἡγεμονίαις. 'Η Γρανσυλβανία παρέσχε τὴν πρώτην ὥθησιν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς δημοτικῆς παραγωγῆς· τὰ Καρπάθια μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ αἰῶνος τούτου ἐγένοντο ὁ θεματοφύλακτοι δημοτικῶν φυσάτων. Καὶ τὰ ποιήματα ταῦτα ἐνεῖχον τοσούτῳ μεγαλοπρεπὲς κάλλος, γοντείαν τοσούτῳ ἔξαισιαν, ὥστε ὅταν κατὰ τὸ 1851 ὁ Βασίλειος Άλεξάνδροι πρώτος συνέλεξε καὶ ἐδημοσίευσε αὐτά, ἀνηγορεύθη ὁ μέγιστος τῶν 'Ρουμούνων ποιητῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ φιλολογικὴ ποίησις ἀρχεται ἀπαλλασσομένη ὀλοσχερῶς τῆς νεοελληνικῆς ἐπιδράσεως καὶ ὅρμῳ πρὸς τὸ ἔθνικὸν καλλιτεχνικὸν ἰδεῶδες. Τρία ὄνοματα ἴδια ἔξαιρονται ἐν τῇ ἐνθουσιωδεί πλειάδι τῶν νεαρῶν

ποιητῶν· ὁ Γρηγόριος Ἀλεξανδρέσκο, ὁ Δημήτριος Βολιντενάνο καὶ ὁ Βασίλειος Ἀλεξάνδροι. Ἀντιπροσωπεύουσιν οὗτοι τὴν ἑθνικὴν σχολήν, οὐχὶ δύσας χωρὶς νὰ ὑφίστανται ισχυρὰν τὴν γαλλικὴν ἐπίδρασιν, ἡ ὅποια ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ 1830 ἕως τοῦ 1860, ὥποτε ἐκδηλοῦται ἡ νέα κατεύθυνσις, ἡ σχολὴ ἡ γερμανική, ἡς ισχυρότατος καὶ μεγαλοφυέστατος ἀντιπρόσωπος εἶναι ὁ Μιχαὴλ Ἐμινέσκο.

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΙΑΡΑΣΙΣ

Ο, τι ιδίως κατέστησε διάσημον τὸν Βασίλειον Ἀλεξάνδρο (1821—1890) εἶναι τὰ «Doine Si Lacrimoire», ποίηματα γραμμένα ἐν τόνῳ λυρικῷ καὶ διατετυπωμένα ἐν τῷ τύπῳ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, τὰ ὅποια πρώτος αὐτὸς συνέλεξε καὶ ἐδημοσίευσεν. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο καὶ μόνον ὁ ποιητὴς διαπρέπει. Εὐθὺς ως καταλείπει αὐτό, ἀποβαίνει μέτριος. Οὕτως εἰς τὰ ιστορικὰ βαλλίσματα εἶναι πολὺ κατώτερος τοῦ Γρηγορίου Ἀλεξανδρέσκο καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Βολιντενάνο. Εἰς τοὺς πολεμικούς του ὅμνους εἶναι κατώτερος τοῦ Μουρεσάνου καὶ τοῦ Καρλόβα, ἐπὶ τοῖς στίχοις τῶν ὅποιων ἀναπάλλονται ἐκ πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ αἱ καρδίαι τῶν Ρουμανῶν. Τὰ εἰδύλλια του δὲν εἶναι πολὺ ἐπιτυχῆ. Ἀπὸ δὲ τῆς δραματικῆς ἀπόψεως ὁ Ἀλεξάνδροι δὲν παρήγαγεν ἡ τρία ἔργα ἀξιαὶ ἀναγραφῆς: Despot Voda, Ovide καὶ Fantana Blandusiei. Σημειωτέον δὲ τὰ πάντα τὰ πρὸ τοῦ 1870 δραματικὰ ἔργα εἶναι ἀνάξια λόγου.

Ἄξιολογώτερος τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶναι ὁ Δημήτριος Βολιντενάνο (1819—1873), ὁ ποιητὴς τῶν «Ἀνθέων τοῦ Βοσπόρου» καὶ ὁ δημιουργὸς τῶν ιστορικῶν θρύλων. Οἱ ιστορικοὶ θρύλοι, ως «ἡ μήτηρ Στεφάνου τοῦ Μεγάλου, Μίρσεκ ὁ Μέγας καὶ οἱ Πρέσβεις, ὁ Μίρσεκ εἰς τὸν πόλεμον κλπ.», εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων προϊόντων τοῦ εἶδους τούτου καὶ ἐγένοντο κτῆμα πασῶν τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Ἀφ' ἑτέρου τὰ «Ἀνθη τοῦ Βοσπόρου», τὰ ὅποια ἔγραψε διαρκούσσης τῆς ἑζορίας του καὶ τῶν ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν περιοδειῶν του, εἶναι οἱ πολυτιμότεροι τῶν ἀδαμάντων τῆς λυρικῆς ποιήσεως τῶν Ρουμανῶν. Ἀλλ' δ, τι ιδίως ἔξαίρει τὴν ἀξιαν πῶν ποιήσεών του εἶναι ἡ πολυμορφία τῶν στίχων του, δι' ἣς παρέχει εἰς αὐτοὺς βραδύτητα ἡ γοργότητα καὶ συγκρατεῖ τὸν ἀναγινώσκοντα ἡμερῶθι ἡ παρασύρει αὐτὸν βιαίως μετ' αὐτοῦ πρὸς τὰ κυριαρχοῦντα ἐν αὐτῷ αἰσθήματα. Ὡς δραματικὸς συγγραφεὺς εὐρίσκει τόνους ἀληθινωτέρους καὶ ζωηροτέρους τῶν τοῦ

Ἀλεξάνδροι. Ἄς ἀναφέρωμεν προσέτι δύον ἀφορᾶ τὸν Βολιντενάνο, τὴν «Ἐλένην», ἐν τῶν ἀρίστων μυθιστορημάτων τῆς ρουμουνικῆς φιλολογίας καὶ ἀς ἔλθωμεν ἐπὶ τὸν μέγιστον τῶν ποιητῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν Γρηγόριον Ἀλεξανδρέσκο (1812—1855). Ἀγχινούστατος καὶ βαθύτατος παραπορητής, κατώρθωσεν οὗτος ν ἀποκαθάρητὴν ρουμουνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τοὺς γαλλισμούς, ὃν ἔθριθον τὰ ἔργα τῶν συγγρόνων του. Ἡ λυρική του ποίησις ὑπερέχει τῆς τοῦ Ἀλεξάνδροι καὶ οἱ ιστορικοὶ του θρύλοι εἶναι ὑπέρτεροι τῶν τοῦ Βολιντενάνο. Ἡ Ombre de Mircea a Cozia εἶναι ἀριστούργημα, τὸ ὅποιον θὰ ἐτίμα σιανδήποτε εὐρωπαϊκὴν χώραν. Ἡ γλῶσσα ἐν αὐτῷ εἶναι εὐγενής, ἡ φράσις πλαστικὴ καὶ αἱ εἰκόνες μεγαλοπρεπεῖς καὶ ζωηραί. Ὁ Ἀλεξανδρέσκο ἐν τούτοις ἀκριβῶς ἔνεκα τοῦ ὑπερβάλλοντος ὑψους τῆς ως ἄνω ποιήσεως του εἶναι γνωστὸς μᾶλλον διὰ τῶν μύθων του. Πρῶτος ἐν Ρουμουνίᾳ μυθογράφος διακρίνεται ἐπὶ ἀγχινοίῃ, βαθύτητι παραπορησεως καὶ σαρκασμῷ, ὁ ὅποιος δὲν ἀπαντᾷ οὔτε παρὰ τῷ Donici, οὔτε παρὰ τῷ Buton. Pann, οὔτε παρὰ τῷ Sion. Εἰς τὸν μύθον αὐτοῦ «Ο Βούς καὶ ὁ Μόσχος» σκώπτει θαυμαστῶς τοὺς ὄψιφανεῖς, οἵτινες ἀνηλθον εἰς τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα.

»Βούς ἀνώτερος ὑπάλληλος; Σᾶς φάνεται περίεργον! — Εν τούτοις πιστεύσατε με, παντοῦ συμβαίνει τοῦτο. — Καλλίτερα ὀλίγη καν τύχη ἡ πολλὴ ικανότης!».

Ο Ἀλεξανδρέσκο εἶναι ὁ μέγας φιλολογικὸς διδάσκαλος τῆς μεταβατικῆς ταύτης ἐποχῆς μεταξὺ τοῦ νεοεληνικοῦ πνεύματος (1830) καὶ τοῦ νέου ρεύματος (1860).

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΠΙΑΡΑΣΙΣ

Ἐνῷ οἱ ως ἄνω μνημονευθέντες ποιηται παρὰ τὰς ἑξάρχως ἑθνικὰς τάσεις διετέλουν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος, τὸ «νέον ρεῦμα», τὸ ἐγκαίνιοθὲν ὑπὸ τῆς Junimea, ἔφερε τὸν τύπον τοῦ γερμανικοῦ πνεύματος. Περίπου πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ρεύματος τούτου εἴχον σπουδάσει ἐν Γερμανίᾳ. Ἐπανῆλθον ἐμπεφρημένοι τῶν ἰδεῶν τοῦ Καντίου, τοῦ Εγέλου, τοῦ Σοπεγχάουερ. Η Ρουμανία ἐπάλλητο ἔτι ὑπὸ τὰς ἔξιματα τῶν προρρηθέντων ποιητῶν. Ἀλλ' ὁ ἀτελεύτητος οὗτος λυρίσμος, ὁ ιστορικὸς οὗτος αἰσθηματισμὸς ὁ διαστρέψων τὴν ιστορικὴν, οὗτος λυρίσμος, πρᾶξον καὶ παρθενικόν, — Σ' ἑθεοποίησα, ὡς γύναι ωχρά, — ἡ ἔχουσα τὴν καρδίαν στειραν, ἡ δηλητηριώδη ἔχουσα τὴν ψυχήν!

Ἄλλ' ἐν τῷ Luceaferul (Ἐσπέρω) ἐνέχυσεν δῆλην τοῦ τὴν καρδίαν, δῆλην τοῦ τὴν μεγαλοφύιαν καὶ δῆλην τὴν πρὸς τὴν γυναικα περιφρόνησιν του. Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἀριστοτέχνημα

ὅποιαι συνεκίνουν τὸν φιλολογικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς ἐποχῆς των.

Ἡ Junimea ἴδρυσε τότε τὰς Convorbiri literare (Φιλολογικὰς Συνδιαλέξεις). Πᾶν δ, τι ἐγράφη μέγα, συγκινοῦν ἀπὸ τοῦ 1860 ἕως τοῦ 1880 — ἐποχῆς κατὰ τὴν ὥποιαν ἡ φιλολογικὴ ἀποτυχία τῆς Junimea μετέβαλεν αὐτὴν εἰς πολιτικὴν λέσχην — περιέχεται ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ, τὸ ὅποιον κατέστη διάσημον. Ἐν τούτοις δύο ὄνόματα ἔξαιρονται εὐχριτῶς ἐν μέσῳ πάντων τῶν συνέργατῶν του· ὁ Μιχαὴλ Ἐμινέσκο καὶ ὁ A. A. Σενοπόλ. Ο πρῶτος ἀπέβη ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν, ὁ ἔτερος ὁ ἀξιολογώτατος τῶν Ρουμουνίων ιστορικῶν.

»Ηδη αἱ πρῶται ποιήσεις τοῦ Ἐμινέσκο ἔξαγγελλουσι τὸν ποιητὴν φιλόσοφον. Ἐξαγγέλλεται δὲ ἦδη ἐν αὐταῖς τὸ ιερὸν πῦρ τοῦ Προμηθέως. Ἐκλάμπει τοῦτο ἐν τῇ Venere Si Madona, τῇ τοσούτῳ μεγάλῃ ως ἵδεα, καίτοι ἡκιστα τελείῳ ως καλλιτεχνικὴ μορφὴ, ως ὑποφάσκει ἐν τῷ ἐλεγείω αὐτοῦ Mortua est, ἐν τῷ ὅποιῳ πόιητης ἐνώπιον τοῦ νεκροῦ τῆς ἀγαπωμένης γυναικὸς ἔξανισταται κατὰ τοῦ ἀγθρωποκότονου Θεοῦ: — Διατί ἀπέθανες, ἄγγελε πελιδνόμορφε!

»Ἐὰν ὁ θάνατός σου ἐνέχῃ ἔννοιάν τινα, ἡ ἔννοια αὐτῆς εἶναι πονηρά, ζῆσος! — Επὶ τοῦ πελιδνοῦ σου μετώπου «Θεὸς» οὐ γέρασται.

Ο πεσσιμισμὸς ἐκδηλοῦται ἦδη. Οὗτος ἔσται ὁ κυριαρχῶν τόνος εἰς ὅλα τὰ μεταγενέστερα ἔργα τοῦ ποιητοῦ, εἰς δῆλας τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ τῆς ζωῆς ἐν γένει καὶ περὶ τῆς ιδίας αὐτοῦ ζωῆς ἕως αὐτοῦ τοῦ ἔρωτός του. Καὶ εἰς τὸ αἰσθημα τοῦτο ὄφελονται τοὺς ὠραιοτάτους καὶ βαθυτάτους καὶ καταπληκτικωτάτους τῶν φιλόγρων του.

Τὸ ἰδεῶδες τοῦ ποιητοῦ εἶναι ἡ γυνὴ «μὲ τὴν μαλαριατένιαν κόμην». Τὴν ὄνειροπολεῖ, τὴν βλέπει, τὴν ἀγαπᾷ. Ἀγαπᾶται παρ' αὐτῆς, ὀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπογοητεύεται, προδιδεται. Τὸ ἰδεῶδες τοῦτο ἡτο γυνὴ ποιήτρια — ἡ Βερόνικα Μικλέα — ἡ ὥποια τῷ ἐνέπνευσε τόσας ρύθμικὰς καλλονάς, ἀπὸ τὰς ὥποιας ἔμελλε νὰ ἐμπνευσθῇ καὶ αὐτὴ ἡ ιδία διὰ τὰς ποιητικὰς της διαχύσεις. Ή καρδία τοῦ ποιητοῦ εἶναι ἔμπλεως πικρίας.

Τοιαύτην ὥποιαν ὁ Ραφαὴλ ἐδημούργησε τὴν Παναγίαν, — Μὲ διάδημα ἀπὸ ἀστρα, μὲ μειδάρια πρᾶξον καὶ παρθενικόν, — Σ' ἑθεοποίησα, ὡς γύναι ωχρά, — ἡ ἔχουσα τὴν καρδίαν στειραν, ἡ δηλητηριώδη ἔχουσα τὴν ψυχήν!

Άλλ' ἐν τῷ Luceaferul (Ἐσπέρω) ἐνέχυσεν δῆλην τοῦ τὴν καρδίαν, δῆλην τοῦ τὴν μεγαλοφύιαν καὶ δῆλην τὴν πρὸς τὴν γυναικα περιφρόνησιν του. Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἀριστοτέχνημα

καὶ λόγω καλλιτεχνικῆς μορφῆς καὶ λόγω ἰδέας καὶ λόγω τῆς κλασικῆς ὅλως πλαστικότητος τῶν εἰκόνων. Ο ποιητής, ὁ Ἐσπέρως, ἐστεμένος ὑπὸ τῆς θείας αἰγλῆς, ἐρᾶται παρθένου ἀγνῆς καὶ ωραίας «όποια ἡ Παναγία ἐν μέσῳ τῶν ἀγίων». Διὰ μίαν ὥραν εὐδαιμονίας θέλει νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀθανασίαν. Άλλὰ καθ' ἦν ἀκριβῶς στιγμὴν ζητεῖ παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τῶν νόμων τῆς αἰωνιότητος, ἡ ἀπίστος λήμμων τῶν θυσιῶν τὰς ὥποιας ἀπήτησε παρὰ τοῦ ἀθανάτου ἐραστοῦ της, λησμονεῖται ἐν τῇ ἀγκάλῃ εὐτελοῦς ἀκολούθου. «Ίδε, τῷ λέγει ὁ Θεός, ἀν ἀξιέσκη τὴν ἀπώλειαν τῆς θείας σου ὑποστάσεως!». Καὶ ὁ Ἐσπέρως, ὁ ἔξαισις μαρμαρίων ἀστήρ, βλέπει. Καὶ ὑπέροχος καὶ θεῖος ἐν τῇ παραποτήσει λέγει τοὺς ἔξης ὄλυμπίους λόγους!

»Αδιαφορεῖς, πλάσμα ἐκ χοῦ, ἢν εἴμαι ἐγὼ ἡ κανεὶς ἄλλος. Εὐτυχῶς ἐν τῇ στενῇ σας σφαιρᾷ, τῷ πάν σας μειδιῷ ἐπὶ τῆς γῆς. — Άλλ, ἐγὼ αἰώρουμαι ἐν τῇ σφαιρᾷ τῇ ἐμῇ, μέγας, ἀφθαρτος καὶ ψυχρός.

»Ἐν τούτοις ὁ ἔρως οὕτος προχέει τὰς ἀνταγγείας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ποιητοῦ ἔως αὐτοῦ τοῦ κυριεύοντος του ἀστήρα. Ο Ἐμινέσκος ἀπαραβάλλει πρὸς τὸν Αστέρα, ὁ ὄποιος καίπερ ἐκλιπώνται ἀκόμη πρὸς τὴν ἡμέραν τοῦ Αστέρα. Ο πρῶτος καὶ αὐτοῦ τοῦ Αστέρα παραβάλλει πρὸς τὴν ψυχήν τοῦ Αστέρα. Ο πρῶτος καὶ αὐτοῦ τοῦ Αστέρα παραβάλλει πρὸς τὴν ψυχήν τοῦ Αστέρα. Ο πρῶτος καὶ αὐτοῦ τοῦ Αστέρα παραβάλλει πρὸς τὴν ψυχήν τοῦ Αστέρα.

»Τίς οἶδεν ὃ δὲν ἐσβέσθη μάλιστα — ἐκεὶ ἐν τῷ αἰθέρι τῶν οὐρανίων σφαιρῶν; — Καὶ ἐν δ, τι ἐξ αὐτοῦ προέρχεται — δὲν εἴνε ἡ ἀκτίς χιμαιρική; Διότι καίτοι ὁ ἀστήρ ἔξελιπε, — Τὸ ἕδαλμα αὐτοῦ παρείται χλωμόν — Υπῆρξεν ὅταν δὲν τὸν ἐβλέπαμεν ἀκόμη. — Δὲν ὑπάρχει, καὶ ἐν τούτοις λάμπει ἀκόμη. Τοιούτος ὁ ἔρως! Καίτοι ἔθανε, — καίτοι ἐθέσθη καὶ ἐξελίπε — τὸ φῶς του λάμπει ἀκόμη καὶ ἀπάστως μᾶς καταδιώκει.

»Ἐν παντὶ τῷ λυρισμῷ τούτῳ ἐνυπάρχει σπινθήρ φωτὸς ὑπεργείου, ὁ ὄποιος ἔξιδανικεύει τοὺς στίχους του καὶ καταλάμπει τὰς ἀδύσσους τοῦ αἰσθηματος καὶ τῆς ιδέας. Εἰς δῆλας ἐν τούτοις τὰς ποιήσεις ὁ πεσσιμισμὸς ἐπιχείει ζοφεράς λάρμψεις καὶ καταδεικνύει τὴν κυριαρχοῦσαν σκέψην τοῦ ποιητοῦ.

»Μέγας ἡ μικρός, μωρὸς ἡ μεγαλοφυής, ἡχος, ψυχή, φῶς — Τὰ

ζέριψε κατ' αὐτοῦ, ὁ μέγιστος τῶν ρουμούνων ποιητῶν θάνεν ἐντὸς φρενοκομείου (1889).

— Ἡχος, ψυχή, φῶς — Τὰ πάντα ἀπῆλθον εἰς χοῦν. . .

Ἡ ἐπίδρασις τὴν ὅποιαν ὁ Ἐμινέσκο ἡσκησεν ἐπὶ τοῦ ρουμουνικοῦ ἥθους εἶναι μεγάλη. Πάντες οἱ νέοι ποιηταὶ ἡγωνίσθησαν νὰ ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ αὐτὸν, νὰ τὸν μιμηθοῦν, νὰ τὸν φθάσουν. Διετέλουν ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς μεγαλοφυίας του, ἥσαν ἐκβεβαχχευμένοι ἀπὸ τὸν μάγον λόγον καὶ τὸν μάγον ρύθμον του. Ἐν τούτοις ἀπὸ δλους τοὺς μαθητὰς, δύο μόνον κατώρθωσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν φωτόθόλον ὄδὸν τοῦ διδασκάλου, ὁ Ἀλέξανδρος Βλαχούζτα καὶ ὁ Γεώργιος Κοσβούν.

Ἡ καλλιτεχνικὴ μορφὴ τῶν στίχων τοῦ Βλαχούζτα εἶναι ἀρίστη ὡς εἶναι βαθεῖα ἐν αὐτοῖς ἡ ἰδέα. Οὕτως ἐν τῇ Icoana (Παναγίᾳ) ἡ ἴσχυς τῆς ἐκφράσεως, ἡ δραματικὴ γοργότης, ἡ κατὰ τῆς ἔξολοθρευούσης Θείας Προνοίας ἀγανάκτησις ὑπερβαίνει λόγῳ τέχνης την Mortua est τοῦ Ἐμινέσκο. Ἡ μήτηρ ἡ ὅποια διὰ νὰ σωσῃ τὸ ἐτοιμοθάνατον τέκνον της τρέχει εἰς τὴν Εκκλησίαν ἐκλιπαροῦσα τὴν Παναγίαν νὰ καταπέμψῃ πρὸς αὐτὸν. «Ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς μίαν σωτήριον ἀκτίνα» εἶναι θαυμαστὴ διὰ τὴν ζέσιν τοῦ θρησκευτικοῦ της αἰσθήματος, διὰ τὸ ἄλγος αὐτῆς καὶ τὴν ἀπόγνωσιν. Ἡ δέησις ἀπέβη ματαία. Τότε ἔκφρων, ἡ δύσμοιρος ἔξακοντίζει κατ' αὐτῆς τὴν ἔξης βλασφημίαν.

“Ε! σὺ ή ὑπεράγαν ἄγια! δὲν ἔσχες διὰ τὴν ὁδύνην μου ὀλίγον ἔλεος; . . .

“Οχι! Ποτὲ δὲν ὑπῆρξες μήτηρ! Τὸ βρέφος που εἰς τὸν κόλπον σου φέρεις, εἶναι οἰκτρὰ φενάκη!

Καὶ προφέρουσα τὰς λέξεις ταύτας θρυμματίζει τὸ ἀργυροῦν εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, καὶ παράφρων ὄρμα ἔξω τοῦ ναοῦ κράζουσα:

— Φενάκη! Φενάκη!

Πρωτοτυπώτερά εἶναι ἡ ποίησις τοῦ Γεωργίου Κοσβούν, ὅστις ἀλλως τε κύριος ἀπόλυτος τῆς καλλιτεχνικῆς μορφῆς προσδίδει συνάμα εἰς τοὺς στίχους του ἰδιάζουσαν δλῶς γοητείαν. Ἡ «νὺξ τοῦ Αὔγουστου» καὶ οἱ «Γάμοι τοῦ Ζαρμίρα» βρίθουσι πλαστικῶν καλλονῶν καὶ γοητίδων ει-

κόνων. Ὁ, τοι δὲ ἱδίως τὸν διακρίνει εἶναι τὸ χάρισμα τοῦ χρωματίζειν. Ὑπὸ δὲ τὴν ἀμεσον, τὴν προσωπικὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἐμινέσκο ἡτο ἡ προμηνύμονευθείσα Βερούνη Μικλέα (1853—1889), ἐν τῇ ποιήσει τῆς ὅποιας εἶναι αἰσθητὸς ὁ πεστιμισμὸς καὶ τὸ σατυρικὸν πνεῦμα τοῦ διδασκάλου, ἀλλὰ καὶ τὸ πρωτότυπον καὶ τὸ ἔξοχως γυναικείον κατά τε τὴν ἰδέαν καὶ τὴν διατύπωσιν.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ἄπὸ τοὺς ποιητὰς οἱ ὅποιοι ἔγραψαν ἀνεξαρτήτως τοῦ νέου βεύματος καὶ χωρὶς νὰ ὑποστῶσι τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἐμινέσκο, ὁ πρωτοτυπώτερος καὶ εὐφυέστερος εἶναι ἀναμφισβήτητος ὁ Hasdeu. Εἶναι οὗτος πάντοτε σατυρικός, πολλάκις πονήρως σκωπητικός. Ἐνυπάρχει εἰς τὸ πνεῦμά του κάτι τι τὸ τιτάνειον, τὸ βολταίρειον. Πολυγλωσσότατος, φιλόλογος ἐκ τῶν εὐρυμαθεστάτων, συνέγραψε πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ἐν ἑθνικὸν δρᾶμα «Ρεσβάν», σαικηστηρείου δλῶς δυνάμεως. Ως ὁ Ιωάννης Βακαρέσκο κατάγεται ἀπὸ οἴκου συγγραφέων, ὅστις, καθ' ἡ ἴσχυρίζονταί τινες, ἀνάγεται εἰς τὸν φιλόσοφον Hasdeu, τὸν ὁποίον ὁ Σπινόζας ἀντέγραψε χωρὶς ν' ἀναφέρῃ καν τ' ὅνομά του, καὶ ως ὁ Βακαρέσκο, τοῦ ὁποίου ἡ ἔγγονη ἀφιέρωσε τὴν λύραν της εἰς τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν, ὁ Hasdeu ἀπέκτησε θυγατέρα, ἡ ὅποια κατέλιπε τρεῖς τόμους πεζογραφημάτων καὶ ποιήσεων γεγραμμένων γαλλιστὶ. Ἡ Julia Hasdeu, παῖς τεραστία, ἡ μονογενῆς θυγάτηρος τοῦ διασήμου πατρός της, θάνεν ἐν ἡλικίᾳ δέκα ἐννέα ἑτῶν, ἐνῷ ἡτο ἐτοίμη νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπὶ διδακτορικὴ δοκιμασίαν. . .

Ἐν γένει, ὑφίσταται ἐν Ῥουμουνίᾳ ἀληθῆς ποιητικὴ ἐξέγερσις, ἡ ὅποια ἀρχέται ἐφελκύσουσα τὴν προσοχὴν τῆς Εσπερίας. Ἐλευθέρα διὰ τῆς κτηθείσης ἀνεξαρτησίας της μετὰ τόσους αἰώνας πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς καταδυναστεύσεως, ἡ Ῥουμουνία ἀναδείκνυται τέλος ἵκανὸν νὰ καταλάβῃ τὰξιν ἀδελφῆς δευτεροτόκου πλήν ἀνταξίας τοῦ λατινικοῦ πνεύματος. Τὸ παρελθόν διηγύθη νικηφόρως, τὸ μέλλον θὰ δείξῃ τί δύναται νὰ πράξῃ τὸ νεαρὸν βασίλειον.

Μετάφρασις Χ. Θ. Λ.

ΑΓΩΝ ΠΤΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ * ΕΡΓΟΝ Ν. ΓΥΖΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ : *

Τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Λασκαράτου εἶναι τὸ
«Ληξοῦρι εἰς τοὺς 1836». Ως πρῶτον ἀνα-
φέρεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἡ «Βιογραφία», ἀλλ'
αὐτὸ δὲν ἔτυχε νὰ τὸ ἴδω ποτέ· οὕτε συμπερι-
λαμβάνεται εἰς τὰ «Στιχουργήματα», ἐκτὸς ἂν
εἶναι τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ γέννησή μου» δημο-
σιευόμενον. «Οσον διὰ τὸ «Ληξοῦρι», ὁ ποιητὴς
ὅμοιογει κάπου ὅτι εἶναι ἀπομίμησις τοῦ ιταλικοῦ
ποιήματος la Secchia Rapita, — παιδιαρί-
στικη μάλιστα λέγει, — καὶ τὸ ἀποκηρύττει ὡς
ἐστερημένον πάσης φιλολογικῆς ἀξίας, ἀσεμνον
δὲ κατὰ τὴν ἔκφρασιν καὶ κάποτε κατὰ τὴν
ἰδέαν. Ἡ ἀποκήρυξις αὗτη ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ
τῆς «Βιογραφίας» καὶ τῶν λοιπῶν ἀνεκδότων του
τότε ποιημάτων, ἐκ τῶν ὅποιων ἐμάζευσε μίαν
ἡμέραν τάσεμνότερα καὶ τὰ ἔκκυτε, παρεκάλεσε
δὲ καὶ τοὺς φίλους του, ὅσοι εἶχον ἀντίγραφα,
νὰ κάμουν τὸ ἴδιον. Τοῦτο συνέβη τῷ 1861.
'Αλλὰ μετὰ δεκαετίαν ὁ ποιητὴς μεταμελεῖται,
καὶ τάποκηρυχθεῖντα, — ἐκτὸς τῶν πυρποληθέν-
των βέβαια, — δημοσιεύονται εἰς τόμον. Τόρα
πλέον, μὲ τὴν ἰδίαν του εἰδικίνειαν, ἀνευρίσκει
εἰς αὐτὰ κάποιαν φιλολογικὴν ἀξίαν, καὶ ὅσον
διὰ τὴν εὐπρέπειαν, ἀρκεῖται μόνον νάντικατα-
στήσῃ δι’ ἀποσιωπητικῶν τοὺς ἀσεμνοτέρους στί-
χους, πολλάκις δὲ καὶ ὀλοκλήρους στροφάς. Ἰδού
μία ἰδιοτροπία, ἀκατανόητη διὰ σωτυρικόν, ἡ
ὅποια θὰ βάλῃ εἰς πολὺν κόπον τοὺς κριτικούς
καὶ τοὺς ἐκδότας τοῦ μέλλοντος!

Δέν είξενύρω μέχρι τίνος βαθμού τὸ «Ληξύρῳ» εἶνε ἀπομίμησις τῆς «Secchia Rapita», διότι δὲν γνωρίζω τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ Τασσόνη, ἀλλὰ βεβαιώς πᾶν ἄλλο ἢ παιδαριῶδες εἶνε. Οἱ ἀναγνώσαντες τὸ σατυρικὸν ἔπος τοῦ Λασκαράτου μὲ τὰς τέσσαρας φάνησίας του, μὲ τὰ τεχνικώτατα ὀκτάστιχά του καὶ μὲ τὴν ληζουριώτικην γλῶσσάν του, ἡ ὁποία προσθέτει τόσην χροιὰν κωμικότητος εἰς τὰς ἀπέιρως κωμικὰς σκηνάς, εἰξενύρουν πόσον εἶνε εὐφυές καὶ χαριτωμένον. Ἀλλως τε ἔχει ὑποστῆ τὴν δοκιμασίκν τοῦ χρόνου καὶ ἔξηλθεν ἀλώβητον. Τράπαρχουν οἱ ἐνθυμυούμενοι στροφὰς ὀλοκλήρους ἀπέξω, μερικοὶ δὲ στίχοι, ὅπως αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπιλόγου:

³Ω Μουσα! στὸν αἰῶνα ποὺ εύρεθήκαμε
Η κυττά γιὰ παράδεις ἢ ἔχαθήκαμε!

ἔμειναν πλέον παροιμιώδεις. Άλλα καὶ αὐτὸ τὸ
όκταστιχον, τὸ σοθιαρωτερον, διὰ τοῦ ὁποίου
περιτοῦται ἡ τρίτη ράψιφδία, μήπως δὲν θεω-
ρεῖται — εἰς τὴν φιλολογικὴν Ἐπτάνησον τοῦ-
λαχιστον, — ἀπὸ τοὺς ἀδάμαντας τῆς νεοελ-
ληνικῆς ποιήσεως ; :

‘Ως τόσο ἡ Νύχτα ἐρχότουνε γδυμένη
Μ’ ἔνα σεντόνι μοναχὸ στὴν πλάτη.

"Ωμορφη μοροπουλα αναθρεμμένη
Εις τὸ χορό, στὸ θέατρο, στὸ κρεβάτι.

Νὰ πέσῃ νὰ ἡσυχάσῃ δουλιασμένη.

10. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma*

Μέσα είς τὸ Ληξοῦρι εύρισκονται ἐν σπέρματι τὰ θρησκευτικὰ «Μυστήρια τῆς Κεφαλλονιάς». Ἡ βιομηχανία τῶν παπάδων μὲ τὰς ἐπιδεικτικὰς υποτείας των, μὲ τὰς θυματουργοὺς Παναγίας των ποῦ ἰδρόνουν ἡ κλαίουν, μὲ τὰ δυνειρά των καὶ τὰ ὄράματα, τὰ ἔξχρημαρούμενα εἰς βάρος τῶν ἀσθενῶν, μὲ τὰ ιαματικὰ λάδια τῶν κανδηλῶν των,—ἡ καπνίζευσις αὐτὴ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, σατυρίζεται φαιδρῶς ἀλλ᾽ ἀμειλίκτως. Ἡδη ἤρχισε νὰ σγηματίζεται ἡ φήμη εἰς τὸν τόπον, διτὶ ὁ Λασκαράτος εἶνε ἀθεος, ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ Δεσπότη, ὁ κατόπι λυσσώδης διώκτης του παπᾶ-Μαντζαβίνος, μετά τὴν δημοσίευσιν τοῦ «Ληξουριοῦ» ἔπαισε νὰ μηνεστᾶ τὸν ποιητόν.

χαρέτε τον ποιητή, — οιστὶ οὐτε εκείνου, οὐτε τὸν Δεσπότην του καλομεταχειρίζεται ἡ τελευταῖα ραψῳδία, ἡ δὲ ἐκφωνήσις τοῦ ἀφύπνιζομένου Δεσπότη, ἐκ τοῦ κρότου τῶν ἐντὸς τῆς ἐπισκοπῆς διαπληκτίζομένων Αἰξούριωτῶν:

Ειρήνη ήμειν !
Ειρήνη ήμειν, σας τὸ ζητάω γιὰ χάρι.
Ειρήνη ήμειν, που ὁ διάσολος νὰ σᾶς πάρῃ !

εἶχε κινήση εἰς βάρος τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος καὶ τῶν δύο πόλεων τὸν ἀσθεστὸν γέλωτα.

Τὰ «Μυστήρια τῆς Κεφαλλονίας» ἔξεδόθησαν τῷ 1856. Ύποτιτλοφοροῦνται: «Σκέψεις ἀπάνου στὴν οἰκογένεια, στὴν θρησκεία, καὶ στὴν πολιτική». Καὶ τὰ τρία μέρη τοῦ περιφήμου αὐτοῦ βιβλίου εἶναι σειρὰ ἐντυπώσεων καὶ παρατηρήσεων, αἱ ὁποῖαι κατεγγράφοντο ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Λασκα-

ράτου, χωρὶς σκοπὸν δημοσιεύσεως κατ' ἀρχὰς.
Ἐπειτα, ὅταν ἐνόμισεν ὅτι ἡ δημοσιεύσις τῶν
θα ἡδύνατο νάποβη ὠφέλιμος εἰς τὴν κοινωνίαν
τῆς πατρίδος του, ἐπειθεώρησε τὰ διάφορα αὐτὰ
ἄρθρα, τὰ κατέταξε, τὰ συνήρμοσεν, ἤρχισε νά τα
τυπώνῃ σιγὰ-σιγά, καὶ ἐπὶ τέλους τὸ βιβλίον
ἐφάνη.

Ἐδὼ ὁ Ασκαράτος δὲν εἶναι πλέον ὁ φαιδρὸς σταυρικὸς ποιητὴς του Ληξουριοῦ. Γελᾷ ἀκόμη, ἀστειεύεται, σαρκάζει, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ φύσις του: «νὰ λέη τὴν ἀλήθεια γελῶντας»· ἀλλὰ πρὸ πάντων λογικεύεται, καὶ παρατηρεῖ, καὶ καταχρίνει, καὶ καυτηρίζει, καὶ πατάσσει, καὶ συμβουλεύει καὶ νουθετεῖ. Εἶναι ὁ κοινωνικὸς φιλόσοφος, ὁ σοφαρὸς ἡθικολόγος, ὁ θρησκευτικὸς ἀνακαινιστής. Ἡ σύγχρονος κεφαλλονίτικη οἰκογένεια δὲν του ἀρέσει. Θέλει μίαν οἰκογένειαν, βασιζομένην ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ συμφέροντος: μίαν οἰκογένειαν ἡ ὅποια νὰ εἶναι ὁ παράδεισος του οἰκογενειάρχου, ἀκριβῶς ὅπως ἡτο ἡ ιδική του. Καὶ συμβουλεύει τὸν ἔξ ἀμοιβαίας κλίσεως καὶ ἔκτιμησεως γάμον· καὶ ὑποδεικνύει τρόπουν οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ ἀνατροφῆς, καὶ θέλει τὴν σύζυγον ισότιμον βοηθὸν του ἀνδρὸς εἰς τὸν οἶκον. Ἔπισης δὲν του ἀρέσει καὶ ἡ θρησκεία, ὅπως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τὴν εἰχαν καταντήσῃ οἱ παπάδες. Θέλει μίαν θρησκείαν ἀγίαν, ἀγρυπνή καὶ καθαράν, ἀληθιώς χριστιανικήν θρησκείαν, χωρὶς προλήψεις, χωρὶς εἰδῶλα, χωρὶς νηστείας καὶ χωρὶς θαύματα. Τὴν αὐτὴν εἰλικρίνειαν τέλος καὶ ἀγνότητα ζητεῖ καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικήν, τὴν ὅποιαν δὲν ἔννοει ἀλλέως παρὸ πόλιδιώκουσαν τὸ ἀληθεῖς συμφέρον του τόπου, καὶ ὅχι τὸ ἀτομικὸν του πολιτευομένου!.

Ο Λασκαράτος κρημνίζει, καὶ ἐκ τῶν ἑρε-
πίων προσπαθεῖ νάνοικοδομήσῃ. Ἀλλ' εἶναι ἔξοχος
πρὸ πάντων ὅταν κρημνίζῃ. Ή εἰκὼν τὴν ὄποιαν
δίδει τοῦ κεφαλλονίτη οἰκογένειάρχου, τοῦ ἄρχοντα
πρὸ πάντων, ὅπως ἡτο τότε· ἡ στηλήτευσις τῶν
καταχρήσεων τοῦ κλήρου, τοῦ ὑποθάλποντος τὴν
ἄμμαθειαν καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν τοῦ δύλου, διὰ

Οι κατηγοροῦντες καὶ σήμερον ἀκόμη τὸν Λασκαράτον ὡς ἔχθρὸν τῆς δρυθοδοξίας, νομίζω ὅτι ἔχουν ἀδίκον, διότι, μολονότι ἔχθρὸς τοῦ «πίστεως καὶ μὴ ἐρεύνα», δὲν ἔκτυπησε τὰ οὐσιώδη δόγματα τῆς θρησκείας μας, ἀλλὰ τὰς καταχρήσεις τῶν ιερέων καὶ τὰς προλήψεις τοῦ σχολοῦ. Βρίσκης ἀδικουσίν οἱ παριστάνοντες αὐτὸν ὡς ἔχθρον τῆς πατρίδος, διότι ἂν δὲν ἦτορ πολὺ ἐνθουσιασμόν με τὴν Ὑνωσιν, θεωρῶν αὐτήν πρός τὸ παιδὸν ἀσύμφορον διὰ τὴν Ἐπτάνησον, ἀλλὰ καὶ πόσοι τῶν Ἐπτανησίων καὶ ἐκ τῶν προτέρων δὲν εἶχον τὴν ίδιαν γνώμην, καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων δὲν τὴν ἐπεδοκίμασαν; **Γρ. Ζ.**

νά χρηματίζεται ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ· καὶ τέλος ἡ γελοιογραφία τοῦ δημαρχωγοῦ Πίζοπάστου καὶ τοῦ κόλακος Καταχθονίου, — τῶν δύο ἀντιθέτων κορυμάτων τῆς ἐποχῆς, εἰς κανέναν τῶν ὄποιών δὲν ἀνῆκεν ὁ Λασκαράτος, — ἀποτελοῦν σελίδας ἑξόχου σατύρας, ἀνωτέρας τόπου καὶ χρόνου, αἱ ὄποιαι, ὅπως ἀναγινώσκονται καὶ τόρα, δῆτε παρήλθεν ἥμισυ αἰώνος, θάνατονται πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως. Τὸ βιβλίον αὐτὸῦ ἔχει τὴν σφραγίδα τοῦ ὑπερόχου φιλοσοφικοῦ καὶ παρατηρητικοῦ πνεύματος, καὶ αὐτὴ θά το διατηρήσῃ πάντοτε εἰς τὴν ζωήν. Εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἡ ἀλήθεια εἶνε μία, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἔζητησεν ὁ Λασκαράτος. Τὰ πρόσωπα καὶ αἱ περιστάσεις παρέρχονται, ἀλλ' ἡ ίδεα, ἡ οὐσία μένει.

Είνε άπειρή γραπτος ή έντυπωσις, τὴν ὅποιαν
ἐπροξένησον ή δημοσίευσις τῶν «Μυστηρίων». Οι παπάδες, τῶν ὄποιων ἐκινδύνευε τὸ ἐμπόριον,
κατεξανέστησαν, διέδοσαν ὅτι ὁ Λασκαράτος
κτυπᾷ αὐτὴν τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, ἐξη-
ρέθισαν ἐπικινδύνως ἐναντίον τοῦ συγγραφέως
τὸν ὄχλον, καὶ κατέπεισαν τὸν τότε Μητροπο-
λίτην Κεφαλληνίας, Σπυρίδωνα τὸν Κοντούμιχα-
λον, νάφορίσῃ τὸ «βδέλυγμα τῆς ἑρημώσεως». Ἡ 2 Μαρτίου 1856 είναι ἡμέρα ιστορική εἰς τὴν
Ζωὴν τοῦ ποιητοῦ. Απὸ πρώτας οἱ κώδωνες ὅλων
τῶν ἐκκλησιῶν ἐσήμαιναν νεκρικά, καὶ περὶ τὴν
μεσημβρίαν ἀνεγνώσθη, ὁ ἀφορισμὸς μὲ δλην τὴν
πομπὴν καὶ τὴν παράταξιν. Ὁ ὄχλος ἐξεμάνη
καὶ ἐκινδύνευε πλέον αὐτὴν ἡ Ζωὴ τοῦ ποιητοῦ.
Ἡδη καὶ πρὸ τοῦ ἀφορισμοῦ, κάποιος τὸν εἶγε
πτύσην εἰς τὸ πρόσωπον, ἐν μέσῃ ἀγορᾶς. Ἡ ψυχὴ
ἀστυνομία τῷ παρήγγειλε νὰ μείνῃ κλεισμέ-
νος εἰς τὸ σπίτι του καμμιὰ σαρανταριά ἡμέρες,
έως νὰ κατευνασθοῦν τὰ πνεύματα. Φαίνεται
ὅμως ὅτι καὶ εἰς τὸ σπίτι του δὲν ἦτο πλέον
ἀσφαλής, διότι ἡ ίδια ἀρχὴ τὸν ἐσυμβούλευσε
μετ' ὀλίγον νὰ ἔγκαταλείψῃ τὴν νῆσον ὀλωδιό-
λου. Ὁ Λασκαράτος ὑπήκουσε, καὶ τὴν νύκτα
τῆς 15 Μαρτίου, διὰ τῆς λέμβου τοῦ Τοποτη-
ρητοῦ, ἐπεβίβασθη τοῦ ἀτμοπλοίου, τοῦ ἀναγω-
ροῦντος διὰ Ζάκυνθον. Μετὰ πολὺν ὀδυνητὸν ταξι-
δίον ἔφθασεν εἰς Ζάκυνθον ἐνα πρωὶ Κυριακῆς,
τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας. Ἀλλὰ τὰ βάσανά του
δὲν ἐτελείωσαν. Μόλις ἀπεβίβασθη, δύο ἀγθο-
φόροι Κεφαλλῆνες, ἀναγνωρίσαντες τὸν ἀφωρε-
σμένον, ἔθεωρησαν καὶ αὐτοὶ χριστιανικὸν καθήκον
νά τον ἐμπτύσουν. Καὶ ἐν φῆμικανής ἐκ τοῦ κόπου
καὶ τοῦ πόνου ὠδηγεῖτο εἰς τὴν φιλικὴν οἰκίαν,
ὅπου ἢδι κατέλιεν, εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ζακύ-

* Τέλος· ἴδε σελ. 317.

θου ἀνεγνωσκετό δεύτερος ἀφορισμός ἐναντίον του, αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ζακύνθου, ὁ ὄποιος ἔχεινε καλὸν νόκολουθήσῃ κατὰ πόδα τὸν Κεφαλλῆνα συνάδελφόν του: 'Ἄδυνατος λοιπὸν καὶ ἡ ἐν Ζακύνθῳ διαμονή! Οὕτω, μετὰ πολλὰς ἀλλὰ ματαίας ἐνεργείας περὶ ἀρσεως τοῦ Ζακύνθου τούλαχιστον ἀφορισμοῦ, ὁ Λασκαράτος ἡναγκάσθη νὰ ζητήσῃ καταφύγιον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὴν 9 Ἀπριλίου ἔφθασεν εἰς τὸ Λονδίνον... .

«Σὲ τούτη μου τὴν περίσταση,—λέγει ὁ συγγραφεὺς εἰς μίαν τῶν ἔξαισιν σελίδων τῆς «'Απόκρισῆς του εἰς τὸν ἀφορεσμόν», — ἐγνώρισα διὰ πείρας ἐκεῖνο ποῦ εἶχα ἀκουστὰ ἔως τότες ἐγνώρισα τὴν φύση τὴν θεικὴ τῆς συνείδησης καὶ τὴν ἀπειρη δύναμή της. Κατατρεγμένος ἀπὸ δλην τὴν κοινωνίαν ἀπαρτημένος ἀπὸ δλους, δικοὺς καὶ φίλους, οἱ ὄποιοι δὲν ἐτολμούσαν νὰ με σμάσουνε ἀφορεσμένος δλοῦθε μὲ τὸ σήμασμα τῆς καμπάνας. φτυσμένος εἰς τὸ πρόσωπο καὶ ξαναφτυσμένος. Θεωρημένος ἀπὸ δλους ωσὰν προδότης τρυπωμένος μέσα στὸ σπίτι μου, καὶ τὸ σπίτι μου καμωμένο στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων ἀναθεματοῦρι. τὰ παιδιά μους ὑβρισμένα καὶ καταραμένα στοὺς δρόμους· βγαλμένος μέσα ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς οἰκογενείας μου καὶ διωγμένος ἀπὸ χώρα σὲ χώρα..... ήμουν ἀπάνου ἀπὸ δλα τοῦτα, — καὶ ήμουν ὁ Κύριος τῆς κοινωνίας ἐκείνης. 'Η συνείδησή μου' μὲ στήκωνε φυλᾶ, καὶ φηλάθε μοῦ ἔδειχνεν ἔναν ἀνθρώπων ἀσχημένον ἀπὸ τοὺς ἀλλούς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ ἔλαβε τὴν γενναίτητα νὰ τους εἰπῇ τὴν Ἀλήθεια. . . .»

'Η πεποίθησις, διτὶ ἡτο καὶ αὐτὸς εἰς τῶν εὐγενῶν μχρτύρων τῆς ἀληθείας, τὸν ἔκαμνε νὰ μὴ φθονήσαι τὰς καταδρομάς, ἀπὸ ἐναντίας μάλιστα νά τας θεωρῇ ως κάτι ἀναπόφευκτον, καὶ νὰ τὰς ἐπιζητῇ ως συντελούσας εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς Ἀληθείας.

«'Η Ἀληθεία χρειάζεται καταδρομές,—γράψει κάπου εἰς τὸν «Λύχνον», — καθὼς ἡ ζωγράφια χρειάζεται ίσκιους. 'Η Καταδρομὴ εἴναι ὁ δείχτης τῆς ἀληθείας. 'Αληθεία χωρὶς καταδρομή, εἴνε δύναμις χωρὶς ωθησην· εἴνε πρᾶγμα ποῦ μένει ἀνεργο, ἀμελημένο καὶ γλήγορα λησμονίέται. »

Μετὰ δύο ἡ τρία ἔτη ἐπανῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἐδοκίμασε νὰ ἔγκατασταθῇ ἐν Ζακύνθῳ μετὰ τῆς οἰκογενείας του, καὶ νὰ ἴδρυση τὸν «Λύχνον», δεκαπενθήμερον ἐφημερίδα, τῆς ὄποιας σκοπὸς ἡτο «νὰ διδῃ ὠφέλιμες ἀνάγνω-

σες εἰς τὰς οἰκογένειες». Τὸ πρῶτον φύλλον ἔξεδόθη τὴν 5 Μαΐου 1859, — ἀγνότατον, ἀθρότατον, οἰκογενείακωτατον. 'Άλλ' ἡτο ἐφημερίς ἀφορισμένου, καὶ αὐτὸς ἤρκεσε νὰ παρεξηγηθῇ. Δύο ἀλθῆαι φράσεις, μία διὰ τὴν σαρακοστὴν καὶ μία διὰ τὰ Μυστήρια, ἐθεωρήθησαν ἀντιθρησκευτικαί, καὶ ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου, παρακινηθεὶς ὑπὸ τοῦ τύπου, προέβη εἰς καταδίωξιν! Νέα φυγὴ τοῦ Λασκαράτου εἰς 'Αθηνας, ὅθεν ἔξεδόθη τὸ δεύτερον φυλλάδιον τοῦ «Λύχνου» τὴν 1ην Ιουλίου. Τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον καὶ τὸ τέταρτον, ἔξεδόθησαν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Τὸ πέμπτον, τὸ ἕκτον καὶ τὸ ἔβδομον πάλιν εἰς τὴν Ζακύνθον . . . καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὅγδου μέχρι τέλους εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ὅπου τελος πάντων ὁ Λασκαράτος ἐγκατεστάθη δριστικῶς. 'Άλλα τὸ ὅγδοον φυλλάδιον φέρει ὑμερομηνίαν 28 'Οκτωβρίου! Αἱ καταδιώξεις, βλέπετε, δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν δημοσιογράφον νὰ ἐκδίῃ τὴν ἐφημερίδα του κατὰ δεκαπενθημερίαν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ τῆς διατηρήσῃ τὸν οἰκογενείακὸν χαρακτῆρα. 'Ανεφαίνετο ατάκτως ὡς κομήτης, καὶ ἡτο συγχρόνως οἰκογενείακή, πολιτική, θρησκευτική, φιλολογική, καὶ πρὸ πάντων πολεμική, — ἀναντιρρήτως ἡ περιεργοτέρα μάτουρι· τὰ παιδιά μουν ὑβρισμένα καὶ καταραμένα στοὺς δρόμους· βγαλμένος μέσα ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς οἰκογενείας μου καὶ διωγμένος ἀπὸ χώρα σὲ χώρα..... ήμουν ἀπάνου ἀπὸ δλα τοῦτα, — καὶ ήμουν ὁ Κύριος τῆς κοινωνίας ἐκείνης. 'Η συνείδησή μου' μὲ στήκωνε φυλᾶ, καὶ φηλάθε μοῦ ἔδειχνεν ἔναν ἀνθρώπων ἀσχημένον ἀπὸ τοὺς ἀλλούς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ ἔλαβε τὴν γενναίτητα νὰ τους εἰπῇ τὴν Ἀλήθεια. . . .»

Αἱ «Παρατηρήσεις του ἐκ τῶν φυλακῶν τῆς Κεφαλληνίας» βιβλίον, τὸ ὄποιον ἔξεδωκεν ἵταλιστὶ τῷ 1860, καθὼς καὶ μία «Στιχουργικὴ» τυπωθείσα τῷ 1865, καὶ ὁ «Βίος Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου» μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ ἐκδοθεὶς τῷ 1866,—δὲν ἔχειν βιβλία ικανὰ νὰ γεννήσουν σκάνδαλον, θόρυβον, καταδρομάς. Παρ' ὅλιγον νὰ συρθῇ εἰς τὸ δικαστήριον ὡς σατυρίσας τὸ ιερὸν πρόσωπον τοῦ Βασιλέως μ' ἔνα ποίημα εἰς τὸν «Λύχνον», ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐθεωρήθη κατόπιν ὡς σατυρίζον μόνον τὸν τότε Δήμαρχον 'Αθηναίων. Προσεπάθησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Βουλευτήριον, βέβαιος διτὶ ἡτο εὑρισκεν εύρυτατον στάδιον διαμαχῶν, ἀλλ' ἀπέτυχεν εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ἐπὶ τέλους ὁ Λασκαράτος δὲν ἥμπορεσε νὰ κρατηθῇ περισσότερον, καὶ ζητεῖ ἔξαφνα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην τὴν ἀδειαν νὰ βαπτίσῃ ἔνα παιδί. Φυσικὰ ἡ αἰτησις τοῦ ἀφωρεσμένου ἀπορρίπτεται, κ' ἐκεῖνος εἰς ἀπάντησιν ἐκδίδει τὴν «'Απόκριση εἰς τὸν ἀφορεσμὸν τοῦ Κλήρου τῆς Κεφαλλονίας τῶν 1856», τὴν ὄποιαν εἶχε γραμμένην ἀπὸ τότε. Ελύσσασαν πάλιν ἐναντίον του οἱ παπάδες καὶ οἱ παπαδαθρῶποι, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κάμουν τίποτε ἀλλο χειρότερον, τὸν ἐνήγαγον εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τῆς Ιερᾶς Συνόδου ἐπὶ ἔξυθρίσει. 'Άλλ' ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν «Μυστηρίων» εἶχε παρέλθη δεκαετία, καὶ ὁ σπόρος τοῦ Λασκαράτου ηρχισε νὰ φυτώνῃ, καὶ τὰ πνεύματα εἶχαν μεταβληθῆ. Οὕτω τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων, μὲ μεγάλην πλειονόψην, τὸν ἔκρυψεν ἀθώων.

ποτε ἡ κυρία 'Ιουλιέττα 'Αδάμ, καὶ ὁ Λασκαράτος τὸ παρεδέχθη, τὸ ιούθητο, καὶ εἰς τοὺς «'Ανθρωπίνους Χαρακτῆρας» πρῶτον — πρῶτον — δπως, λέγει, ἀλλοι συγγραφεῖς βάζουν τὴν εἰκόνα των, — μᾶς παρουσιάζει τὸν χαρακτῆρα τοῦ Φιλονίου, ως τὸν ιδιόκοντρον του.

Τῷ 1867 τὰ πράγματα ἔσχα πλέον ἥσυχα καὶ ὁ Λασκαράτος ἔμενεν ἀνενόχλητος. 'Ο Λουβάρδος, ὁ μέγας καὶ ισχυρός του πολέμιος, εἰς τὸν ὄποιον ὥφειλε τόσας καταδιώξεις, εἶχε σιωπήση. 'Ο παπᾶς-Ζερβός, ἔνας ἀρχιμανδρίτης, ὁ ὄποιος ἥθελησε νὰ τὸν δοκιμάσῃ καὶ αὐτός, ἀλλὰ «δὲν τὸν εύρηκε πολὺ τρυφερόν, ως φαίνεται», τὸν ἀφησε γρήγορα. Οἱ παπάδες καὶ οἱ παπαδαθρῶποι εἶχαν λουφάξη, καταγινόμενοι: «νὰ γλύφουν τές πληγὲς» πού τους εἶχε δώση τὸ σατυρικὸν του μαστίγιον. 'Απὸ παντοῦ ἥσυχία, στασιμότης, νέκρωσις, ἀπελπισία.

Αἱ «Παρατηρήσεις του ἐκ τῶν φυλακῶν τῆς Κεφαλληνίας» βιβλίον, τὸ ὄποιον ἔξεδωκεν ἵταλιστὶ τῷ 1860, καθὼς καὶ μία «Στιχουργικὴ» τυπωθείσα τῷ 1865, καὶ ὁ «Βίος Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου» μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ ἐκδοθεὶς τῷ 1866,—δὲν ἔχειν βιβλία ικανὰ νὰ γεννήσουν σκάνδαλον, θόρυβον, καταδρομάς. Παρ' ὅλιγον νὰ συρθῇ εἰς τὸ δικαστήριον ὡς σατυρίσας τὸ ιερὸν πρόσωπον τοῦ Βασιλέως μ' ἔνα ποίημα εἰς τὸν «Λύχνον», ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐθεωρήθη κατόπιν ὡς σατυρίζον μόνον τὸν τότε Δήμαρχον 'Αθηναίων. Προσεπάθησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Βουλευτήριον, βέβαιος διτὶ ἡτο εὑρισκεν εύρυτατον στάδιον διαμαχῶν, ἀλλ' ἀπέτυχεν εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ἐπὶ τέλους ὁ Λασκαράτος δὲν ἥμπορεσε νὰ κρατηθῇ περισσότερον, καὶ ζητεῖ ἔξαφνα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην τὴν ἀδειαν νὰ βαπτίσῃ ἔνα παιδί. Φυσικὰ ἡ αἰτησις τοῦ ἀφωρεσμένου ἀπορρίπτεται, κ' ἐκεῖνος εἰς ἀπάντησιν ἐκδίδει τὴν «'Απόκριση εἰς τὸν ἀφορεσμὸν τοῦ Κλήρου τῆς Κεφαλλονίας τῶν 1856», τὴν ὄποιαν εἶχε γραμμένην ἀπὸ τότε. Ελύσσασαν πάλιν ἐναντίον του οἱ παπάδες καὶ οἱ παπαδαθρῶποι, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κάμουν τίποτε ἀλλο χειρότερον, τὸν ἐνήγαγον εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τῆς Ιερᾶς Συνόδου ἐπὶ ἔξυθρίσει. 'Άλλ' ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν «Μυστηρίων» εἶχε παρέλθη δεκαετία, καὶ ὁ σπόρος τοῦ Λασκαράτου ηρχισε νὰ φυτώνῃ, καὶ τὰ πνεύματα εἶχαν μεταβληθῆ. Οὕτω τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων, μὲ μεγάλην πλειονόψην, τὸν ἔκρυψεν ἀθώων.

Θήσαντος βιβλίου «'Η Δίκη μου μὲ τὴ Σύνοδο», ήσαν αἱ τελευταῖαι περιπέτειαι τοῦ Λασκαράτου. 'Εκτοτε ὁ βίος του διέρρευσεν εἰρηνικὸς καὶ ἀκύμαντος, μὲ πολλὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν, μὲ κανέναν ἔρθρον ἡ κανένα ποίημα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταῖας εἰκοσαετίας, — ἔως οὗ ἐπῆλθε καὶ τὸ τῷ γῆρας, καὶ ὁ ποιητὴς ἀπεχαρέτησε διὰ παντὸς τὴν Μούσαν μὲ τὸ ὑστατὸν ἔκεινο ποίημα :

Τέλος πάντων θάρρη ἡ ὥρα
Όπου θὰ σπαρθῇ στὴ χώρα,
Πῶς πεθαίνει ὁ Λασκαράτος
Τῶν κατεργαρέων ὁ γάτος.

Κλάψεις, δάκρυα στὴ μπάντα
Μούσα μου, ἔχει γειὰ γιὰ πάντα!

Περὶ τὸ δύνομα τοῦ Λασκαράτου ἔγινε κάποιος θόρυβος καὶ πάλιν, διταν ἡ Ιερὰ Σύνοδος, διὰ τῶν ὥραίων ἐνεργειῶν ἐνὸς ἀληθοῦς ποιμενάρχου, τοῦ μακαρίτου Δόριζα, ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ τὸν ἀφορεσμόν, καὶ νὰ προλάβῃ οὕτω τὸ σκάνδαλον τὸ ὄποιον θὰ ἐγεννᾶτο, — ὡς μεταβολὴ καὶρῶν! — ἀν συναδεύετο εἰς τὸν τάφον ἀνευθρησκευτικῆς πομπῆς ὁ ἔνδοξος γέρων, ὁ ἀγαθώτερος, ὁ χρηστότερος, ὁ χριστιανικώτερος τῶν ἀνθρώπων! Ἐν τοῖς καὶ ὅλιγους μῆνας μετὰ τὴν λύσιν ταύτην, τὴν 24 Ιουλίου, ὁ ἐνενηκοντούτης Λασκαράτος παρέδιδεν ἥσυχως τὸ πνεῦμα, περιστογήζόμενος ὑπὸ τῆς λατρευτῆς του οἰκογενείας.

Ύπολείπεται νάνοιξωμεν δύο ἀκόμη βιβλία τοῦ Λασκαράτου, τὰ ἀριστα ὑπὸ φιλολογικῆς ἐποψίων: τὸ «'Ιδού ὁ ἀνθρώπωπος» καὶ τὰ «Στιχουργήματα». Τὰ «Στιχουργήματα» ἔξεδόθησαν ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1872 «επιμελεῖα καὶ ἐνεργειά φιλομουσών τινῶν νέων». Γνωρίζομεν πόσον ὅλιγην ὑπόληψιν ἔτρεφε πρὸς τοὺς στίχους του ὁ ποιητής, καὶ εἰδομεν διτὶ εἰς μίαν ἐποχὴν τοὺς ἀπεκήρυξεν. 'Η ἀλήθεια είνε, διτὶ ὁ ως ποιητής μᾶλλον φρυμισθεὶς καὶ δοξασθεὶς, ἐλάχιστα ποιήματα συγέθεσεν, ἀρ' οὐ ὁ μετριόφρων αὐτὸς τόμος, ὁ ἐκ 200 μόλις σελίδων ἀποτελούμενος, περικλείει ὀλόκληρον, τὸν σχεδόν τὸ έργον του. 'Άλλα τὰ «Στιχουργήματα» είνε μία ἀκόμη ἀπόδειξις, διτὶ τὸ καλὸν δὲν ἔγκειται εἰς τὸ πολὺ. Θαυμάζομεν πολλά, χωρὶς νάπορρίπτωμεν κανέναν σχεδόν ἀπὸ τὰ νεανικὰ αὐ

Όπως δήποτε, θὰ ξθελα νὰ μελετηθοῦν καλλιτερα τὰ ποιήματα τοῦ Λασκαράτου, καὶ νὰ εἶνε προχειρότερα εἰς τὴν μνήμην τῶν κριτικῶν μας τούλαχιστον, ὅστε πρὶν ἀποφασίσῃ κανεῖς νὰ ὄνομάσῃ δυνατήν, τολμηρὰν ἢ ύψηλὴν μίαν σάτυραν τοῦ Σουρῆ παραδείγματος χάριν, νὰ ἐνθυμῆται τὸν «Πνίγτην», τὸν «Βάρκα-Κανονέρα», τὸν «Λάζαρον» καὶ τὸ «Κόκκινο Αύγο». πρὶν ἀποφασίσῃ νὰ ὄνομάσῃ εὐφυεστάτην καμμίαν παρφδίαν οἰουδήποτε, νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν «Καυγᾶν μεταξὺ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως». πρὶν ἀποφασίσῃ νὰ χειροτόνησῃ ὡς τέλειον καὶ ἀμίμητον ἐν σούτετον, νὰ λάβῃ τὴν καλωσύνην νὰ ρίψῃ μίαν ματιάν εἰς τὸ εὐτράπελον τοῦ Λασκαράτου, τὸ ὅποιον ἐπιγράφεται «Εἰς τὸν "Ἐρωτα" καὶ τὸ ἄλλο ἔκεινο τὸ σούροδὸν «Εἰς τὸ Λονδίνον τὰ 1851» καὶ τέλος πρὶν ὄνομάσῃ κανὲν ποιηματάκι ἀλλὰ Ραυπαγᾶ ἐλαφρόν, φαιδρὸν καὶ χαριτωμένον, νάναγνωση πρῶτα τὸν «Παπᾶ Γεράσιμο»:

Ο Παπᾶ - Γεράσιμος
Ήταν ὁ ἐφημέριος
Τοῦ χωριού, στὰ Σώματα.
Κάθε τὸ κοντόβραδο
Ἐπερνε τὸ ράσο του
Κ' ἔβγαινε στὸ Ψήλωμα
Καὶ τὴν κουβεντιάζενε.

Τὸ τελευταῖον, τὸ γεροντικὸν βιβλίον τοῦ Λασκαράτου, ἔξεδόθη τῷ 1886. Εἶνε πλουσία συλλογὴ «ἀνθρωπίνων χαρακτήρων» ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «'Ιδού ὁ ἀνθρωπός». Ὁσα ἀπεθησαύρισεν ἐκ τῆς μακρᾶς του πείρας καὶ ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπικοινωνίας του ὁ φιλόσοφος παρατηρητής, τὰ ἔχρησιμοποίησε πρὸς φιλοτέχνησιν τῶν μικρῶν αὐτῶν ψυχολογικῶν καὶ κοινωνικῶν εἰκόνων, τὰς ὅποιας ὄνομάζει χαρακτῆρας. Εἶνε ἐν μωσαϊκόν, τὸ ὅποιον καταπλήσσει μὲ τὸ πλῆθος, μὲ τὴν ποικιλίαν καὶ μὲ τὴν λάμψιν τῶν ψηφίδων του· καὶ εἶνε αὐτὸς τοῦτο τὸ μωσαϊκὸν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ισως θὰ παρατηρήσῃ κανεῖς, διτὶ ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀσήμαντοι· ἀλλ' οἱ πλειστοὶ δύμως τῶν τύπων καὶ τῶν χαρακτήρων, τοὺς ὅποιους ἀναπλάσσει ὁ Λασκαράτος, εἶνε μικρὰ ἀριστουργήματα παρατηρητικότητος ὥξεις, ἀμιλλώμενα πρὸς τὰ καλλιτετά τῶν μεγάλων χαρακτηρογράφων. Ο Λασκαράτος παραπονεῖται, διτὶ ἡ μικρὰ κοινωνία, εἰς τὴν ὅποιαν ἔζησε τὸν περισσότερον καιρόν, δὲν τῷ ἔδιδεν ὅλην διὰ τελειοτέρας μελέτας. Φαίνεται δύμως διτὶ ὁ ἀνθρωπός εἶνε παντοῦ ὁ ἰδιος,

καὶ ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὁ δυνάμενος, καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον, νὰ φιλοσοφήσῃ ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Εἰπομέν, διτὶ ὁ Λασκαράτος εἶνε μία ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας μορφὰς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Η δύναμις, τὸ ὑψος, ἡ ἴδιορρυθμίος εὐφύτα καὶ τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα τῆς σατύρας του, — διότι ἡ σάτυρα ὑπὸ τὴν ύψηλὴν ἔννοιαν τοῦ δρου, εἶνε τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν καὶ τῶν ἐμμέτρων καὶ τῶν πεζῶν του, — τῷ δίδουν θέσιν μεταξὺ τῶν κορυφαίων ἐργατῶν τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἐθνους. Ο τοπικὸς χαρακτὴρ τῶν ἔργων του προσθέτει εἰς τὴν ἀξίαν των, ἀλλὰ δὲν ἀφαιρεῖ. Ανήκει ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ὑγια σχολὴν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἶχον κατανοήση τὴν ἀνάγκην τῆς καλλιεργείας τῆς ζωτικῆς μας γλώσσης, καὶ τὰς ματαίκας ὅσον σφαλερὰς προσπαθείας τῶν λογιωτάτων πρὸς ἀναβίωσιν τῆς ἀρχαίας. «Ἐπειδὴ αὐτὴν δὲν είμποροιν νὰ την ἐννοοῦν καὶ νὰ την γράφουν, — ἔγραφεν ὁ Λασκαράτος, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐξ Εύρωπης ἐπιστροφήν, — ἔπλασαν μίαν τεχνικὴν γλώσσαν (τὴν καθαρεύουσαν) ὅπου δὲν εἶνε μήτε ἀρχαία, μήτε νέα. Ο λαός δὲν τὴν ἐννοεῖ, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καρδία δὲν τὴν αισθάνεται». Καὶ εἰς τὸ προοίμιον τῶν «Στιχουργημάτων» του ἔγραφεν: «Οταν τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος, δταν τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἔυπνήσῃ, καὶ ἔυπνήσῃ σχι πλέον λογιωτατίστικο, ἀλλὰ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, καὶ ἔλεινολογήσῃ καὶ τὸν καιρὸ τὸ χαμένον καὶ τὸ χαρτὶ τὸ χαλασμένο τὸ τόσο, — δὲν θὰ εύρῃ παρὰ κάποια λίγα γραμμένα στὴ γλώσσα του, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ αὐτὰ τὰ Στιχουργήματα». Καὶ διὰ τοῦ «Δύχνου» του ἀκόμη ἐπολεμοῦσε τὴν «τεχνικὴν γλώσσαν», καὶ ὀσάκις ἀνεδημοσίευε τίποτε, τὸ μετέφραζεν εἰς τὴν δημοτικήν, ἡ δημοτική, τὸ ἐκαθάριζεν ἀπὸ τοὺς λογιωτατισμούς. Μὲ τοιαύτας ἀρχαῖς καὶ μὲ τοιαύτην ἴδιοφύιαν γράψας ὁ Λασκαράτος, λάμπει ισότιμος εἰς τὴν πλειάδα τῶν μεγάλων ἐπτανησίων, οἱ ὅποιοι, ἐκτὸς τῶν θεωριῶν των, μᾶς ἀφήκαν ὁδηγούς ἀκόμη φωτεινοτέρους, τὰ ἔργα των.

Οι Κεφαλλήνες, οἱ ὅποιοι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τιμήσουν βέβαια δι' ἀνδριάντος τὸν τιμήσαντα τὴν εὔανδρον νῆσον, δὲν θάναστήσουν ἀπλῶς μίαν δόξαν τῆς ἴδιαιτέρας πατρίδος των, ἀλλὰ μίαν δόξαν τῆς Ἑλλάδος ὅλης. Ο Ἀνδρέας Λασκαράτος δὲν εἶνε μόνον ὁ μέγας ἀνήρ τῆς Κεφαλληνίας, — εἶνε μορφὴ πανελλήνιος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

“CHE FECE... IL GRAN RIFIUTO,,

Σὲ μερικοὺς ἀνθρώπους ἔρχεται μὰ μέρα ποῦ πρέπει τὸ μεγάλο Ναὶ ἢ τὸ μεγάλο τὸ "Οχι νὰ ποῦνε. Φανερώνεται ἀμέσως ὅποιος τῶχει ἔτοιμο μέσα του τὸ Ναί, καὶ λέγοντάς το πέρα

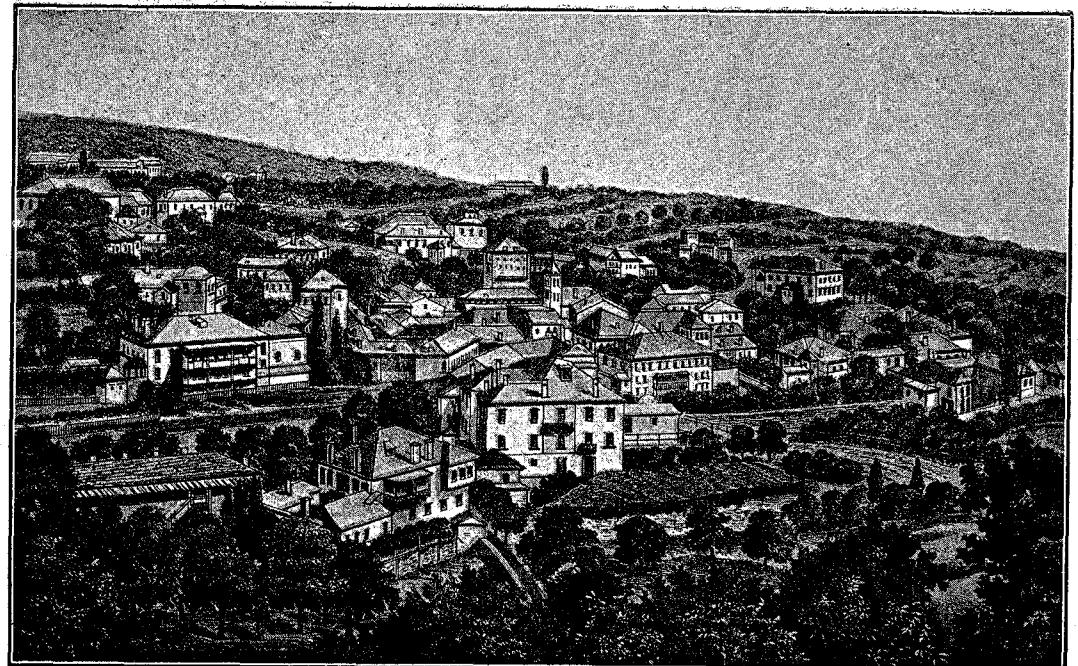
πηγαίνει στὴν τιμὴ καὶ στὴν πεποίθησι του. Ο ἀρνηθεὶς δὲν μετανοίωνε. Άρ ωτιοῦνταν πάλι, ὅχι θὰ ξαναέλεγε. Καὶ δύμως τὸν καταβάλλει ἔκεινο τ' "Οχι — τὸ δρόθὸν — εἰς δλητὴ τὴν ζωή του.

ΚΩΝΣΤ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ

Ο στις θέλει νὰ συναντήσῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸς δλονς δμοῦ τοὺς ἐν τῷ Αγιωνιώψῳ δρει τοῦ Αθωνος ἐνασκονμένους μοναχούς, ἰδιορρυθμίτας, κελλιώτας, ἀσκητὰς καὶ ἐρημίτας, πλὴν τῶν κοινοβιατῶν, οἵτινες οὐδέποτε ἔξερχονται ἀπὸ την Μονὴν τῆς Μετανοίας των, δὲν πρέπει νὰ μεταβῇ οὕτε εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ Ρωσικοῦ, ἔνθα χιλιάδες μοναχῶν δλων τῶν ταγμάτων συρρέοντι, τὴν ἐορτὴν τοῦ ἀγίου Παντελέμονος, οὕτε εἰς τῶν Ιβήρων, οὕτε εἰς τὸ Βατοπαΐδι. Πρέπει νὰ εὑρεθῇ εἰς τὰς Καρεάς, δπον τῇ 15 Αργονότον, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας, ἀνοίγει ἡ μεγάλη ἐτησία τῆς Χερσονήσου ἀγορά, τὸ παζάρι καλονέμηνη, διαρκοῦσα ἐπὶ δεκαήμερον. Αἱ Καρεάι εἶνε ἡ ἀρχαία Σκήτη τοῦ Πρωτάτου, σεβασμία καὶ ἐρημική, ἡτις διὰ τοῦ χρόνου, τοῦ δχι μόνον τὰ θορυβώδη ἐοημόνοντος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔρημα ἐκπολίζοντος, μετεβλήθη εἰς ωραίαν κωμόπολιν, οἰκουμένην μόνον ὑπὸ μοναχῶν καὶ τῶν δλίγων ἐμπορευομένων κοσμικῶν, οἵτινες μοναχὸν καὶ αὐτοὶ διάγονοι βίον, διότι, ὡς γνωστόν, γυναῖκες καὶ πᾶν είδος ζώουν θήλεος ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν χώραν αὐτήν, εἰδικῶς ἀφερομένην εἰς τὸν ἀφίσαντας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἔγκοσμα καὶ ἐγκολπωθέντας τὸν μονήρη βίον. Κεμένη, ἡ δροσόλοντος κωμόπολις, ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς χερσονήσου, κατὰ πλάτος, διώροφον ἀπέχοντα ἐνθεν τῶν δύο θαλασσῶν, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παρειᾶς καστανοφυτεύτοντος βιονοῦ, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν Κορακίων τῶν Ιερῶν Μονῶν, ἐν οἷς κατοικοῦσιν οἱ ἀγτιπρόσωποι αὐτῶν, διότι αὐτὴ εἶνε πρωτεύουσα τῶν μοναστηρίων της Κρήτης.

Ai Καρεσι.

"Ορους, καὶ ἐξ ἄλλων οἰκημάτων, ἔξαρτημάτων τῶν διαφόρων κονακίων, ἄτινα μὲ τοὺς ἡγέτους των δλα τοὺς δροσεροὺς καὶ μὲ τὰ πυκνὰ ὀπωροφόρα, παρέχοι σιν ὅψιν ἐπαύλεων, πλονοίων οἰκητόρων, μὲ πένθιμον δμωας καὶ σιωπηλὸν ἔξωτεροικόν, μὲ τοίχους σκοτεινόδες ἐκ τῆς πολυκαιρίας καὶ μὲ στέγας δλας ἐκ πλακῶν φαιῶν, ὡς ἐκ μολύβδου, ἐξ ὅν ἀναθρώπει θολίσκος μικρὸς μετὰ Σταυροῦ, δθολίσκος τοῦ ναΐσκου των. Ἀπὸ τὸ κελλίον τῶν Σκουρταίων, τὸ κείμενον ὑψηλά, εἰς τὸν βαθὺν μέσα δρυμόν, θεωμένη ἡ μοναδικὴ αὕτη κωμόπολις, παριστᾶ γραφικώτατον θέαμα, μὲ τοὺς τεφροὺς θολίσκους τῶν ναῶν τῶν κονακίων καὶ μὲ τοὺς καταπρασίνους θόλους καὶ χρυσοῦς σταυροὺς τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἁροικοῦ Σεραγίου. Λιερχόμενος τὴν κεντρικήν, παρὰ τὸ Πρωτάτον, δόδον, δπον τὰ οἰκήματα δλα κολλητὰ τὸ ἐν μὲ τὸ ἄλλο, καὶ δπον τὰ ἐμπορικὰ καὶ παντοπωλεῖα, καταπλήττεσαι ἀπὸ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡσυχίαν. Ως εἰς τὸ μέγα τσαροὶ τῆς Πόλεως οἱ σιωπηλοὶ ἐμποροὶ δθωμανοί, οὐτω κ' ἐδῶ, οἱ μοναχοὶ ἐμποροὶ, κάθηνται εἰς τὰ κατώφλια τῶν μαγαζίων των, συμπλέκοντες κομβολόγια ἀπὸ χάνδρας φυτικάς, τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας, αἵτινες δμοιάζουν πρὸς θαλασσινὰ κοχχήλια, ἡ πλέκοντες σκούφους, βωβοὶ καὶ πένθιμοι, ἄλλοι δάπτοντες καὶ ἄλλοι τὸν ἐποδηματοποιὸν μετερχόμενοι, οἱ

δποῖοι ἀνεγείρουσι μόνον τὸ βλέμμα των μὲ τὰς πολὺ ἐμπορικὰς λάμψεις του, δσάκις τὰ ποδοβολήματα τῶν ἡμέρων ἀντηχοῦσι σφροδῷς ἐπὶ τὸν λιθοστρότον, δτε οἱ Κροατήδες μισθούμενοι ἀπὸ τὴν Δάρην, κομίζουσιν εἰς Καρεάς τοὺς προσκυνητάς, νὰ λάβουν τὰ διαμονητήριά των ἀπὸ τὴν Μεγάλην Μέσην καὶ ἀρχίσουν τὸ προσκύνημα.

"Ολη αὕτη ἡ κεντρικὴ καὶ λιθόστρωτος δόδος, μὲ τὰ μαγαζεῖα τῆς, ἐνθερ καὶ ἐνθεν, ἀπὸ τὸν περίφημον τοῦ Πρωτάτου ναὸν διερχομένη, ἔνα τῶν ἀρχαιοτέρων τοῦ Ἀθωνος, τὸν δποῖον ἀνεκάινον δ Νικηφόρος δ Φωκᾶς, καταλαμβάνεται, κατὰ τὴν πανήγυρον, ὑπὸ παντοίων ἐμπόρων, ἐλθόντων ἐπὶ τούτῳ ἐκ Καντανινούπολεως, Σμύρνης, Θεσσαλονίκης καὶ Σερρῶν. Ὁλα τὰ πιωκὰ ἐκεῖνα μαγαζεῖα τῆς πολίχης πληρούνται τότε διαφόρων ἐμπορευμάτων. Τὰ πεζούλια τῆς δόδον, τὰ πέτρωνα, μεταβάλλονται εἰς προδήκνας, καὶ αἱ γωνίαι, ἐδῶ κ' ἐκεῖ χρησιμοποιοῦνται καλῶς εἰς τὴν ἐμπορικὴν αὐτὴν τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἔκθεσιν εὐδωπαῖκῶν καὶ ἐγχωρίων προϊόντων.

Καὶ κατέρχονται οἱ μοναχοὶ ἀπὸ δλα τὰ μέρη τοῦ Ἀθωνος, διὰ νὰ προμηθευθῶσι τὰ χρησι-

μεύοντα, πρωωρισμένα ἔχοντες ἀπὸ καιρὸν καὶ τὰ εἶδη, τὰ δποῖα δλα ἐκλεξοντ, καὶ τὰ χρήματα, τὰ δποῖα δλα πληρωσοντ. Τόσον δὲ προβάνει αἴξοντας ἡ συγκέντρωσις, ὥστε, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως, δὲν δύνασαι νὰ διασκίσῃς τὴν στενὴν ἐκείνην τῆς ἀγορᾶς δόδον.

Καὶ συναντᾶς πλέον ἐκεῖ δλους τοὺς γνωρίμους σου, φαιδροὺς δλους καὶ χαροπούς, ὡς εἶνε οἱ ἐօρτάζοντες, διότι ἐօρτὴν θεωροῦσιν οἱ ἀγιορεῖται τὰς ἡμέρας τῆς ἀγορᾶς αντάρκεις καὶ ἀφίλαντοι δντες καὶ δαπανῶντες ἐν λαρότητι, εἰς τὸ δεροδοχεῖον, καταμεσήμερον, μὲ βρεγμένην τὴν κόμην ἀπὸ τὸν ἰδρῶτα, καὶ ἀναγρύζονται ἐκεῖ πίνοντες βότκαν καὶ τούργοντες καρπούζια, ἐκεῖ ἐγγὺς δπον οἱ σέρβοι συνεσταλμοὶ διαλέγονται μὲ τοὺς χρονὸς Ρουμάνους τῆς Σκήτης τῆς Βλάχικῆς....

Μόνον οἱ πονοβίται, μόνον αὐτοὶ δὲν ἔχονται τὴν ἄδειαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὸ κελλίον των, ἔστω καὶ διὰ μιαν ἡμέραν. Αὐτοὶ οὔτε ἀγοράζοντ, οὔτε πωλοῦν. Φροντίζει δὲν αὐτοὺς δ Οἰκονόμος τῆς Μονῆς.

"Αλλὰ τὸ ὀραιότερον θέαμα τῆς πανηγύρεως ταύτης τῶν μοναχῶν καὶ σεμνότερον εἶνε ἡ παράταξις τῶν ἐρημιτῶν, οἱ δποῖοι δπὸ τὰ Καντονιάνα, ἀπὸ τὸ ἀρωτήριον τοῦ Ἀθωνος τὸ πετρώδες καὶ ἀγορον, ἐκόμισαν νὰ πωλήσωσιν αὐτοπροσώπως τὸ ἐργάζειρόν των, καὶ ν' ἀγοράσωσιν, εἴτα, δίλγα δσπρια, διὰ τὸ ἀσκητικὸν δεῖπνον των, καὶ καραμέλλας διὰ τοὺς ἔνερους. Ζχροὶ καὶ ἀσθενεῖς τὴν δψιν ἀπὸ μακράν, ἀλλὰ μὲ προστήτηα ὑγείας ἀπὸ πλησίον, νὰ ἐπαῖται ἵτανται σιωπηλοὶ καὶ βλέποντες μόνον πρὸς τὸ ἐργάζειρόν των, τὸ δποῖον κρατοῦσιν εἰς κεῖρας ἐπὶ ἀγροτικῶν κατίστων. Οὗτος φέρει εἰς τὸ κάνιστρόν του παμποίκιλα ἐνολογυπτικά τεχνογρήματα, ἀγιασματάρια, ἥτοι σταυροὺς διὰ τοὺς ἔρεις διαφόρους ποιότητος, καὶ ἐγκόλπια. Οἱ δύο ἐκεῖνοι ἀδελφοὶ εἴνε ἀπὸ τὴν καλύβην τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐσφηνωμένην ἐντὸς σπηλαίου ὡς φωλεὰν δετοῦ, καὶ πωλοῦσιν εἰς τὰ κάνιστρά των κτένια χονδροκαμωμένα, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ δποῖα μεταχειρίζονται ἴδιως οἱ Ρῶσοι διὰ τοὺς πώγωνας. Οι νεανίας ἐκεῖνοι πάλιν, δπον ἔχει ἐξωγραφημένην εἰς τὸ πρόσωπον τὴν ἡσυχίαν, ἐκόμισεν ἀγιογραφίας σεμνάς. Εἴνε δ μαθητὴς τοῦ γέρω-Δανιήλ τοῦ Σμυρναίου, ἐνδὸς τῶν πρώτων ζωγράφων τῆς Ερήμου, καὶ πρώτουν Πνευματικοῦ τοῦ Ἀθωνος δλου, τοὺς δποῖους τὴν καθαρὰν καὶ ἡγιασμένην Κέλλαν χαιρετίζοντας ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ πέλαγος μετ' εὐλαβείας τὰ κατερχόμενα ἐκ Πόλεως ἀπόπλοια τοῦ Κοντρέζη. Καὶ δ ἄλλος δ ὁχρόλευ-

"Ημέρας τινάς, μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἀγορᾶς, δτε ἀρχίζει νὰ δηλιγοστεύῃ τὸ πλῆθος τὸ πυκνόν, ἐμφανίζονται εἰς τὴν λιθόστρωτον δόδον οἱ προηγούμενοι τῶν Μονῶν, δέον - δύο, ἐν πομπῇ πολλῇ, ἐπισκεπτόμενοι μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ κείλη καὶ τὰς λίρας εἰς τὴν τοέπην, τὰ ποικίλα ἐμπορεύματα, ἐκ τῶν δποίων δὲ ἐμπλέξων δτε καλὸν καὶ σπάνιον ὑφασμα διὰ τὴν ἐνδυμασίαν των, καὶ ποτὲ ἐκλεκτὰ διὰ τὴν φιλοξενίαν. Ολοὶ δὲ καὶ πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἀφοῦ προμηθευθῶσι τὰ χρήματα, δὲ προσέλθωσιν εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνον δεροδοχεῖον, ἐνδὸν τοῦ δροσεροῦ κήπου, δπον δὲ καὶ φάγωσι καὶ δὲ πίωσιν, ἐν

κος νεανίας βαστάζει δόρυ μαθὸν κομβοσχοινίων πολυχρώμων, καὶ σταυρονδάκια ἀπὸ λίσκερον. Αἱ τιμαὶ εἶνε γραμμέναι ἐπάνω εἰς τὰ πωλούμενα πρόγματα καὶ πάλιν ὅταν παραπήρουν παμμίαν ἀμφιβολίαν ἐπὶ τῶν ἀγοραστῶν, λέγονταν ἡδέμα ὡς προσευχὴν οἱ πτωχοὶ Ἐργηταῖ:

— “Οὐι θέλετε, δώσετε!

Μετὸ δὲ λίγας ἀκόμη ἡμέρας ἡ κίνησις ἀραιοῦται, τὰ ἐμπορεύματα ἀλλὰ μὲν ἐλαττοῦνται, ἀλλὰ

δὲ ἔκλείπουσιν, ἕως οὗ καταπαύῃ πᾶσα δοσοληψία, περισταθέσης τῆς προθεσμίας πλέον τῆς ἀγορᾶς. Τὸ παξάρι ἔλλησεν. Οἱ ἐμποροὶ ἀπῆλθον ἐκδαπανήσαντες τὰ κομισθέντα, ἀντ’ ἐκείνων δὲ πληρώσαντες ἀγιορείτικας λίρους τὰ βαλλάντια των. Αἱ Καρεαὶ ἀπέλαβον πάλιν τὴν ἡσυχίαν των τὴν συνήθη. Καὶ ἐκεῖ δύο δὲ λίγας ἡμέρας βοὴ χειμάρρου ἀντίχει, κελαρύζει πάλιν τὸ ἥρεμον τῆς πηγῆς ρεῦμα, ὡς μινύρισμα δραφαροῦ βρέφους, ἐγκαταλειφθέντος ὑπὸ τῆς μοίρας του ἐκεῖ ὑπὸ τὰς ιερὰς καστανέας.

A. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗΣ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΚΑΛΛΟΝΑΙ

ΤΗΣ ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΜΕΣ ΓΕΝΕΑΣ*

Δύο ἀκόμη καλλοναὶ τῆς αὐλῆς τῆς Ἀμαλίας ἦσαν, ἡ Ἐλένη Τσαμαδοῦ, σύζυγος Πλαπούτα, τῆς ὁποίας ἐμάργενεν ἡ ἀγαλματώδης στάσις, καὶ ἡ Ἀσπασία Καρμπούνη, ἡ ἐπειτα βαρωνίς Σότεμβεργ, τῆς ὁποίας σώζεται μετάλλιον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Τῇ φει μειδιώσῃ».

Ἐφώτισεν ἀκόμη τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τῆς Ἀμαλίας ἄλλην περικαλλῆς κόρη, ἡ Ρεγγίνη Φίλωνος, ἥδη κ. βαρωνίς Βύρτζεουργ. Ἡ δεσποινὶς Φίλωνος ἦτο μία τῶν ὀλίγων θελκτικῶν ζανθῶν τῆς ἐποχῆς της, ἡγμαλώτιζε δὲ τόσον διὰ τῆς καλλονῆς ὅσον καὶ διὰ τῆς λεπτότητος τοῦ πνεύματός της.

Ἡ τελευταία Ἑλληνίς, ἡτις

Ἀνθὴ Κριεζή
τὸ γένος Δεσποτοπούλου.

περιελήφθη εἰς τὴν ἐκλεκτοτάτην ἀκολουθίαν τῆς πρώτης βασιλίσσης, ὑπῆρξεν ἀνταξίᾳ τῶν πρωτων. Ἡ κ. Ξανθὴ Διαμάντη ἀπέθανε πρὸ δὲ λίγου μόλις καὶ σοὶ τὴν εἶδον καὶ τώρα ἀκούηται μέχρι τῶν ἀγαλματίνην ἐκείνην καλλονήν, ἡτις ὅμως περιέκλειε τόσην θέρμην καὶ τόσην ζωηρότητα.

Καὶ ἐνῷ αὐταὶ ἦσαν αἱ καλλοναὶ, τὰς ὁποίας ἀνήγαγεν εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα τῆς Βασιλικῆς συντρόφου τὸ καλλιτεχνικὸν ἐνστικτον τῆς Ἀνάσσης, ἄλλη ὅμας ζηλευτὴ ωραίων ἐσχηματίζετο ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς πόλεως.

Ἄπο τοῦ 1848 ἥδη μία Ἀθηναϊκὴ αἰθουσα περιέκλειε τότε διὰ της ωραιότερον ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ πρωτεύουσα. Εἰς τὸν

* Τέλος· ἵδε σελ. 323

ἀρχοντικὸν οἶκον τοῦ Μιχαὴλ Σούτσου (τὸ ιστορικὸν μέγαρον Μιχαὴλοδα, τὸ ὄποιον ἀπομένει ἀκόμη μνημεῖον ἔνδοξον τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως ἐν

ἀπὸ τοῦ 1818 ἔσχε τὴν εὔκαιρίαν νὰ θαυμάσῃ τὸ ἔκτακτον ἐκεῖνο Φαναριωτικὸν ἄνθος.

Πλὴν τοῦ μεγάρου τοῦ Μιχαὴλ βόδα, αἰθουσαὶ ἐλκύουσαι τὸν κόσμον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν αἱ τοῦ Περικλέους Ἀργυροπούλου, τοῦ N. Μαυροκορδάτου, τοῦ Ἀλκ. Ἀργυροπούλου καὶ ὁ ἀρχοντικὸς οἶκος τῶν Παπαρρηγοπούλων, ὁ ὄποιος μέχρις ἐσχάτων ἀκόμη εἶχε διατηρηση ἀμείωτον τὴν παλαιάν του λάρμψιν.

Εἰς τὰς δὲ λίγας ἀκόμη τότε αἰθουσαὶ αὐτὰς ἀπέκτησαν φήμην καλλονῶν πλὴν ἐκείνων τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἥδη, αἱ δύο ἀδελφαὶ Ὁλυμπία καὶ Μάσιγκα Δηλιγιάννη, ἡ κ. Χατζόπούλου, τὸ γένος Ρώμα, ἀπόθινοῦσα ἐν ἔτος μετὰ τὸν γάμον της, καὶ ἡ κ. Σταμπολοπούλου νῦν κ. Πετρεζᾶ. Περὶ μιᾶς ἐκ τῶν ωραιοτέρων γυναικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διηγοῦνται χαρακτηριστικὸν ἀνέκδοτον. Λέγεται διὰ εἰς χορόν τινα τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας μία ἐκ τῶν τότε ωραιοτάτων γυναικῶν τῶν Ἀθηνῶν ἔκαμεν ἔκτακτον αἰσθησιν. Πρὸ πολλοῦ ἥδη ἡ ωραία

Μαρία Κριεζή
τὸ γένος Γρίβα.

Ἀθηναῖς), ἐδίδοντο οἱ μεγαλοπρεπέστεροι χοροὶ καὶ αἱ καλλίτεραι ἐσπερίδες. Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτήν, ἡτις εἶχε γίνη τὸ ἐντευκτήριον τῆς ἀριστοκρατικῆς Φαναριωτικῆς τάξεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ξένοι εὑρίσκον τὴν εὔκαιρίαν νὰ γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ θέλγητρα τοῦ ἐλληνικοῦ χαρακτῆρος, διέλαμψαν ἡ δεσποινὶς Σούτσου, ἐγγονὴ τοῦ Καρατζᾶ καὶ ἀδελφὴ τῆς κ. Ναταλίας Σούτσου, ἡ δεσποινὶς Μουρούζη, ἡ ξανθὴ νηρής, θαῦμα λεπτότητος καὶ κομψότητος, αἱ θυγατέρες τοῦ Καλλιμάχη, τῆς ἡγεμονικῆς οἰκογενείας τῆς Βλαχίας — ἄλλαι ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν — ἡ Ἀσπασία ἐπειτα κ. Ρώμα καὶ ἡ Ζενέτη, περὶ τῶν ὁποίων ἡ παράδοσις λέγει διὰ μεταξὺ τῶν δύο ἡ προτίμησις ἦτο δυσχερεστάτη, τόσην χάριν καὶ τόσα θέλγητρα εἶχον καὶ αἱ δύο.

Τοῦ Μιχαὴλ βόδα κόρη ἦτο καὶ ἡ περίφημος πριγκίπισσα Ἐλένη Σούτσου, ἡ μήτηρ τῆς κ. Κοζάκη Τυπάλδου, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἐκ τοῦ λευκώματος τοῦ Δυπρέ, δοτις

Ἡ κ. Σταμπολοπούλου
νῦν κ. Πετρεζᾶ.

Ἀθηναϊκαὶ εἶχε κατακτήση τὴν φήμην, τῆς ὁποίας ἦτο ἀξία, τὴν ἐσπερίαν ὅμως ἐκείνην ἡ μορφὴ τῆς ἀπήστραπτεν ἔκτακτως. Μεταξὺ τῶν προσ-

κεκλημένων τοῦ "Αγγλου πρέσβεως" ἦτο καὶ Ἐβραῖος τις, δστις ἥρχετο ἐξ Ἰνδῶν. Οἱ παρουσίασας τὸν διακεκριμένον ξένον πρὸς τὴν ώραίαν

Βαρωνίς Σότεμπεργ

τὸ γένος Καρμπούνη.

Αθηναῖαν τῷ ἀνεκοίνωσε συγχρόνως καὶ τὴν ἀπορίαν του.

— Η κυρία αὕτη εἶνε πάντοτε μία ἀπὸ τὰς ώραιοτέρας γυναικας τῆς πόλεως μας. Ἀπόψε σμως ἔχει κάτι τὸ ἑξαρετικόν. Ποτὲ ἀλλοτε δὲν ἦτο ἔτοι.

Μετ' ὀλίγον ἡ παρατήρησις αὐτὴ ἦτο εἰς ὅλων τὰ στόματα. "Ολοι ὁμολόγουν δτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡ καλλονὴ τῆς ώραίας Ἀτθίδος εἶχε διπλασιασθῆ. Οταν ὁ χορὸς ἐτελείωσεν, ὁ Ἐβραῖος εἶπεν εἰς τὸν φίλον του Ἐλληνα:

— Εἰς τὰς Ἰνδίας ὑπάρχει παράδοσις δτι ὁ ἀνθρωπὸς δστις φαίνεται αἰφνιδίως ώραιότερος ἀπὸ ἀλλοτε θ' ἀποθάνῃ ἐντὸς τοῦ μηνός.

Δέκα πέντε ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἐσπέραν τοῦ χοροῦ, ἐνῷ ὁ Ἐβραῖος ἦτο ἦδη μακρὰν τῶν Αθηνῶν, ἡ ἀτυχὴς δέσποινα ἐκηδεύετο ἀφαρπασθεῖσα ὑπὸ ἐπιδημικοῦ νοσήματος ἐντὸς μιᾶς ἑδομάδος.

Κυρία περὶ τῆς καλλονῆς τῆς ὁποίας ἐγένετο τότε πολὺς λόγος ἦτο καὶ ἡ κ. Κριεζῆ, τὸ γένος Παρισινῆς

ώραιάς, ἡτις δμως ἀπέθανε νεωτάτη. Διέλαμψεν ἐπίσης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἡ κ. Δεκόζη Βούρου, καὶ σήμερον ἀκόμη διασώζουσα νωπὰ τὰ ἔχη τῆς καλλονῆς, καὶ ἡ κ. Ἀνθὴ Κριεζῆ τὸ γένος Δεσπότοπούλου.

Τύπος Ἐλληνικῆς ώραιότητος, μὲ θαυμασίαν ἴδιας κατατομήν, ὑπῆρξε καὶ ἡ Μαρία Φιλήμονος, ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀλησμονήτου Τιμολέοντος Φιλήμονος· ώραιά δὲ καὶ ἡ δούκισσα Τασσὲ δελὰ Παζερῆ, δειγμα δὲ κομψῆς καὶ θελκτικῆς εὐμορφιᾶς ἡ κ. Κωστῆ μὲ κόμην τεφρόξανθον, σπανιωτάτην καὶ καταπληκτικὴν τελειότητα σώματος.

Οἱ διερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν ξένοι εἴτε ως αὐλικοὶ τοῦ Ὀθωνος, εἴτε ως διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι, ἡ ἀκόμη ως περιηγηταὶ ἡ περαστικοὶ ταξειδιῶται, οὐχὶ σπανίως ἐξεδήλωσαν ἐκφραστικώτερον τὸν θαυμασμόν των πρὸς τὰς ώραιάς τῆς ἐποχῆς, λαμβάνοντες Ἐλληνίδας συζύγους.

Απὸ τὰ πρῶτα ἦδη ἔτη τῆς ἀποκαταστάσεως ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρ. Ραγκαβῆ, ἡ Ραλλοῦ, ὑπανδρεύετο τὸν Σκώτον εύπατροιδῆν Σκήνη, ἡ δευτέρα Εὐφροσύνη τὸν κόμητα Ἀδόλ-

Βαρωνίς Πούσβαλδ

τὸ γένος Καρμπούνη.

φον Ροζέν. Η ώραιά κόρη τοῦ Γεωργίου Ἀργυροπούλου ὑπανδρεύθη τὸν κόμητα Ρουάν, προσένευτην τῆς Γαλλίας, εἰδομεν δὲ πῶς κατέληξεν

ό γάμος ἐκείνος. Καὶ ὁ Βαυαρὸς λοχαγὸς Τρεντίνης, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως ἀπεσπασμένος, ἐνυμφεύθη Ἐλληνίδα, τῆς ὁποίας δμως δὲν κατώρθωσα ν' ἀνακαλύψω τὸ δνομα.

Μία ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Κασσιέρη, ἐπιμελητοῦ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλ. Σούτσου, ἐνυμφεύθη τὸν ἔμπορον Σάρορ καὶ ὁ γάμος ἐκείνος ἐθεωρήθη δυσάρμοστος. Ἡ κόρη τοῦ ἡγεμονικοῦ θεράποντος ἥδυνατο βεβαίως νὰ ὑπανδρευθῇ ξένον, ἀφοῦ δὲν ἦτο τὸ πρῶτον δειγμα τὸ συνοικέσιον τοῦτο. Φαίνεται δμως δτι ἀπαραιτήτως ὁ ξένος ἔπρεπε νὰ εἴναι τούλαχιστον ἵσος πρὸς τὴν νύμφην, ἔμπορος δέ, δσον διακεκριμένος καὶ ἀν ἦτο, δὲν ἐθεωρεῖτο ἀκόμη ικανὸς νὰ συγγενεύσῃ πρὸς οἰκογένειαν ἀνωτάτου ὑπαλλήλου.

Ἐπίσης ξένον, τὸν συνταγματάρχην βαρῶνον Ἐδουάρδον Ράινεκ, ὑπανδρεύθη ἡ κ. Εύφροσύνη Μαυροκορδάτου, ἡ κόρη της δὲ δεσποινὶς Βιλελμίνη Ράινεκ, ἔπειτα κ. Βαλτατζῆ, διεκρίθη εἰς τὴν Αύλην τῆς Ἀμαλίας.

Ἐκ τῶν ἔκτος τῆς Αύλης κυριῶν ξένους δια-

κεριμένους ὑπανδρεύθησαν αἱ φημιζόμεναι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δεσποινὶς Πλανᾶ τὸν δούκα Τασσὲ δελὰ Παζερῆ, αἱ δεσποινὶδες Καρμπούνη ἡ μία τὸν γραμματέα τῆς Αύστριακῆς πρεσβείας Πούσβαλδ καὶ ἡ ἄλλη τὸν πρόξενον τῆς Ἰταλίας ἡ Αύστριας Καλλιάνη.

Ἐννοεῖται δτι εἰς τὸ πρόχειρον τοῦτο σημειώματα, ἀποτελοῦν τὸ περιθώριον τῆς μελέτης περὶ τῶν ώραιῶν γυναικῶν, θὰ παρελείφθησαν βεβαίως καὶ πολλαὶ ἄλλαι ὑπανδρευθεῖσαι ξένους.

"Ολοι ἐκείνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὁφείλω τὰς σημειώσεις δς κατέστρωσα εἰς τὸ ἀρθρον αὐτό, ἐτέλειωναν τὰς ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐντυπώσεις των διὰ τῆς ἑξῆς παρατηρήσεως:

— Τώρα ἔχομεν πολλὰς γυναικας, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται εὔμορφαι· τὰς ώραιάς δμως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν τὰς ἔχομεν πλέον! . . .

Καὶ — δυστυχῶς! — πρέπει νὰ συμφωνήσωμεν μαζί των.

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΑ ΒΟΥΝΟ ΣΤΙΧΟΙ

Σεφύλλισμα μιᾶς Ἀνθολογίας.

Τόμοι τρεις. Σελίδες 2434. «Ενας θερισμὸς στίχων, σωρυμένων εἰς τὰ ἀλώνια. «Ο, τι σχεδὸν εἴπεν εἰς ρυθμὸν καὶ εἰς ρίμαν ὄλοκληρος ὁ νεοελληνικὸς αἰών. «Ο, τι ἐδέθη εἰς μέτρα, ἔρρευσεν εἰς δεκαπεντασυλλαβίους, ἐτυλίχθη ἐντὸς ιαμβῶν. «Ολοὶ οἱ ρυθμοὶ εἰς τοὺς ὄποιους ἔκλαυσαν ἡ ἐγέλασαν τὰ ἑκατὸν αὐτὰ ἐλληνικὰ ἔτη.

Εἶναι μία ποιητικὴ ἀνθολογία τῆς Ἐλλάδος, ὁ «Παρανασός», γεωπονικὴ συγκομιδὴ που ἔγεινε μὲ τόσην ἐπιμονὴν καὶ μὲ τόσην ἥρεμίαν μακρὰν ἡμῶν εἰς τὴν Σμύρνην. Μία ἀνθολογία τῶν ἐλληνικῶν στίχων δὲν εἶναι ἐντελῶς τὸ μικρότερον δῶρον πρὸς τὴν βιβλιοθήκην μας, πρὸς τοὺς ιστορικοὺς τῆς τοπικῆς φιλολογίας πρὸς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Δυστυχῶς αἱ ἀνθολογίαι ἔως τώρα ἐθεωρήθησαν ἐν «Ἐλλάδι ἀποκλειστικὰ ἔργα τῆς φαλίδος, ἐκτὸς μιᾶς φιλοτίμου, ὅσον ἦτο δυνατόν, ἔξαιρέσεως τῆς «Λαϊκῆς Ἀνθολογίας». Οἱ ἐκδόται, σύροντες μίαν φαλίδιαν, ἔκοπτον δ, τι ἔξιχε καὶ δ, τι ἔπιπτεν ἐντὸς τοῦ καλάθου ἐγίνετο βιβλίον καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸν ὠνομάζετο Ἀνθολογία; πρὸς χανδάκωμα τῆς ποιητικῆς λέξεως, ἡ ὄποια ἡγεῖ ὡς λεπτὸς βόμβος μελίσσης καὶ ὑπενθυμίζει ἀδρούς παρθενίους δακτύλους μόλις θίγοντας. Ἀνθολογίαν μιᾶς ἐποχῆς ἰδιαιτέρως δὲν εἴχομεν. Ἀνθολογίαν ὅλων τῶν ἐποχῶν μαζύ, οὔτε. Οἱ ἐκδόται μᾶς ἡρύθησαν καὶ τὴν ἀνθολογίαν, ἡ ὄποια χαρακτηρίζει, καὶ τὴν ἄλλην ποὺ χρησιμεύει τούλαχιστον ὡς στατιστική. Διὰ τοῦτο ἐκπλήττει τὸ ἐκ Σμύρνης ἀπρόσπτως πεσὸν βιβλίον, ἡ ὄγκωδεστέρα καὶ ἡ λεπτομέρεστέρα στατιστικὴ τῶν ἐλληνικῶν στίχων, ἔνα εἶδος ποιητικῆς ἀπογραφῆς ὅλων τῶν νομῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τῶν βιλαετίων τῆς Ἀνατολῆς, ὅλων τῶν ὄνομάτων, τὰ ὄποια ἐτέθησάν ποτε κάτωθεν ἐλληνικοῦ στίχου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἀκόμη καὶ τῆς πατριόδος καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ. Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπω διὰ τὰ ἑπτὰ δέκατα τῶν ὄνομάτων οὔτε ἡτο

δυνατὸν νὰ τὰ ὑποπτευθῆ κανεὶς εὑρίσκομενα πουθενὰ ἄλλοι ἐκτὸς τοῦ δημοτολογίου. «Ἐνας κόσμος ἀγνώστων, οἱ ὄποιοι ἔκλαυσαν εἰς μέτρα καὶ ἐχάθησαν εἰς τὸ κενόν. «Ἄλλος κόσμος ἀγνώστων, εἰς τοὺς ὄποιους ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς καὶ ἐπέξησεν ὁ ιατρός, ὁ καθηγητής, ὁ ἔμπορος ἐλαίων. «Ἀνθρωποι οἱ ὄποιοι ἔγραψαν κατὰ λάθος, ἡ πρὸς ἔξιλέωσιν τῆς Μαρίας τῆς ἐποχῆς των, ἡ δότι ἔγραφε καὶ ὁ Παπαρρηγόπουλος, ποιηταὶ πρὸ παντὸς κρημνισθέντες ἀπὸ τὸν Βουτσιναῖον, ἡ βυθισθέντες εἰς τὸν κάλαθον τῆς «Πανδώρας».

Οἱ περισσότεροι ἀπῆλθον ἐκ τοῦ ματαίου κόσμου, οἱ ἄλλοι εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, ἄλλα χωρὶς νὰ ὑποπτευθοῦν ποτε, διὰ τὰ εὐρίσκετο φυλλαδοδίφης τολμῶν νὰ διαιωνίσῃ ἐντὸς Μουσείου τὰς ἀμαρτίας, αἱ ὄποιαι ἔμενον κρυμμέναι εἰς τὰ βάθη σκονισμένων περιοδικῶν, ως νὰ τὰς εἰχον ἔξομολογηθῆ εἰς τοὺς πνευματικούς. Τὸ ἔργον τῆς Σμυρναίας Ἀνθολογίας μετέχει: ὀλίγον τῆς ἱεροσυλίας. Πόσοι θὰ ἀνατιναχθοῦν ἔντρομοι εἰς τὴν ἐμφάνισιν της! Υπάρχουν στίχοι, οἱ ὄποιοι ἔγραφησαν εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ μόλις σκιαγραφουμένου μύστακος, ἔχοντες τὴν μύστηκην αἰώνιας κλειδωμάνου ἐρωτικοῦ συρταρίου. Άλλ' ἡ Ἀνθολογία τῆς Σμύρνης ἔσπασεν δῆλα τὰ συρτάρια, ἡρεύησεν δῆλα τὰ μπαούλα, ἔξετίναξεν δῆλον τὸν χάρτην τῶν παλαιοπωλείων. Καὶ ἔξηλθεν ἀπὸ τὴν ἔρευναν αὐτήν, μία ἔργασία, πρὸ τῆς ὄποιας πρέπει νὰ μείνωμεν ἐμβρόντητοι: διὰ τὴν λεπτομέρειαν καὶ τὴν ἐπιμονήν. Οἱ «τεθνεῶτες ποιηταὶ» καταλαμβάνουν ἰδιαιτέρως τὸν πρῶτον τόμον, κοιμώμενοι ἐν εἰρήνῃ. «Ἐπειτα ἔρχονται οἱ ζῶντες, νέοι μὲ παλαιούς, Ἀθηναῖοι μὲ Καππαδόκας, καὶ

μὲ τὸν Νικολετόπουλον
ὁ Μπάυρον ὑπνώττει,

ὅπως ἔγραφεν ὁ Παράσχος διὰ τὰ λευκώματα.

«Ἄνοιγω καὶ βλέπω τυχαίως ἐν δνομα. Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος. Εἶναι ὁ Ζάν Μωρεάς.

Δὲν γράφω στίχους· ἔσθυσαν οἱ ἄγοι τῆς χορδῆς μου εἰς τὰς θυέλλας τῆς ζωῆς. Τὰ ἄλλη τῆς ψυχῆς μου, δὲν εἶναι τῶν νεανικῶν ὄνειρων τώρα πλάγη, δὲν εἶναι ἡ φανταστικὴ ἀκανθινὸς στεφάνη, ἡν μόνοι περιβάλλονται, ζητοῦντες εἰς ὄνειρους, οἱ παιδες, τῆς φανταστικῆς ἀγάπης των τοὺς λήρους...

· Απὸ τὴν συλλογὴν «Τουρόνες καὶ Εχδναι», Ι. Παπαδιαμαντόπουλον.

Συναντῶ τὸν κ. Παλαμᾶν. «Η Ἀνθολογία ἔξαντλει ὅλα τὰ «Τραγούδια τῆς πατρίδος μου» τοῦ ποιητοῦ, ἀνασύρει ὄλοκληρον τὸν Παλαμᾶν τοῦ 1883. Ο ἄλλος Παλαμᾶς εἶναι ἀγνωστος εἰς τὸν σύλλεκτην. Ακολουθοῦν οἱ ὄρχιζοντες ἀπὸ τὸ Π., Πάλλης, Πανᾶς, Παράσχος, Περβάνογλους, Περδικίδης... Απὸ τὴν συντροφιὰν ἐσώθη ἀγνωστὸν πῶς — καὶ εἶχε γράψει μίαν φορὰν ώραίους στίχους — οἱ παπαδιαμάντης.

«Ἀνοίγω εἰς τὸ Λ.

· Ο Φαῦστος ὡς τι αἴνιγμα
ώς δύλτος τις γρίφος
κεκαλυμμένος τὴν μορφὴν
μυστηριώδης βαίνει
καὶ προχωρῶν ὁ Βέρτυρος
τῷ ἔγχειρίζει ξίφος
καὶ λέγει: Πλήξον, στήθος ζῶν
τὸ φάσγανον ψυχραίνει.

Εἶναι ἐκ ποιήματος «πρὸς τὸν Γκαΐτην» τοῦ κ. Σπυρίδωνος Λάμπρου. Ακολουθοῦν τοῦ αὐτοῦ τὰ ποιήματα «ἔφυγε», «ό πυργίτης», «θὰ πηγαίνω», «τῷ δαφνηφορήσοντι».

Κάπου ἀνακαλύπτεται ὁ κ. Γεράσιμος Μαυρογένης μὲ μίαν μετάφρασιν εἰδυλλίου τοῦ Θεοχρίτου, γεμάτην δημοτικὴν δρόσον. Απὸ τὰ ποιήματα τοῦ Προβελεγγίου, ὁ ἀνθολόγος συνέλεξε μὲ κάποιαν μοχθηρίαν ἐπιμελῶς δῆλα τὰ εἰς καθαρεύοντας. Συναντῶ τὴν μετάφρασιν τοῦ «Άμλετου» ὑπὸ Περβάνογλου:

Εἶναι ἡ μή, νῦν τοῦτ' ἔστι τὸ ζήτημα...

Θεέ μου!

Μεταξὺ τῶν λυρικῶν τοῦ κ. Λάντες καὶ τῶν στίχων τῆς Σαπφοῦς Λεοντιάδος, ἔχει σφηνωθῆ ὁ Λασκαράτος, μεταξὺ Κοντοπούλου καὶ Κουτούζηλη, ὁ Κορομηλᾶς, ὁ Ζαλοχώστας καὶ ὁ κ. Ζάνος εἶναι ὄμοι, ὁ Σουρῆς παρὰ τὸν Σάρρον, ἔπειτα ὁ Τωμαζίας παρὰ τὸν Ἀθεντίν πασσᾶν, ποιητὴν γράφοντα στίχους εἰς τὴν ἐλληνικὴν δημώδη καὶ βαλῆν τοῦ Ἀρχιπελάγους, ὁ Ναημ-Φράσσαρης, ὁ Γουσταύος Λαφόν, ὁ κ. Καζάζης... Ἄκολουθοῦν εἰς ίδιαίτερον διαμέρισμα 20 Σμυρναῖοι ποιηταὶ ὄλοκληρον συνδικάτον τῆς καθαρευούσσης.

Καὶ ἔπειτα ἄλλοι ἐκ τῶν «τεθνεῶτων». Ὁ Κάλβος παρὰ τὸν Σαλτέλην καὶ τὸν Ραφόπουλον. Ὁ Παπαρρηγόπουλος μὲ τὸν Τερσέτην. Ὁ Βαλαωρίτης παρὰ τὸν Φατσέαν. Ὁ Ὁρφανίδης, τοῦ ὄποιους ἡ «Χίος Δούλη» ἔνεκα τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀνθολογίας εἰς Σμύρνην, ἔγεινε «Χίος φίλη». Ὁ Ἰωάννης Μαυρομιχάλης ὁ ποιητὴς τῆς «Ἀλώσεως τῆς Τριπόλεως» καὶ τὸν «Κοριολάνου». Ὁ Βερσῆς, ὁ Καλλιθούρης, ὁ Παρμενίδης, ὁ Θαλείδης, ὁ Παπάζογλους...

«Ω! σεῖς καταπληκτικὰ ὄνόματα τῶν ἀγνώστων ποὺ ἔχαθητε εἰς τὸ κενόν, ώραιαι ὄρμαι ποὺ ἀπελήξατε εἰς τὸ μηδέν, στιγμαῖοι σπασμοὶ γηραιῶν νεύρων, σεῖς ποὺ ἐδέσατε εἰς μέτρα τὰς σελίδας τῶν ἔρωτικῶν ἐπιστολαρίων, καὶ σεῖς ποὺ εἴπατε τὰς ίδιωτικάς σας ύποθέσεις εἰς στίχους, καὶ σεῖς ποὺ ἐσπείρατε ρίμας εἰς τοὺς ἄγρούς... «Αν ἡ ἐπανάστασις ἐνὸς Σολωμοῦ καὶ ἐνὸς Βηλαρᾶ καὶ ἐνὸς Χρηστοπούλου ἐσάλπιζεν ἐνωρίτερα τὸ ἑωθινόν, ἀν ὁ βραχνᾶς τοῦ δασκαλισμοῦ δὲν ἔσφιγγε τόσον δυνατὰ τὴν ἀνάπονην τῶν γενεῶν, ποία βλάστησις καὶ ποία ἀνοιξίς θὰ ἐχύνετο τώρα ἀπὸ αὐτῆν τὴν Ἀνθολογίαν, μέσα εἰς τὴν ὄποιαν κοιμάται τὸν ὑπνον τοῦ ματαίου τόση τέφρα...

Ζ. Λ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΤΟ ΚΟΣΜΗΜΑ

ΕΝ ΓΑΛΛΙΑΙ

Κατά τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ κοσμηματικὴ τέχνη
χέρια τῆς Γαλλίας προώδευσεν ἐπαισθητῶς. Ἀπέβαλε τὰ παλαιὰ καὶ ἡκολούθησε δρόμον νέον καὶ
εἰς τὴν ἔμπνευσιν καὶ εἰς τὴν τελειότητα τῆς ἐργασίας. Στοιχεῖα, ἀντληθέντα ἀπὸ πηγὰς παλαιὰς
καὶ περιβληθέντα τὴν χάριν τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος καὶ τὸ δεσπόζον τοῦ νέου, ἀπετέλεσαν τὴν
νέαν τέχνην.

Πρὸ δὲ λίγων ἑτῶν, μέχρις ἀκόμη τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1889, ἡ αὐτὴ τεχνοτροπία εἰς τὸ κόσμημα, ἡ ἐπίδειξις ἀπλῶς τοῦ ἀδάμαντος καὶ τῶν πολυτίμων λίθων δσφ δυνατῶν μεγαλειτέρας ἀξίας καὶ σπανιότητος, ἀδιαφοροῦσα περὶ τὰ λοιπά. Τίποτε νέον. Ἡ ιδίᾳ ἀρχὴ πάντοτε, τὸ ἔδιον πνεῦμα τοῦ πλούτου, μόνον αὐτοῦ, παρουσιαζόμενον εἰς σχῆμα ἄνθους, πτηνοῦ κλπ. ἐκ τῶν στιλπνοτέρων καὶ βαρυτιμοτέρων ἀδαμάντων. Ἀλλ' ἡ τέχνη, ἡ ἀληθινὴ τέχνη, ἡ κερδίζουσα καθ' ἥμέραν ἔδαφος εἰς πᾶν δ, τι μᾶς περιβάλλει, καὶ εἰς τὰ πρακτικώτερα ἀκόμη ἀντικείμενα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ὥφειλε κατὰ μεγαλείτερον λόγον νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τὸν κόσμον τῶν κοσμημάτων.

Ἡ ἀρχαιότης παρέσχεν εἰς τοὺς νεωτέρους τέχνιτας νέα στοιχεῖα. Οἱ θησαυροὶ τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης, τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς φλωρεντινῆς· τῆς βυζαντινῆς ἡ λαμπρότης· τὰ λεπτεπλεπτα θαύματα τῆς Ιαπωνικῆς ἦνοιξαν νέους δρόμους εἰς τὴν τέχνην τοῦ κοσμήματος. Τὰ διάφορα σχήματα αὐτῶν, ἐγκαταλειπομένων τῶν παλαιῶν, ἔδωκαν ἀρχῆν εἰς νέους συνδυασμοὺς παραδόξους καὶ τολμηρούς, πολλάκις δύμας καὶ ἔμπνεύσεως νοσηρᾶς. Οἱ περιφρονημένοι μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων, τὰ μιλτωμένα κοσμήματα, τὰ ἀκμάσαντα κατὰ τὸν μεσαιώνα καὶ τὴν Ἀναγέννησιν, ἐγκαθίστανται καὶ πάλιν εἰς τὸν θρόνον τῶν καὶ στολίζουν τὰς ώραιάς κομ-

μώσεις, τοὺς λευκοὺς λαιμούς, τὰ κρινοδάκτυλα χέρια τῆς παρισινῆς καὶ ἐκεῖθεν, ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν αὐτὴν τοῦ νέου καὶ τοῦ ώραίου, διαδίδονται κατὰ κανόνα εἰς δόλον τὸν κόσμον.

Καὶ οὕτω ἀναλαμβάνουν καὶ πάλιν τὸ πρότερον γόντρον τὰ μέχρι τοῦδε παρημελημένα περιλαίμια, αἱ πόρπαι, αἱ κτέναι, τὸ σμάλτο, οἱ μικροτέρας ἀξίας λίθοι, ἐν γένει ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων. Ἔγκαταλείπονται αἱ ἀπλαῖ γραμμαὶ τοῦ χρυσοῦ, αἱ χρονιμένουσαι ἀπλῶς εἰς ἀνάδειξιν τοῦ ἀδάμαντος. Καὶ ὁ τεχνίτης τώρα εὐρίσκει στάδιον ν' ἀναπτύξῃ δόλον τὸν πλοῦτον τῆς φαντασίας του. Ἡ βασιλέεια τοῦ ἀδάμαντος πίπτει δίδι νὰ μείνῃ κτήμα τῶν νεοπλούτων καὶ διὰ νὰ κυριαρχήσῃ ἡ τέχνη, ἡ χάρις, τὸ ώραιον. Ἀπὸ τὸν κόσμον δὲν θὰ λείψῃ ἡ δουλικὴ λατρεία τοῦ χρυσοῦ τοῦ λάμποντος· ἀλλ' ἡ ἀριστοκρατία ἡ ἀληθινή, τοῦ πνεύματος, θὰ δίδῃ πάντοτε τὸ σύνθημα εἰς τοὺς δυναμένους νὰ αἰσθανθοῦν τὸ καλόν.

Ἄλλ' δ, τι λείπει ἀπὸ τὴν τέχνην αὐτὴν καὶ ἥμιτρούσεν ἵσως νὰ θεωρηθῇ προσωρινή, συρμός μόνον, εἶναι ὁ ρυθμός, ὁ χαρακτήρ. Βλέπομεν πολλάκις ἐν κόσμημα νὰ παριστῇ ωρισμένον ἄνθος π.χ. πιστώς ἐκ τῆς φύσεως ἀντιγραμμένον. Ἀλλ' ἡ ἀντιγραφὴ αὐτῆς δὲν προσδίδει κανένα χαρακτήρα διακοσμητικόν. Τὸ ἄνθος, αὐτὸ καθ' ἑαυτό, ἀποτελεῖ τὸν ώραιότερον διάκοσμον ἐπὶ τοῦ στηθοδέσμου ἡ τῆς κομμώσεως γυναικός, ἀλλ' ἐν ἄνθος τεχνητὸν εἴτε ἐπάνω εἰς κόσμημα, εἴτε ζωγραφισμένον εἰς τοίχον, δσον τέλειον καὶ ἄν ήναι, τότε μόνον παρέχει ἐνδιαφέρον, δταν ὁ τεχνίτης προσδώσῃ εἰς αὐτὸ κάποιον ρύθμον.

Ὀπωςδήποτε ἡ τέχνη τοῦ κοσμήματος εἰσέρχεται εἰς νέον δρόμον, ὁ ὄποιος βέβαια θὰ ὅδηγήσῃ τοὺς καλλιτέχνας εἰς δημιουργίαν νέων πραγμάτων, σύμφωνα μὲ τὰς τάσεις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς σήμερον.

ΑΓΑΘΩΝ ΦΙΛΗΣ

μίαν της, καὶ ἐκείνην ποῦ δὲν ἔχει ἀκόμη. Οἱ ἔνοι γνωρίζουν μόνον τὴν καλλονήν της. Πόδα μυστικὰ ωραιότητος θὰ ἀποκαλύψῃ αὐτὴν πόδις πρὸς τοὺς τριακοσίους ἔνους! "Ἄς τοὺς ἐρωτήσωμεν, νὰ τὰ μάθωμεν. Είνε μυστικὰ τὰ δοπια κρύπτουν αἱ Ἀθηναὶ διὰ νὰ μὴ τὰ μάθωμεν οἱ μεῖς — οἱ κάτοικοι — οἱ ἔχθροι της — καὶ τὰ προσθέσωμεν ἀφελέστατα εἰς τὸ παθητικόν της. *

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΕΛΟΣ. Εεύρετε διατί θέλω νὰ δημιλήσω. "Ἡ δὲν ἔμάθατε τὸ ἄθλιον τέλος ἐνὸς βασιλέως εἰς τὴν Ἑλλάδα; Εἰς τὸν νομὸν Ἡλείας πρὸ ήμερῶν συνελήφθη μὲ παγίδα μία τίγρις. Λέγουν δτι ἡτο μᾶλλον «Λύγξ Ἡρισσός», ἀλλ' αὐτὸ μοῦ εἶνε ἀδιάφορον. Ἄρκει δτι ἡτο θηρίον ἐκ τῶν ἡγεμόνων τῆς γῆς, καὶ χωρίς νὰ ἐπέλθῃ καμμία βιαία κλιματολόγικὴ μεταβολή, εὔρεθη εἰς τόσον φαλακρὸν χώραν μόλις σώζουσαν πλέον δίλγα δάσον διὰ νὰ μένουν μετὰ στενοχωρίας οἱ Θεσσαλικοὶ λύκοι. Τὸ μυστήριον τῆς ἔμφανίσεως του δὲν ἔξηγήθη. Υπέθεσαν δτι ἐδραπέτευσεν ἀπὸ διερχόμενον ἐπὶ ἀτυπίδοιον θηριοτροφεῖον.

Καὶ αὐτὴν ἡ Μεγαλειότης, ἡ δποια κατέπεδεν ἀπὸ πράσινα βασίλεια, ἀγγωστὸν πῶς οἰκοδομημένα ἀπὸ τὴν φύσιν, ἡ δποια ἐσύρθη ταπεινὴ δχι διλγώτεραι. Καὶ ἀναφέρω μίαν πρόχειρον, τὰ ωραῖα λόγια ποῦ θὰ εἰπουν διὰ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἡλείας. Μήπως νομίζετε δτι ήμεις τὴν γνωρίζουμεν τὴν πόλιν ποῦ κατοικοῦμεν; "Ημεῖς γνωρίζουμεν μόνον τὴν ἀσχη-

ματα.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

ФІЛОЛОГІА

Η Α. ΚΑΙ Β. ΥΨΗΛΟΤΗΣ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΝ. Εἰς τὸ τελευταῖον δωδέκατον συνέδριον τῶν Ἀσιανολόγων τὸ συγκροτηθὲν πρό τινος ἐν Ρώμῃ, ἡ Α. Αὐτοκρατορικὴ καὶ Βασιλικὴ Ὑψηλότης ὁ Ἀρχιδούκος Λουδοβίκος Σαλβατώρ τῆς Αὐστρίας ὑπέβαλε μελέτην γάλωσισολογικήν, περιέχουσαν τὰς λέξεις ἀραβικῆς καταγωγῆς σωζόμενάς εἰς τὰς Βαλεαρίδας νήσους, ὑπὸ τὸν τίτλον: *Voci di origine Araba nella lingua delle Baleari.* Ἡ ἀξιόλογος αὕτη μελέτη, ἵταλιστι γεγραμμένη, ἐδήμοσιευθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ συλλόγου καὶ εἰς ἴδιαίτερον τεῦχος κατ' αὐτάς. Πρὶν ἡ δώσωμεν ἰδέαν τινὰ εἰς τοὺς ἀναγνώτας τῶν Παναθηναίων περὶ τοῦ ἔργου τούτου, νομίζομεν καλὸν νὰ παρουσιάσωμεν τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλότητα, η̄τις συνεδέθη μετὰ τῆς Ἐλλάδος, ἀφοῦ μέχρι τούδε, μεταξὺ τῶν πολλῶν ἔργων του, τέσσαρα αφορῶσι τὴν ἡμετέρων χώραν. Τῷ 1873 ἐδήμοσιευσε τὴν *Λευκωσίαν πρωτεύουσαν* τῆς Κύπρου, τῷ 1875 τὴν Καϊμένην, τῷ 1876 τὸν Κόλπον τῆς Κορδίνου καὶ τῷ 1889 τοὺς Παξοὺς καὶ Ἀντιπάξους. Τώρα δὲ καταγίνεται εἰς τὴν συγγραφὴν νέου ἔργου του περὶ Ζακύνθου.

Τίτλοι της ιστορίας της αρχαίας Ελλάδας που περιλαμβάνουν την περί Σακανάκη.

Η Α. Υ. ἄγει τὸ πεντακόστον τέταρτον τῆς ἡλικίας του ἔτος, καὶ εἶνε υἱὸς τοῦ ἐλευθερόφρονος Λεοπόλδου Β' τῆς Τοσκάνης, γνωρίζει σχεδὸν δλας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ τινὰς ἀνατολικάς. Γνωρίζει δὲ καὶ τὴν νεοελληνικὴν τόσον, ὥστε ἐννοεῖ, ἀναγνώσκει καὶ ὄμιλει. Μετὰ ζήλου ἀσχολεῖται εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ εἶνε ἀριστος καλλιτέχνης. Διαπανδημένως «Nixe» ἀνὰ τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ταξιδεύει incognito ὑπὸ τὸ σύνομα τοῦ κόμητος de Neudorf. Εἶναι στρατιωτικὸς συνάρματος καὶ ναυτικός, ὁ Ἰδιος δὲ εἶναι ὁ κυβερνήτης καὶ ὁ πλοιαρχὸς τῆς θαλαμηγοῦ του. Πολλὰ συνέγραψε καὶ ἔξεδωσε πολυτελέστατα μὲν λαμπρὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας ὁ Ἰδιος κάμνει. Ὁλα τὰ ἔργα του εἶναι γραμμένα γερμανιστικά. Σπανίως γράφει εἰς ἄλλην γλώσσαν, ἐν ᾧ πλειστας ὄμιλει καὶ γράφει. Εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκατομμυριούχων, οἵτινες ἐνόνταν τὸν βίον. Διαπανδημένος, καὶ τὰ πολύτιμα ἔργα εἶνε ὀφέλιμος ἀμόδιος πλουτίζει καὶ τὴν γερμανικὴν γραμματολογίαν. Ήξεταζόμενος ὡς ἀνθρώπος, εἶνε ἐπίστος σπάνιος. Εὔγενες τοὺς τρόπους, συμπαθής, ἀγαθόφρων, ἐλέμχων, ἀφελής, ἀπλούς, εὐπροσθήγορος καὶ προσηγήνης προσφερόμενος πρὸς πάντας. Μετ' ἀπειρογάπτου εύγενειας δίδει τὸ χεῖρι του καὶ πρὸς τὸν πενέστατον τῶν ἀνθρώπων. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἶνε ζωηρότατος, χαρέις, εὔθυμος, ὄμιλητικώτατος. Ἡ ὄμιλια αὐτοῦ εὐχάριστος, μεστὴ ἐπεισοδίων, ἀνεκδότων καὶ, τούτο, διότι πολλὰς χώρας εἶδε, πολλοὺς ἀνθρώπους ἐγνώρισε, πλειστα ἐμελέτησε. Εἶνε φιλοκονώτατος. Ἡλθεν εἰς τὴν Ζά-

κανύθον τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον καὶ ἔμεινεν ἐπὶ ἐπτά περίπου μῆνας. Καθ' ἑκάστην εἰργάζετο, μὴ ἔξαιρουμένων τῶν ἑορτῶν. Ὅτος ὁπαδὸς τοῦ Ἀγίου Αὐγουστίνου εἰπόντος ὅτι : δ ἐργαζόμενος προσευχεται. Ἐγείρεται τὸ πρῶι εἰς τὰς τρεῖς, μελετᾷ, εἰς τὰς ἐπτὰ πίνει τὴν σοκολάταν—οὐδέποτε πίνει καφὲ—εἰς τὰς ὄκτω εἰς τὴν ἑκατήσιαν, ἔπειτα μελέτη εἰς τὴν ἑξάκην ἡ εἰς τὴν πολὺν. Εἰς τὰς ἑνδεκα τὸ πρόγευμα, ἔπειτα ἀμέσως ἐργασίαν, εἰς τὰς ἐπτὰ τὸ γεύμα καὶ εἰς τὰς ἑννέα εἰς τὸ κρεβῆται. Λιτός εἰς τὸ φαγητόν, ἀτημελῆς τὴν ἐνδυμασίαν. Οὐδέποτε πίνει οἶνον, οὐδὲ οίνοπνεύματα.

Τὴν Ζάκυνθον ὅλην ἡρεύνησε. Παντοῦ ἐπῆγεν. Εἶδε καὶ ἐμελέτησε τὰ βουνά, τὰς πεδιάδας, τὰ σπήλαια, τὰς ἐκκλησίας. Ἐμελέτησε τὰ ἥμηρα, τὰ ἔθιμα. Εἰκονογράφησε πλήθος τοπίων καὶ ὅ,τι ἀλλο ἐνόμιζε χρήσιμον διὰ τὸ βιβλίον του. Σημειώτεον ὅτι τὰς περιγραφάς του, διὰ νὰ εἶναι φυσικώτεραι, τὰς κάμνει ἐπὶ τόπου. Πολλάκις μού ἔλεγεν: ὅταν περιγράψῃ τις εἰς τὸ γραφεῖον του, πάντοτε προσθέτει ἡ ἀφαιρετή κάτι. Ἡ Αὔτοῦ Ψυχλότης ἄφησεν ἐποχὴν εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἐγένετο δημοτικώτατος, ίδια εἰς τὴν ἑσσοχήν. Εἰσέτι πολλοὶ μὲ ἐρωτώσι: τί γίνεται δ δοῦκάς μας; εἴνε καλά; Ἄν καὶ αἰφνιδίως ἀνεγώρησεν, ἀπὸ στόματος εἰς στόμα διεδόθη ὅτι ήτοι μάζετο γὰ ἀναχωρήσῃ καὶ πλῆθος λαοῦ ἔτρεξεν εἰς τὸν λιμενοθραχίονα να τὸν ἀποχαιρετίσῃ καὶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἱ πυροβολισμοὶ πρὸς τιμὴν του ἀντήχουν εἰς τὸν ἀέρα.

Τώρα δπου ο ἀναγγώστης γνωρίζει τὸ ὑψηλὸν πρόσωπον, ἃς εἰπωμέν τι περὶ τοῦ τελευταίου ἔργου του.

‘Η Α. Γ. συνέλεξε τὰς λέξεις, ὡς εἰπομεν, ἀραικῆς καταγωγῆς, καὶ ἀλφαβητικῶς τὰς ἔξειθεσ, προσθέτων τὰς ἀραβικὰς λέξεις καὶ τὰς δεούσας παρατηρήσεις. Τὰς λέξεις τὰς συνέλεγεν ἅμα τὰς ἥκουε καὶ τὰς δημοσιεύει ὡς δοκίμιον. Σημειωτέον διτὶ ἡ Α. Ὡψήλοτης ἐμέλετησεν ἐμβριθῶς τὰς Βαλεαρίδας νήσους καὶ ἐδημοσίευσε πολυτιμότατον σύγχραμμα, τὸ ἀριστούργημα αὐτοῦ, λαμπρότατα εἰκονογραφημένον. Τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου βραβεύθεντος, ἔκαμε καὶ ἐπιτομὴν εἰς δύο τόμους. Ἐν εἰδεῖ εἰσαγωγῆς τοῦ γλωσσαρίου τούτου ἀφηγεῖται τὴν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατοχὴν τῶν Βαλεαρίδων νήσων. Μεταξὺ τῶν Βαρβάρων, οἵτινες κατείχον τὰς νήσους, συγχατελέγοντο καὶ οἱ Ἀραβεῖς. Οἱ Ἰάκωβος. Α’ βασιλεὺς τῆς Ἀραγώνως, τῷ 1229, μετέβη, δύως κατακτῆσα τὰς νήσους. Παρὰ τοῖς Ἀραψίν ὑπῆρξε προφετεία, διτὶ ἀνθρώπως μὲ μακρινοὺς βραχίονας ὃς τοὺς ἐκυρίευεν. Γραῖτις τις αἰχμάλωτος, ἴδουσα τὸν βασιλέα Ἰάκωβον, μὲ μακρινοὺς βραχίονας ἐφώνησε: «Ἐένε πεπρωμένον, η Μαϊλόρκα εἴνε ίδιη σου». Οὐχ ἦττον ἐγένετο μάχη πεισματῶδης. ‘Η 31 ὁκτωβρίου ὑπῆρξεν αἱματηρά. Εἶκοσι χιλιάδες ἔπεσαν νεκροί. Οἱ μείναντες Ἀραβεῖς ἐφύγαν ἢ ἐκρύβησαν. Οἱ πλούσιοι ἐγκατέλιψαν τὰς νήσους, ἀλλ’ οἱ πτωχοὶ ἐμειναν καὶ ἀνευθύθησαν μετὰ τῶν χριστιανῶν κατακτητῶν. Οἱ αἰχμάλωτοι δυστυχεῖς ἀραβεῖς ἥσαν πλέον πολιτισμένοι τῶν κατακτητῶν καὶ οὕτως εὑροῦν ἐργασίαν καὶ ἂν ἐμενον εἰς τὰς ἔξοχας. Κατ’ ὀλίγον εἰς τὸν νικητὴν διέδοσαν τὸν ἐποπλιτισμόν των. ‘Αν καὶ ἐγένοντο χριστιανοί, δύμως ἐμενον ‘Αραβεῖς, διέδοσαν καὶ τὰς τέχνας των καὶ οὕτω μνημεῖα καὶ γλώσσα μαρτυροῦσι την καταγωγὴν των. Τὰς νήσους ταύτας πρὸ τῶν βαρβάρων κατείχον οἱ ‘Ρωμαῖοι καὶ πρὸ

τούτων ἡσαν ἀποικία τῶν Ρόδων. Ἐκαλοῦντο αἱ μὲν Μαλλόρκα καὶ Μινόρκα Γυμνησίαι, αἱ δὲ Ἰβίκα, Φορ- μεντέρα καὶ Καθρέρα Πιτουνοσσαί.

Λόγου πειρεγείας ἀναφέρομεν ὅτι τινὰς λέξεις ἀραικῆς καταγωγῆς τῶν Βαλεαρίδων νήσων τὰς ἔχομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τινὰ μέρη· ἐννοεῖται ὅτι τὰς παρελάθαμεν ἀπὸ τοὺς Φράγκους καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοὺς Ἀραβαῖς· Λ. χ. αἱ λέξεις: *τετούνα* (τελωνεῖον) μπαγατέλα (μικρὸ καὶ εὐτελὲς πρᾶγμα) μιτσόφε (πλουσιοπάροχα), καράφα, καριάρι, λεμόνι, μαγαζί, γιακέτα, ζεκάμι, ζακέτα, τάρα, ταρίφα, ταμποῦρο (τύμπανον) κάμφορα, γουταπέρχα, μονοσουλίνα, περούκα. Καὶ οἱ Ἀραβεῖς τὸ φᾶς, τὸ φανάρι λέγουσι φανάρ. Ἐπλίζομεν ὅτι οἱ ἀναγνώσται τῶν Παναδηραίων θὰ ἀναγνώσωσι πρῶτα ἀπὸ δόλους ἀποσπάσματα τοῦ περὶ Ζακύνθου ἔργου τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος ἐν μεταφράσει.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ τῆς Ιησοῦ Αὐγούστου τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν Παρισίων», ὁ Ἀνδρέας Ριβοάρ δημοσιεύει μελέτην περὶ τοῦ ἀποθανόντος ποιητοῦ Ἀλέρετου Σαμαίν. Κατὰ τὸν Ριβοάρ, ὁ Σαμαίν διδασκάλους εἶχε τὸν Μπωδελαῖρ καὶ τὸν Βερλαίν, ὑποστάς πρότερον τὴν γονητείαν τῶν Βαρβάρων ποιημάτων τοῦ Δεκάνου δὲ Λιλ. Ἀλλὰ βραδύτερον ἔξεδηλωθή ἡ πρωτοτυπία του. Τὴν πρωτοτυπίαν του ταύτην γκραφτηρίζει ὡς ἔζης: «Μέχρις ὑπερβολῆς εὐάισθησθος εἰς τὴν χαράν καὶ εἰς τὴν λύπην, ἐφαντεῖτο δὲ τὴν ἔζησεν τὴν μόνον τὴν ιδίαν του ζωῆν ἀλλὰ καὶ τὴν ζωῆν τῶν ἄλλων, τῶν ἀπλῶν καὶ τῶν μᾶλλον πολυπλόκων. Εἰς τὸν ἀκριβῆ καὶ ἐνίστα μᾶλιστα περίτεχνον στίχον του διήρχοντο καὶ τὰ ἐλάχιστα ρίγη τῶν ἐκλιψεών, τῶν ἐκστάσεων καὶ τῆς ἡδυπαθείας του.

«Διότι πρὸ πάντων ὑπῆρχεν ἡδύπαθης. Τὰ πάντα ἀπήλαυσεν εἰς τὴν ζωήν, τοὺς ἔχους, τὰ χρώματα καὶ τὰς γραμμάς, ἀλλὰ τ' ἀπήλαυσεν εὐγενῶς, καὶ εἰς τὰς λεπτοτάτας ἀρμονίας των. Ὡγάπησε τὸν ἔρωτα ὡς καλλιτεχνης, περιβάλλων πάντοτε τὴν ευτυχίαν ἢ τὰς θλιψίες του μὲ σκηνογραφίαν πολυτελῆ ἢ θελκτικήν: ἔνα κῆπον, τὴν σελήνην ἀνάμεσα εἰς τὰ δένδρα, ἀνθη εἰς λεπτοτρῆχαλα δοχεῖα, ὅποθεν κλίνουν καὶ καταπίπουν εἰς τὸ ἄκρον μακρόν καυλῶν· ὁδᾶ φυλλορροοῦντα, κλαδὸν ιάσμου φρίσοντα καὶ ὑγρὸν ἀκόμη. Καὶ πάντοτε εἰς τὴν πραγματικότητα προσθέτει ὀλίγον ὄνειρον ὃ ποιητῆς διὰ νά καταστῇ αὕτη θελκτικωτέρα: φαντάζεται, ἀκούει μακρόθεν μελῳδίας κατεργομένας εἰς τὸ ὄδωρο».

Ο ΓΑΛΛΟΣ ΚΡΙΤΙΚΟΣ Ἐδμόνδος Λεπελλετιέ, ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἀναμνηστικῆς τινος τελετῆς πρὸς μνήμην τῆς Γεωργίας Σάνδης, ἔρωτῷ ἢν ἡ συγγραφεὺς τῆς «Λελίας» τὴν φήμην τῆς ὄφειλει μᾶλλον εἰς

Ο Ριζούρ συσχετίζει την πόλησιν του Σαμαρίν πρὸς τὴν μουσικὴν του Σχολῆμαν. Καὶ εἰς αὐτὴν ῥῦθμοι ἀσφαλεῖς ἐμβάλλουν εἰς μελαχγολίαν, ταλαν- τεύονται μὲν ἰδιότροπον χάριν, ἀποκαλύπτουν ἀπὸ ἀφετηρίας αἰσθητῆς τὸ ἄπειρον καὶ ἔξαφανίζουνται ἡρέμα, θιλίουν καὶ παρηγοροῦν, ἀνεμίζουν ὡς μα- κροὶ φοίνικες κεχλιμένοι ἐπὶ τῶν πυρετῶν μας, εἰς ἀερά δροσερὸν καὶ εὐώδη.

Μετά τὸ ἄρθρον τούτῳ ἡ «Ἐπιθεώρησις τῶν Παρισίων» δημοσιεύει ἐν ἀνέκdotον δραμάτιον τοῦ Σαμαίν: τὸν Πολύφημον.

Ο δυσειδής Κύκλωψ ἀγαπᾷ τὴν Γαλάτειαν, ἡτις προτιμᾶ ἔνα νεαρὸν καὶ ὥραιον βοσκόν. Συλλαμβάνει αὐτοὺς ἀνταλλάσσοντας ἐρωτικούς λόγους καὶ θωπείας, ἀνθίσταται εἰς τὸν πειρασμὸν διπλοῦ φόνου, ἔξορύττει θερόντας τὸν πατέρα της, τὸν Αἴανθον, τὸν μηρόν. Θέληγητρον διατηροῦσι μόνον τάγροτκά της μυθιστορήματα ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ οἱ χωρικοὶ τῆς Σάνδης εἰνε μετημφιεσμένοι, καὶ τὸ ἀλεύρι τῶν μυλωθρῶν της ὁμοιάζει μὲ πονθρόαν.

τοὺς ὀφθαλμούς του, ὅδηγεῖται πρὸς τὴν ἀποκοιμηθεῖσαν Γαλάτειαν, ἀναπνέει τὴν ἀναπνοήν της, ἐπειδὴ δὲ αὔτη καὶ εἰς τὸν ὑπὸν τῆς προσκαλεῖ τὸν ἔραστήν της, ὁ Πολύφημος ζητεῖ ἀπὸ τὸν μικρὸν Λύκαν νὰ τὸν ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν θάλασσαν, διὰ ν' αποθάνη, . .

ΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ τὰ ἀπεικονίζοντα τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ίδιως δὲ τὰ περιγράφοντα τὴν λανθάνουσαν ἢ φανερὰν πάλην μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ πνεύματος καὶ τοῦ νέου, μεταξὺ ενὸς κόσμου χρηματιζομένου καὶ ἐνὸς νέου ἀνατέλλοντος βλαστάνουσιν ἀφθόνως, πλὴν δὲ τῶν "Ἀγγλῶν καὶ Ἀμερικανῶν, καὶ Πολωνῶν καὶ Σουηδοί, καὶ Γερμανοῖ καὶ Γάλλοι συνέγραψαν τοιαύταν." Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀπεικόνισις τῶν χρόνων ἑκείνων χρωματίζεται ἀναλόγως τῶν φιλοσοφικῶν, θρησκευτικῶν, ἢ κοινωνικῶν πεποιθήσεων τοῦ συγγραφέως, καὶ ἡ στοργὴ διευθύνεται ὅτε μὲν πρὸς τὸν ἀρχαῖον κόσμον, τὸν φεύγοντα, ἄλλοτε δὲ πρὸς τὸν νέον, τὸν ἔρχομενον. Τοιοῦτο φιλοσοφικοῖςτορικὸν μυθιστόρημα εἶνε ὁ Γαμαλαῖης, ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἰησοῦν, τοῦ Ἀνδρέα Ἰθελ. Τὸ ἔργον εἶνε δύσμενὲς πρὸς τὸν Χριστὸν ὡς Θεόν, ἀλλ᾽ ἔξαιρει τὴν σαγηνεύουσαν αὐτὸν γοητείαν ὡς ἀνθρώπου. Περιέχει δραίας σελίδας τῶν πολεμικῶν ήθῶν τῆς Τερουσαλήμ. Τὸ κύριον πρόσωπον τοῦ μυθιστορήματος, ὁ γηραιός ἔλλην, ὁ ἄλλοτε ιερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, παρηγορεῖ τὸν Ἰησοῦν μέχρι τοῦ θανάτου του, καὶ οἱ δύο δὲ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο κόσμων ἀποθνήσκουν εἰς τὸ βάθος ἄκρας μονώσεως.

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Αδόλφος Μπριστών ἀνεκάλυψεν ἀνεκδότους στίχους τοῦ Βίκτωρος Οὐγγώ. Ἐρευνῶν εἰς ἐν παλαιοπωλεῖον εὑρεν ἐν φύλλον τῆς « Βιβλημερίδος τοῦ Συρουοῦ » τοῦ 1828, τὸ όποιον ἐδημοσίευε μετ' ἐπαίνων ἐν ποίημα τοῦ Οὐγγώ τοῦτο ἐνεπενέσθη ὁ ποιητής ἀπὸ τὰ « Γεωργικὰ » τοῦ Βιργιλίου, ἐπὶ τῶν θρανίων τοῦ Λυκείου δεκαπεντατέτης, εἶναι δὲ περιγραφικὸν ἔνθυμυτίζον τὸν Ἀνδρέαν Σενείς ἡ τὸν Δελλί θεωρεῖται δὲ ἀνώτερον τῶν 'Φδῶν τοῦ μεγάλου ποιητοῦ καὶ κοίνεται ἄξιον γὰρ συμπειληθῆ εἰς τὰ ἔοντα.

Ο ΓΑΛΛΟΣ ΚΡΙΤΙΚΟΣ 'Εδμόνδος Λεπελλετιέ,

έπ' εύκαιριά ἀναμνηστικῆς τινος τελετῆς πρὸς μνήμην τῆς Γεωργίας Σάνδης, ἔρωτῷ ἀνὴρ συγγραφεὺς τῆς «Λελίας» τὴν φήμην της ὁφείλει μᾶλλον εἰς τοὺς ἔρωτάς της ἢ εἰς τὰ ἔργα της. Τὰ μυθιστορήματά της, λέγει, δὲν ἀναγνώσκονται πλέον· παρεγγράφησαν, ὅπως καὶ οἱ ἔρασται, οἵτινες τὰ ἐνέπνευσαν, οἱ Σανδὼν καὶ οἱ Πιέρ Λερού. Εἰς τὴν ὀλεθρίαν επίδρασιν του Λερού καὶ τῶν ἄλλων κοινωνιστῶν του 1848 ὁφείλεται: ὅλον αὐτὸν τὸ σύμφυρμα τῶν κοινωνικῶν μυθιστορημάτων τῶν ἔχοντων φιλοσοφικὰς ἀξιώσεις. Αἱ ρομαντικαὶ διηγήσεις τῆς πρωτῆς περιόδου, αἱ κραυγαὶ τῆς ἐπειναστάσεως, ἡ ἐπικλητικὸς εἰς τὰ ἄπλα τοῦ πάθους, ἔνεκα τῆς ὑπερβολῆς των καὶ τοῦ ὄρμπου των εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναγνωσθοῦν σήμερον. Θέληγτρον διατηροῦσι μόνον τάγροτικά της μυθιστορήματα: ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ οἱ χωρικοὶ τῆς Σάνδης εἶνε μετημφιεσμένοι, καὶ τὸ ἀλεύρι τῶν μυλωρῶν της ὅμοιαζει μὲ πονόδραγ.

Η ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ τοῦ Πώλου δὲ Κώκη, ἀνήγειρε χαλ-
κοῦν ἀνδριάντα εἰς τὸν ἔλαφρὸν καὶ εὔθυμον
μυθιστοριογράφον, ὅστις ἐκίνησεν εἰς φαιδρότητα
γενεὰς ὀλοκλήρους, ὃ δὲ γαλλικὸς τύπος εἶνε πλήρης
ἀγεκδότων σγετικῶν πρὸς αὐτόν.

Φαίνεται ὅτι ἡτο αὐταρχικός, στρυφνός, ἀλλ' ἐντιμότατος. Εἶχε συμβληθῆ μὲν ἔνα ἔκδότην νὰ τῷ παρέχῃ ἔς μυθιστορήματα τὸ ἔτος ἀντὶ 8,000 δραχ. τὸ ἔτος. Οἱ Πώλι δὲ Κῶκ ἐτήρησε τὸν λόγον του. Ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη ἐλάμβανε μόνον τὸ συμφωνηθὲν ποσόν, ἐνῶ οἱ ἔκδόται του ἐπλούτουν.

‘Η δημιουργική του φαντασία δὲν ήτο ισχυρά.
‘Ηναγκασμένος νὰ παράγῃ ἐπανελάμβανε τὸ αὐτὸ^ν
μυθιστόρημα μὲ ἄλλα πρόσωπα· ὁ εἰσδηματίας, ὁ
φοιτητής, ἡ γριζέτα, ὁ προγάστωρ τοκιστής ἐπανέρ-
χονται εἰς τὰ ἔργα του. Τὸ ύφος του εἶνε ἐντελώς
χαλαρὸν καὶ ἀτημέλητον. ‘Ο Πώλης δὲ Κώκης ἔγραψε
καὶ δύο συλλογὰς ποιημάτων, σπανίας σήμερον, τὰ
ἔμετρα Διηγήματα καὶ τὰς Φυσαλίδας τοῦ σάπωνος.

Ο ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΣ ΒΑΑΡ, είς τῶν εὐφυεστέρων, τῶν πρωτοτύπωτέρων καὶ νεωτεριστικωτέρων χρονογράφων, τῶν γραφόντων εἰς γερμανικήν γλώσσαν, εἰς τὸ τελευταῖον βιβλίον του *Μόρφωσις* (*Bildung*), περὶ τοῦ ὅποιου ἔγεινε λόγος καὶ ἐκτὸς τῆς Αὐστρίας, γράφει περὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσης: «*Ημεῖς οἱ αὐστριακοί, λέγει, κατὰ τύχην γράφομεν εἰς τὴν γερμανικήν γλώσσαν.*» Έχομεν ἀλλὰ νεῦρα, ἀλλας αἰσθήσεις καὶ πνεῦμα διλαφορον τοῦ τῶν Γερμανῶν. Οἱ Γερμανοί οἰτινες ζῶνται μεταξύ μας δὲν θέλουν νὰ λέγωνται Αὐστριακοί, οὐδὲ οἱ Αὐστριακοί νὰ λέγωνται Γερμανοί. Οἱ Αὐστριακοί θέλουν νὰ διατηρήσουν καλὰς σχέσεις μὲ τὴν γερμανικήν φιλολογίαν, εἰς τὴν ὥποιαν ὄφελουν πολλά, διποτες καὶ μὲ τὴν γαλλικήν καὶ τὴν ιταλικήν, ἀλλὰ δὲν ἀποκρύπτουν δι τοῦ ή γερμανική φιλολογία εἶνε ζένη φιλολογία δὲν θα ειρύουν ποτὲ εἰς αὐτὴν τὸ τελευταῖον μυστικὸν τῆς ἀτάξεως τῶν πάζιστων τῆς ιδιοτυπίας των».

της υπαρξεως των το αριστον της ιοιοφυιας των». Ης ήτοι έπομενον, οι λόγοι οι οποίοι εξήγγειραν τὰ νεῦρα τῶν ὀπώδειν τοῦ παγγεμανισμοῦ, καὶ ὁ Βάρη ὑπέστη πολὺ σφραδοὰς ἐπιθέσεις.

ΕΙΣ ΘΑΥΜΑΣΤΗΣ τοῦ Μοντεσκίου συνέλεξε μετὰ
θρησκευτικῆς εὐλαβείας καὶ ἐδημοσίευσε πολλάς
χειρογράφους σημειώσεις τοῦ διασήμου συγγραφέως
τῶν «Περισκιῶν ἐπιστολῶν». Πολλαὶ τῶν σκέψεων
τούτων διακρίνονται διὰ τὴν ὁξύτητα τῆς παρατηρή-
σεως καὶ τὴν ἀγχίνοιαν τῆς διατυπώσεως. Ἰδοὺ δύο
ἐξ αὐτῶν: «Τὸ πνεῦμα τῆς συνδιαλέξεως εἶνε ιδιαίτε-
ρον πνεῦμα, τὸ ὅποιον συνίσταται εἰς βραχεῖς συλλο-
γισμούς καὶ παραλογισμούς. — Ἐφ' ὅσον ἀπαιτοῦμεν
περισσότερα ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς, ἀπαιτοῦμεν διεγώ-
τερα ἀπὸ τοὺς κοιτικούς».

ΩΣ ΓΝΩΣΤΟΝ ὁ Ἐδυμόνδος Δε' Ἀμίτσης ὁ ὄλλοτε ἀξιωματικὸς καὶ ὑπέρμαχος τῆς στρατοκρατίας, ὁ ἄκρως συντροφικός, ἔγινεν ἀπό τίνος ἐθνουστώδης ὑπέρμαχος τῶν κοινωνιστικῶν ἰδαικῶν. Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀπορίαν περὶ τῆς ριζικῆς ταύτης μεταβολῆς, εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις, τοῦ γνωστοτάτου καὶ παρ' ἡμῖν¹ Ἰταλοῦ συγγραφέως τῆς Κων-

Γράμματα — Τέχνη — Ἐπιστήμη

οι μονάρχαι ἐπεζήτουν ἥδη νὰ συνάπτουν πολιτικούν γάμους· ἐπειτα τὸν ἑτοιοθέτησε γονυπετὴ, ἐν ἔκστασει, πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ἐπαίτιδος, τὴν ὅποιαν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τοῦ θρόνου του· ἡ ὥραια ἐπώδυνος ὅψις τῆς ἀτυχοῦς κόρης ἐκφράζει τὰς μαχράς της ὅδύνας, αἱ ὅποιαι τὴν κατέστησαν ἴσως ἀνίκανον ν' ἀπολαυστὴν ὑπεράγαν βραδέων ἐπελθοῦσαν εὐτυχίαν· οἱ ὁρθαλμοὶ τῆς, ἐν τοῖς ὅποιοις αἰωρεῖται ἐπιμόνως ἡ ἄγωνία, φαίνονται λέγοντες διτὶ μοιλιές ἐννοεῖ, ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἔκστασιν τοῦ βασιλικοῦ λάτρου, ὁ ὅποιος μένει γονοκλινῆς πρὸ αὐτῆς. Καὶ τὸ ὅλον ἔργον ἀποτυγέει οὕτως ἄδηλον ποίαν βαθεῖαν αἰσθησιν μελαγχολίας μαλακωτάτης, φιλτρου κατανυκτικοῦ, ἔρωτος δειλοῦ καὶ ἡττημένου· εἶνε ἐκ τῶν πρώτων ἀτινα παρέσχον εἰς τὸν Burne-Jones ἐπιτυχίαν ἀναμψισθήτητον· παραμένει δὲ ἐν ἐκ τῶν ὥραιοτάτων του.

Ούτως ώστε ό βασιλεὺς Κορφετούα είνε ἀθάνατος.
"Η εἰρηνική του δόξα καθιερώθη ὑπὸ τῆς τέγχης καὶ
τῆς ποιήσεως, — τοῦθ' ὅπερ ἀντισταθμίζει, φρονῶ,
πληρέστατα τὴν σιωπὴν τῆς Ἰστορίας. Οἱ ἀδέβαιοις
θρυλός του παρορμῷ εἰς ῥέμβην πνεύματα εὐμενή, τὰ
ὅποια θὰ ἦθελον νὰ τὸ γνωρίσουν καλλίτερα. "Ισως
δὲν θὰ ἔκερδιζαν τίποτε; "Ισως ἡ μνηστεία του ἦτο
ἡ μόνη θελκτική πρᾶξις τῆς βασιλείας του καὶ τοῦ
βίου του, ὁ ὄποιος ἐγένετο πάλιν ἔπειτα ὅ, τι ἤδυνατο
νὰ είνε ό βίος ἡγεμόνων τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀγωνι-
ζομένου ἀκαταπαύστως κατὰ παντοιδῶν ἐπιδρομέων,
νικῶντος ἐναλλάξ καὶ ἡττωμένου, θνήσκοντος συνή-
θως θάνατον βίαιον. Ούτως ἔζησαν οἱ πλεῖστοι τῶν
συγγρόνων του, τοὺς ὅποιους οὐδεὶς ἐνθυμεῖται, πρᾶγμα
τὸ ὄποιον οὐδένα ζημιοῦ. Ούτως ἔζησεν Ἰσως καὶ αὐτὸς
οὗτος, ὅταν ἔπαιυσε πλέον ἡ ἐρωτικὴ του ἔκστασις,
ἥτις καὶ μόνη μᾶς κάμνει νὰ ἐνδιαφερῷμεθα ἀκόμη
ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν εἰδικός τις ἴστορικός, σοφώτα-
τός τις ἀρχαιοδίφης ἔχῃ ἀκριβεστέρας πληροφορίας ὅσον
ἀφορᾷ τὸν βίον αὐτοῦ, τὸν παραχαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀνα-
κοινωθῇ τὰς πληροφορίας του! "Εγειραι ἀνάγκην
βασιότητος ποιήσις ἀφοῦ εἰς βασιλεὺς ἐπράξει τι
πλέον καὶ κάλλιον ἡ νὰ νυμφευθῇ ποιμενὶδα νυμφευ-
θεὶς μίαν ἐπαίτιδα, ὃς ἀποφύγωμεν ἐπιμόνως νὰ ἐμ-
βαθύνωμεν πλειότερον ἡ ἃς μὴ ἐπιζητήσωμεν νὰ
ἔξαριθώσωμεν τὴν ἴστορίαν του.

BOUEQUINIANA. Ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ-
τον συγγράμματος τοῦ B. H. Gaußeron, τὸ
ὅποιον φέρει καὶ τὸν ὑπότιτλον «Σημειώσεις βιβλιο-
λόγου», καὶ τὸ ὅποιον εἶναι συλλογὴ τῶν περιεργοτέ-
ρων καὶ χαρακτηριστικωτέρων γνωμῶν καὶ ἀνεκδό-
των, ἀτίαν ἀφορώστι τὰ βιβλία, παραθέτομεν σκέ-
ψεις τινὰς φιλοσόφων καὶ μεθυγράφων περὶ τοῦ πρὸς
τὰ βιβλία ἔρωτος καὶ τῆς σωτηρίου ἐπιδράσεως, τὴν
ὅποιαν ταῦτα ἀσκοῦσι.

«Ἐξαιρέσει τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου, οὐδὲν θαυ-
μαστότερον τοῦ βιβλίου. Εἶνε μήνυμα πεμπόμενον
πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοὺς νεκρούς, ἀπὸ ἀνθρώπωντα δητα-
τὰ ὅποια οὐδέποτε εἴδομεν, τὰ ὅποια ἔζησαν ἵσως
χιλιάδες λεύγας μακράν μας καὶ τὰ ὅποια ἐν τού-
τοις εἰς τὰ μικρὰ ἔκεινα φύλλα τοῦ χάρτου μᾶς
δημιουργήν, μᾶς τέρπουν, μᾶς τρομάζουν, μᾶς διδάσκουν,
μᾶς ἐνισχύουν ἥθικώς, μᾶς ἀνοίγουν τὴν καρδίαν
των ὡς πρὸς ἀδελφούς».

«Ο διερχόμενος μέγα μέρος του χρόνου του ἐν μέσῳ τῶν ἀφθόνων πόρων μᾶς βιβλιοθήκης, καὶ ὁ ὅποιος δὲν ποθεῖ νὰ τὴν αὐξήσῃ ἔστω καὶ διὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς καταλόγου, θὰ είνει πράγματι ἀναισθητος ὡς δύγκος μολυβδου. Θὰ είνει νωθρὸς ὡς τὸ ζῶον τὸ ἐπικαλούμενον ὄχνηρόν, τὸ ὅποιον ἀπώλετο ἐπὶ τοῦ δένδρου ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἀνερριγήθη, ἀφοῦ ἔξηγνηλησε πάντα τὰ φύλα αὐτοῦ».

ISAAC DISRAELI

«Οι ἀγοράζοντες βιβλία μόνον και μόνον διότι ἔξεδόθησαν ἀπὸ διάσημον ἐκδότην, καθὼς πράττουν μερικοὶ οἱ ὄποιοι δὲν τὰ χρησιμοποιοῦν, ὅμοιαζουν ἔκεινον, ὁ ὄποιος θὰ ἡγόραζεν ἐνδύματα μὴ ἐφαρμόζομενα εἰς τὸ σώμα του, μόνον και μόνον διότι κατεσκευάσθησαν ἀπὸ διάσημον βάπτην».

POPE

«Δός μοι, Θεέ μου, ἔλεγε τις ἀπὸ τοὺς παλαιούς,
οἵκον πλήρη βιβλίων καὶ κῆπον πλήρη ἀνθέων. Θέ-
λετε ἐν πρότυπον πάσης ἀνθρωπίνης ἀθλιότητος;
Προσβλέψατε τὸν δυστυχῆ, ὁ ὅποιος πωλεῖ τὰ βιβλία
του. Bibliothecam vendit!»

JULES JANIN

«Ο συλλέκτης βιβλίων πρέπει, κατά τὴν ιδέαν τὴν ὅποιαν ἔγὼ ἔχω περὶ αὐτοῦ, νὰ ἔχῃ τὰ ἔξης προσόντα. Ἐπιθυμίαν ἀποκτήσεως, ἄνεσιν, πλούτον, νοῦν χριτικὸν καὶ ἐπιμονήν. Τὸ συλλέγειν βιβλία ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ καὶ τὶ τὸ γελοῖον καὶ ἐκκεντρικόν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τέλους εἶνε στοιχεῖον ἀνάζωγονήσεως ἐν κοινωνίᾳ στιγματισμένη διὰ τοσούτων αἰτίων διαφθορᾶς».

GLADSTONE

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ τοῦ Θεάτρου Νεαπόλεως
Α παρεστάθη ἡ ἔμμετρος τραγῳδία «Διδώ» τοῦ
κ. Πολυδίου Δημητρακοπούλου. Περὶ τοῦ ἔργου, τὸ
ὅποιον ἐκρίθη διαφόρως ὑπὸ τοῦ ἡμερησίου τύπου,
Θὰ γράψῃ προσεχῶς ὁ ἐπὶ τῶν θεατρικῶν συνεργά-
της μας μετά τῆς συνήθους του ἀμεροληψίας.

Η «ΚΥΑΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ», τὸ γνωστὸν γαλλικὸν περιοδικόν, εἰς τὸ τεῦχος τῆς 10ης Αύγουστου ἐβρωτάξ τοὺς δραματικοὺς συγγραφεῖς περὶ τῆς «τέλευτῆς» τῶν.

‘Ο Παῦλος Ἐρβιὲ ἀπαντῶ

«Τὸ θέατρον ἐπίστρέψει εἰς εὐτυχῆ ἀπλοποίησιν, καὶ ἡ τραγῳδία ἀπαλλαχθεῖσα τῶν ἐπίσημων τῆς μορφῶν ἀναγεννᾶται, νέα, ἄνευ πέπλου, ἄνευ πομπῆς, λογικευομένη καὶ πεζή. Ἀπέρριψα πᾶν ὅ, τι βλάπτει τὴν ἔγκρατη ἔκθεσιν ἐνὸς γεγονότος, ἀπεμάρχυνα πᾶν εὐάρστον ἐπεισθίον, τὸ ὅπειρον θὰ παρέσυρε τὴν δράσιν ἔκτος τοῦ αὐτητοῦ πλαισίου τῶν λογικῶν ἀναπτύξεων, καὶ τὸ ὅπειρον θὰ διέκοπτε τὴν ἀπαραίτητον ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων. Λοιποί: σκηνογραφικαὶ διακοσμήσεις μόνον αἱ ἀπαραίτητοι, ἀποφυγὴ πάσης «σκηνῆς» ὅπαν δύναται νὰ τὴν ἀντικαταστῇ ἡ διήγησις, παντὸς τεγνητοῦ προσώπου

KINGSLEY

ένσαρκώνοντος μίαν ἐκ τῶν φευδῶν ἔκεινων ἀντιλήψεων, εἰς τὰς ὄποιας εὐχαριστεῖται τὸ κοινόν.

«Ἐπειδὴ φρονῶ ὅτι ἡ νεωτέρα τραγῳδία πρέπει νὰ προσπαθήσῃ νὰ διδάξῃ τὸν θρίαμβον τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἐγκαρπέσσην εἰς τὴν ἀτελῆ ζωήν, διὰ τοῦτο ἀπέφυγα τὰς αὐλαίρετως αἰσιοδόξους λύσεις — τὴν τιμωρίαν τῆς κακίας καὶ τὴν ἀμοιβήν τῆς ἀρετῆς — ἢ τοὺς ἐπικαίρους θανάτους, οἵτινες ἐκβάλλουν τόσον εὐστόχως ἐκ τοῦ μέσου εἰς τὴν τελευταῖαν πρᾶξιν τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες μᾶς γηνώχουν, καὶ παρέχουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν θάνατον τοῦ ἄλλου ὡς λύσιν τῶν προθλημάτων τῆς ζωῆς. Διότι δὲ ὀργώμεθα νὰ κόψωμεν πᾶσαν δυσκολίαν τοῦ καθήκοντος, τοῦ ἔρωτος ἢ τοῦ χρήματος διὰ τῆς πεπαλαιωμένης Φαλίδος τῆς θεατρικῆς Μοίρας, τὸ νεώτερον θέατρον ἐπεκλήθη, — ὡς εἰρωνείᾳ! — θέατρον ἀπαισιόδοξον, αἰσιόδοξον δὲ θέατρον μένει τὸ τῶν προκατόχων μας, τὸ ὅποιον μὲ τὴν Φρού—φρού, τὴν Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίας καὶ ἐν γένει δῆλα τὰ ἔργα τοῦ Δουμᾶς εἶνε ἀπέραντον κοιμητήριον.

«Ἐπειδὴ ἡρνήθην νὰ προσαγάγω εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἀγορὰν φευδῆ ἀντιληφτινήν, διὰ τοῦτο ἀπέρριψα ἀπὸ δῆλα τὰ δράματα μου τοῦ αὐθικρέως συμπαθητικὸν πρόσωπον, τὸ ὅποιον εἰς τὸ θέατρον ἀποτελεῖ τὴν χαρὰν τοῦ κοινοῦ καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου. Ἡθέλησα τύπους μέσης τινῶν ἀνθρωπότητος, ἀνθρώπους πράττοντας, δῆποις δῆλοις μας τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν κατὰ τὰ ὄρμέμφυτά μας, περιοριζόμενα ἀπὸ τὴν ἀγωγήν.

«Τὸ μονοκόμματον πρόσωπον, τὸ δῆλον καλὸν ἢ δῆλον κακόν, μένει ἐν τῷ θεάτρῳ μία τῶν χειρίστων ἀπαιτήσεων τοῦ κοινοῦ. Εἰς τὴν προσπάθειάν μας νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν κλασικὴν τραγῳδίαν ἔχομεν ν' ἀντιπαλαίσωμεν κατά τινων ἀντιστάσεων τοῦ κοινοῦ. Εἶνε πράγματι δύσκολον νὰ ἐγκλιματίσωμεν εἰς τὸ θέατρον τὴν τραγῳδίαν, δῆλασθε τὸ δρᾶμα ἔνεκκωμακῶν στοιχείων. Ἀλλοτε τὸ θέατρον ἔζη ἐξ ὀλίγων ἐπιλέκτων· οἱ συγγραφεῖς εἰργάζοντο διὰ κοινὸν εὔπατριδῶν ἢ πλουσίων οἱ δῆποιοι ἥροιντο νὰ ζητήσουν εἰς τὸ θέατρον φιλολογικὴν τερψίν. Σήμερον ἔνεκκα τῶν μεγάλων δαπανῶν εἰς τὰς ὄποιας ὑποδάλλεται δι' ἐνοίκια, διὰ τοὺς καλλιτέχνας, τὴν σκηνοθεσίαν, ἔχει ἀνάγκην κοινοῦ ἀνανεουμένου καὶ πολυπληθοῦς. Τὸ κοινὸν τοῦτο ζητεῖ φυχαγωγίαν εἰς τὸ θέατρον. 'Ο 'Ωζιέ καὶ ὁ Δουμᾶς ἐκ συγκαταθάσεως πρὸς αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς δῆλα τὰ δράματά των τὸ κωμικὸν πρόσωπον, τὸ ὅποιον δὲν ὑπάρχει δῆλον μόνον εἰς τοὺς τραγικοὺς τοῦ IZ' αἰώνος, ἀλλὰ σύνδεται τὸν Πονσάρ ἢ τὸν Δελαζίνιε.

ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ἀναφέρει ὅτι ὁ Σκρίβ περὶ τὸ 1820, μετὰ τὰς πρώτας ἐπιτυχίας του, ἔγκαθθρουσεν εἰς τὴν οἰκίαν του ἔργοστάσιον κατασκευῆς δραμάτων, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κατανομῆς τῆς ἔργασίας. 'Εξ ἔργάτων ἥρουν νὰ κατασκευάσουν ἐν βωδεῖλη, ἢ δὲ παραγωγὴν τοῦ ἔργοστασίου ἔφθανεν εἰς ἔκατὸν πράξιον τὸ ἔτος. Ἡ ἔργασία εἶχε κατανεμηθῆ ὡς ἔξης: α') Ἐπινόησις τῆς ὑποθέσεως· β') διαγραφὴ τοῦ σχεδίου· γ') κατασκευὴ τοῦ διαλόγου· δ') κατεργασία τῶν εὐφυολογημάτων· ε') στιχοποίησις τῶν ἀσμάτων· σ') τελειωτικὴ ἐπεξεργασία τὴν τελευταῖαν ταύτην ἔργασίαν, ἀλλὰ ταύτην μόνην, ἔξετέλει ὁ Σκρίβ.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑI TEXNAI

ΒEATA BEATRIX. «Ἐν τῶν ὠραιοτέρων ἔργων τοῦ Δάντε Γαβριὴλ Ροσέτη, ἐν τῷ Ἑθνικῷ Μουσείῳ τοῦ Λονδίνου, παριστῶν τὸν θάνατον τῆς Βεατρίκης. 'Η Βεατρίκη, ἐν ἑκστάσει, κάθηται εἰς τὸν ἔξωστην τοῦ πατρικοῦ τῆς μεγάρου. Ἐκεῖ πλησίον φαίνεται τὸ ἀνάκτορον ὅπου ὁ Δάντης διῆλθε τὴν νεότητά του πλησίον τῆς ἀγαπημένης του. "Ηρεμούν νυκτερινὸν φῶς γύνεται ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῦ "Ἀρου. 'Ο "Ἐρως καὶ ἡ Ἐλπὶς συμβολίζονται μὲ τὸ πράσινον καὶ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ φορέματος τῆς Βεατρίκης. 'Η Βεατρίκη προσαισθάνεται τὸν πλησίαζοντα θάνατον καὶ ζῆ ἀπὸ τοῦδε διὰ τοῦ πνεύματος εἰς κόσμον ἄλλον. Τὰ χέρια τῆς φωτίζει οὐράνιον φῶς. Ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά της φθάνει περιστερά φέρουσα εἰς αὐτὴν λευκὸν ἄνθος. "Ἐναντίον, πρὸ τοῦ μεγάρου τοῦ Δάντη, ὁ "Ἐρως συμβολίζων, νομίζεις, τὸν ἄγγελον τοῦ θανάτου. Κάτι τὸ δὲ ὄνειρῶδες, τὸ μυστικοπαθὲς διαπνέει τὸ ἔργον, ἰδιον γνώρισμα τοῦ Ροσέτη.

Παντοῦ εἰς τὰς εἰκόνας του εἶναι χυμένη ἀπλότης καὶ ἡρεμία. Τὰ πρόσωπά του εἶναι, νομίζεις, φανταστικά. Οὔτε ὄμιλον, οὔτε κλαίουν, οὔτε γελούν. Τὰ πάντα ἐκφράζουν μὲ τὰ μάτια, τὰ μᾶλλον ὄνειρωδη καὶ γοητευτικὰ μάτια, τὰ διοτία παρουσίασεν ἡ Τέχνη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Λεονάρδου Δάβιντος. Εἰς δῆλας του τὰς εἰκόνας ἀνευρίσκεται ἡ μορφὴ τῆς Ἐλισάβετ Siddal, τῆς συζύγου του ἢν ἐλάτερευεται καὶ ἡ δηοία ἀπέθανε δύο ἔτη μετὰ τὸν τάφον των.

Τὰ σώματα ἔνιστο ἀνατομικῶς ἐσφαλμένα· ἀλλ' ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ Ροσέτη εἶναι ἡ ἰσχυρὰ δόνησις ποῦ μεταδίδουν τὰ ἔργα του εἰς τὸν θεατρικὸν, ἡ μέθη ἡ ναρκόνουσα, τὸ αἰσθηματοῦ πόνου καὶ τῆς ἡδυπαθείας ἐν ταύτῳ. Νομίζεις ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἄγνωστον γάρων, ὁραίων. Ἡ τέχνη του εἶναι σταγῶν πολυτίμου ἀρώματος μαγεύουσα καὶ μεθύσκουσα. "Ανθητικούς χρωμάτων ἀπομακρυνούμενη τοῦ φυσικοῦ, ἀναζητούσα τὸ ιδανικὸν τῆς τέχνης μαχράν τῆς ρεαλιστικῆς σχολῆς τοῦ Millais καὶ ἄλλων.

Περὶ τὸν Ροσέτη, τὸν Burne Jones καὶ ἄλλους συγκεντροῦνται οἱ νέοι Προρραφαλίται καὶ μὲ αὐτοὺς ἀνατέλλεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν Νέα Τέχνη. 'Η ιταλικὴ 'Αναγέννησις μὲ τὴν σφραγίδα τῆς προσωπικότητός των. Ἀπλότης αἰσθηματοῦ σχεδὸν παιδική, προσλαμβάνουσα γάριν ύψιστην. Ἡ ἀκριβής μελέτη τῶν παλαιῶν διδασκάλων μὲ τὴν δημιουργικήν φαντασίαν τῶν νέων αὐτῶν ζωγράφων.

Ο πατήρ τοῦ Ροσέτη, 'Ιταλός, πρόσφυξ ἔνεκκα πολιτικῶν λόγων εἰς Ἀγγλίαν, ὑπῆρξε σχολιαστής του Δάντου. Εἰς τὸν νέον Ροσέτη ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τοῦ πατρός του ἡ λατρεία πρὸς τὸν μεγάντιον. Τὸν Δάντην ἐγνώρισεν δῆλον ἐκ μνήμης. Ἡτο διαφέρει του σύντροφος. Τὸ 1846, δεκαοκταετής, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν. Σιωπηλὸς καὶ ἀτημέλητος εἰς τὴν περιβολὴν του δὲν ἔκαμε καρμίαν ἐντύπωσιν. 'Αλλ' ἐπὶ τῶν φιλων του ἔξησκει ἀκαταμάχητον ἐπιπροτίν. Ὁχρός, ύψηλὸς καὶ λεπτός. Τὰ μάτια του γεμάτα σκέψιν. Εἰς τὰ γελή του ἐπλανάτο μειδίαμα περιφρονήσεως πρὸς τοὺς πολλούς. Βίχε, νομίζεις, τὴν συναίσθησαν τῆς περιοχῆς του.

Ο Ροσέτη ἀνεδείχθη ὡς ζωγράφος καὶ ὡς ποιητής. "Ολαι αἱ ἐπιτέσεις τῶν ἀντιπάλων του, αἱ δῆποιαι ἐπίχραναν τὴν τελευταῖαν ταύτην ἔργασίαν, ἀλλὰ ταύτην μόνην, ἔξετέλει ὁ Σκρίβ.

Θάνατόν του — 1882 — κατέπεσαν καὶ ὁ Ροσέτη ἀνεκρύθη εἰς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας.

A ΓΩΝ ΠΤΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. Τὸ ἔργον αὐτὸν τὸ Γύζη ἀποτελεῖ τὸ μεταίχμιον τῶν δύο περιόδων τῆς τέχνης του. Εἶναι αἱ πρῶται λάμψεις τοῦ πνεύματος του ζητούντος κατὶ νέον, προσπαθοῦντος ν' ἀνοίξῃ δρόμον μέσα στην την ἀνάγκην νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τονίσῃ, ὅτι ἡ "Ἐκθεσίς κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκιακῆς χειροτεχνίας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας.

έκ γυναικείας χειρὸς προερχόμενα ἀδιαφόρως τοῦ εἰδούς καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν εἴτε πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν εἴτε πρὸς βιομηχανίαν ἡ βιοτεχνίαν.

Ωσαύτως εἶνε δεκτὰ πάντα οἰστήποτε πνευματικά ἔργα προερχόμενα ἐκ γυναικός. 'Ἐπειδὴ δὲ εἶνε ἐνδεχόμενον πολλὰ εἰδη τῆς γυναικείας κοινῆς χρήσεως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνάξια πρὸς ἔθεσιν, ἡ "Ἐπιτροπὴ ἡμῶν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τονίσῃ, ὅτι ἡ "Ἐκθεσίς κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκιακῆς χειροτεχνίας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας.

K ΛΙΜΑΞ μὲ ἐξ χιλιάδας βαθμίδας.

Εύρισκεται εἰς τὴν Κίναν ἐπὶ τοῦ ιεροῦ ὅρους τοῦ Ταϊ-Σάν, εἶνε δὲ ἡ ψηφιλοτέρα καὶ ἡ μακροτέρα τῶν ἐπιστημάτων.

Εἶνε ἡ ψηφιλοτέρα, διότι ἀπὸ τῆς πρωτης μέχρι τοῦ 1810 μετρών ἀπὸ ἐλληνικὸν κύριον, παρέδωκε τὸ πνεύμα του μάρτυρας καὶ οὗτος τῆς συγχρόνου ἐλληνικῆς τέχνης. "Ἐργα αὐτὸν εἶνε ὁ πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνδρίας τοῦ Γλάδστωνος, καὶ ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνδρίας τοῦ Αθέρωφ.

Χίλια μέτρα περίπου ἀπὸ τῆς πόλεως Ταϊνγκάν-Φου ὑψόσται περιποτεστάτη ἀψίς ἔχουσα ἐκατέρωθεν δύο κολοσσαίας παγόδας. Μετὰ τὴν διαδασιν τῆς ἀψίδος, μεταξὺ διπλῆς σειρᾶς ναῶν καὶ ιερῶν ἀφιερωμένων εἰς τὸν Κομφούκιον, ἀρχεται ἡ ἀναβίσασι τῆς περιφήμου κλίμακος τῶν ἐξαισιγιλῶν βαθμίδων. Οι Κινέζοι δαπανῶνται σταθμάδων ὀλόχληρον διότι νὰ διανύσῃ τὴν ἀναβῶσι, σταματῶντες καὶ τὰ ξενοδοχεῖα τοῦ ιεροῦ ὅρους τοῦ Ταϊ-Σάν.

Τὸ ύψος τοῦτο ἀντιπροσωπεύει τριακόσια περίπου πατωμάτων τῶν νεωτέρων οἰκιών. ἡ ἀναβίσασι του δὲ δὲν εἶνε μικρὸν πράγμα, ὅσον καὶ ἐν τελικὸς σκοπός της εἶνε ἡ ἐλπὶς νὰ φύσῃ κανεῖς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς, εἰς τὴν πύλην τοῦ Σεγκαντίνη, ὁ δὲ Φρέδη προσάγει ἀρκετάς νέας, τὰς δῆποιας συνέλεξε διὰ κοπιώδους έρευνης. "Ο συγγραφεὺς ἀναλύει ἐπιμελῶς τὸ ἔργον τοῦ προσώπου απόδικον ταλαντού.

PΡΟ ΤΙΝΟΣ ἀπέθανεν ἐν Μονάχῳ εἰς ιδιότροπος, οἱ ὄποιος ἔφερε τὸν τίτλον «ὁ ἔχθρος τῶν γυναικῶν» καὶ ὁ ὄποιος ἡθέλησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπωνυμίαν του καὶ πέραν τοῦ τάφου.

Ο Χότμαν — αὐτὸς ἡτο τὸ δόνομά του — δταν ἐπήγανεν εἰς τὸ θέατρον, ἡγόραζε τρεῖς θέσεις, ἐκάθητο εἰς τὴν ἐν τῷ μέσω καὶ ἀφίνε κενάς τὴν δεξιὰν καὶ τὴν ἀριστεράν, ἐκ φόρου μὴ ἔχη θήλεις γείτονας. "Οταν ἐπήγανεν μὲ τὸν τροχιδόρομον, ἐγέμιζε τὴν πίτον του μὲ φοικωδή καπνὸν καὶ ἐκάπνιζεν ὡς ἀτμάμαξα, οὕτω δὲ κατώρθωνε νὰ κρατῇ μακράν τὰς γυναικίας.

Εἰς τὴν διαθήκην του εὑρίσκεται καὶ ἡ ἔξης περικοπή:

«Παρακαλῶ τους κληρονόμους μου νὰ φορτίσουν ἐ

εῖνε πλήρης ἀπροσδοκήτων ἐκπλήξεων. Τὰ ὄνματα τῶν πόλεων ἀπὸ τῶν ἀπλῶν ἀλφαβητικῶν γραμμάτων φύσουν μέχρι τῆς παραδοξότερας φαντασιοπλήξιας.

Δύο πόλεις τοῦ Τεξάς ὄνομάζονται λαχωνικώτατα Κ., ἐνῷ μία ἀλλὴ καλείται ABC. Τὸ Ἑλληνικὸν ἀλφαριθμητὸν ἔχρησιμοποιήθη κατὰ κόρον. Τὸ "Αλφα καὶ τὸ Ὡμέγα αντιπροσωπεύονται τὸ καθὲν ἀπὸ δώδεκα φοράς, τὸ Κάπα καὶ τὸ Θῆτα ἀπὸ τέσσαρας. Τὸ ὄνομα Δέλτα φέρουν δεκαοκτὼ πόλεις τῆς Συμπολιτείας.

"Η Ἑλλὰς ἔδωκεν εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς πόλεις τὰ ὄνόματα τῶν ἑνέα Μουσῶν, ἔτι δὲ καὶ τὸ δωδεκάθεον τοῦ Ὄλυμπου ὑπάρχουν πόλεις ὄνομαζόμεναι Ζεύς, "Ηρα, Ἀπόλλων, Ἀρτεμις, Βάκχος κτλ. Ἡ παράδοξος φαντασία τῶν Ἀμερικανῶν ἐκδηλώνεται εἰς τὰ ὄνόματα τὰ ὅποια μεταφράζόμενα σημαίνουν «διψαν», ζύθον, κόκκον, χῆνα, μοσχάρι, ἀστακόν». Μία πόλις ὄνομάζεται μὲν γερμανικὸν ὄνομα φανερῶν αἰολοχοκέρδειαν!

ΕΝΩΙ ἡ ἀτρόμητος Βιενναία κολυμβήτρια κυρία Βαλούργα Κατσέσκου προτίθεται νὰ διαπεράσῃ τὸ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας στενὸν τοῦ Καλαί, δύο ἄλλαι γυναικεῖς ἀνενέωσαν ἡ μᾶλλον ὑπερέβησαν τὸ κατόρθωμα τοῦ λόρδου Βύρωνος, διστις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰώνος διεπέρασε κολυμβῶν τὸν Ἐλλήσποντον. Αἱ κολυμβήτραι αῦται εἶνε ἡ κ. Σένβερτ ἡ νεαρὰ σύζυγος τοῦ Γερμανοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἡ φίλη τῆς Μίς Βούδες, αἵτινες διεπέρασαν τὸν Βόσπορον κολυμβῶσαι, εἰς χρονικὸν διάστημα σγετικῶς πολὺ βραχὺ. Ἐξέλεξαν μάλιστα διὰ τὸ ἀγώνισμά των ἐν τῶν εὐρυτέρων μερῶν τοῦ πορθμοῦ τὸ μεταξὺ Θεραπειῶν καὶ Βέικος, ὅπου τὸ μεταξὺ τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀσιατικῆς ὥγης θαλάσσιον διάστημα εἶνε περὶ τὰ 2 χιλιόμετρα. "Ο μέγας" Αγγλος ποιητὴς τὴν διάβασιν τοῦ Ἐλλησπόντου εἶγεν ἐπιχειρήση μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀθύδου, ἔνθα ὁ πορθμός δὲν ὑπερβαίνει τὰ 1100 μέτρα· ὥστε

αἱ δύο κυρίαι διήνυσαν ἐνεακόσια μέτρα περισσότερον τοῦ ποιητοῦ τῆς «Νύμφης τῆς Αθύδου».

NEA BIBALIA

Ἐξεδόθησαν : ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΣΙ. (Αθῆναι 1901. Τυπογραφείον Γ. Σ. Βλαστοῦ).

ΛΕΥΚΩΜΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ, 1901. Αθῆναι, τυπογρ. Ραφτάνη - Παπαγεωργίου, σχῆμα 4ον, σελ. 88, μετὰ 30 εἰκόνων δρ. 3).

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ. Μέρος Β' ὑπὸ Λέοντος Μελά. (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὡφελίμων βιβλίων. Αθῆναι, 1901. Τυπογρ. Ραφτάνη - Παπαγεωργίου, σχ. 16ον, σελ. 95, δρ. 0.40).

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τοῦ Σμάίλς ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὡφελ. βιβλ. Αθῆναι, 1901. Τυπογρ. Ραφτάνη - Παπαγεωργίου, σχ. 16ον, σελ. 82, δρ. 0.40).

Αγγέλλονται : ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΚΑΙ Η ΜΕΛΟΠΟΝΑ ΤΩΝ ΧΟΡΙΚΩΝ, ὑπὸ Γεωργίου Α. Παχτίκον. Τὸ ἔργον θὰ περιλάβῃ μόνον τὸ ἐν τριφύνῳ ἀρμονίᾳ συντεθειμένον ψύκικὸν μέρος τῆς μελοποίας, βραβευθείσης κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τῆς «Ἐταιρείας πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων ἐλληνικῶν δραμάτων». Θὰ προταχθῇ δὲ λεπτομερής ἀνάλυσις τῆς τραγῳδίας τοῦ Εύριπίδου καὶ μετάφρασις ὅλων τῶν μελοποιηθέντων χορικῶν ἀσμάτων.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ὑπὸ I. Κονδυλάκη.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ. Υπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γ. Ασπρέα, πλήρης ἀνακαίνισις τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Κανελλίδου ίδρυθείσης καὶ μέχρι τοῦδε ἐκδιδομένης ἐφημερίδος.

